

LAS
MISIONES
CATOLICAS
XXVI
ST. 11-12

Katoliški misijoni

Vsi so si edini v tem, da je letošnji misijonski zbornik z naslovom

MISIJONSKA NEDELJA 1952

nad vse dragocena knjiga, ob kateri se obogatiš in razvedriš. Vsebuje 180 strani s 110 slikami in trobarvnim ovitkom. Stane samo: v Argentini 10 pesov, v Čileju 60 pesov, v Združenih državah Severne Amerike in Kanadi 1 dolar, v Italiji 400 lir, v Avstriji 20 šilingov, v Angliji in Avstraliji pol funta, v ostalih deželah 1 dolar.

Velika duhovna pridobitev je molitvenik

PRED BOGOM POKLEKNIMO

ki se uporablja že pri vseh slovenskih molitvenih urah v Argentini. Vsebuje 11 večinoma na novo napisanih molitvenih ur, med njimi eno za misijone in eno za zednjenje, ki jih je sestavil dr. Franc Jaklič, ter 64 strani splošnega molitvenika z novostjo: premišljevalnimi točkami k vsaki zdravamariji vseh delov rožnega venca. Poleg bogate vsebine priporoča knjigo velik tisk, močna vezava v usnje, okusna oprava in zmerna cena. V usnje z rdečo obrezo vezana stane: za Argentino 20 pesov, za USA in Kanado 2 dolarja, za Čile 100 pesov, za Italijo 600 lir; z zlato obrezo in zlatim okraskom pa stane 30 pesov, 3 USA dolarje, 150 čilskih pesov ter 800 lir. Za Italijo bodo v kratkem na razpolago še v mehko vezani izvodi po 400 lir.

KATOLIŠKI MISIJONI

so pač najcenejši in najzanimivejši slovenski verski list. Prihodnje leto bodo s'ali tridesetletnico svojega obstoja. Za ta jubilej se bodo povečali in polepšali. Namesto letošnjih šest dvojnih številk na 504 straneh bo izšlo skupno 10 številk na 680 straneh! A naročnina se radi te povečave za 176 strani razen v Argentini in Čileju ne bo nikjer povečala! Teh 176 navrženih strani naj bo jubilejni dar „Katoliških misijonov“ vsem svojim dragim naročnikom in bralcem.

Kaj boste pa naši bralci poklonili za tridesetletnico „Katoliškim misijonom“?

Gotovo najbolj zaželjeni dar so številni novi naročniki, za katere se vam „Katoliški misijoni“ prav lepo priporočajo! Čim več bo naročnikov, tem lepši in cenejši bo list; tem bolj zadovoljni bomo vsi!

KJE VSE TO DOBITE IN PLAČATE? NA SLEDEČIH NASLOVIH:

- Argentina: Lenček Ladislav C. M., Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires
U. S. A.: Wolbang Karel, 500 East Chelton Ave, Philadelphia 44, Pa — Rudi Knez, 990 E. 63 St., Cleveland 3, Ohio — Tushar Anica, Box 705, Gilbert, Minn.
Kanada: Turk France, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario.
Trst: Stanko Janežič, Mačkoviče 7, Dolina, Trst.
Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7, Gorizia.
Avstrija: Luskar Alojz, Kamen 14, P. Tainach, Kärnten.
Anglija: Grkman Maria, I. Mayfair Gardens Sudden, Rochdale, Lancs.

NUESTRO DOMINGO MISIONAL

Todos los años la actividad misional del mundo entero culmina en la celebración del Domingo Misional. Esta es la fecha cuando el universo católico se une más que nunca en su afán de hacer todo lo que esté a su alcance para que la Iglesia de Cristo se propale hasta los últimos rincones de la tierra, para que todas las naciones del mundo abracen la Cruz Redentora. Vibra en todos los corazones sinceramente católicos en este día el majestuoso imperativo que nadie puede desoirlo: Todos los fieles — para todos los fieles...

A la colectividad eslovena el último Domingo Misional del 19 de octubre lo ha encontrado nuevamente reunida, en una espléndida celebración de la fecha. Este año celebrábase aniversarios memorables, que no ocurren todos los días. Así mismo para que la obra misional de la colectividad elevaron sus preces al Altísimo para que la obra misional de la Iglesia rinda frutos ricos y perdurables, para que se cumplan las palabras evangélicas: Id y enseñad..., sobre todo en esta era moderna del materialismo tan brutal, cuando las fuerzas del mal parecen dominar todos los pueblos y todas las naciones. En modo especial, rezóse por tantos misioneros eslovenos que, día por día, muchos de ellos perseguidos, otros tantos exiliados sin querer y alejados temporariamente de su grey en las tierras lejanas, ofrecen sus sacrificios en un esfuerzo de suprema abnegación por el bienestar espiritual de los que, merced a sus beneméritas obras ya encontraron la Luz, y también por aquellos que todavía perduran en las tinieblas del paganismo. Rezóse para que estos heraldos de Cristo puedan continuar su obra, que puedan volver los que forzosamente están separados de los campos de sus acciones, lo antes posible, no sólo en el beneficio de los infieles, sino también en beneficio nuestro; pues bien lo sabemos que un pueblo al dar a un misionero a la Iglesia en este su ofrecimiento espontáneo no lo pierde, sino más bien con semejante decisión, tan apreciable, deposita una suma de grandioso valor en la caja celestial, acumulando de este modo, un tesoro que perdurará...

Para dar un marco de júbilo a la fecha tan memorable que el Domingo Misional representa, la Federación Misional Eslovena ha organizado por la tarde un gran acto conmemorativo de profundo carácter misional en el Salón de Montevideo 850. Era allí, donde conmemoróse el aniversario de la primera llegada de San Pablo Apóstol a Europa, del cuarto centenario de la muerte de San Francisco Javier y los cien años, desde que el más grande de los misioneros eslovenos, el prócer del esfuerzo misional esloveno, Friderik Baraga ha sido nombrado primer obispo entre los indios de la América del Norte. Con la participación de los más destacadas figuras de nuestro ambiente artístico, presentáronse tres trabajos distintos: El Camino a Damasco, en homenaje a San Pablo, y El Centenario, en homenaje al obispo Baraga; los dos escritos por un autor esloveno y estrenados por primera vez; para conmemorar el glorioso aniversario de la muerte del Apóstol de las Indias, dióse la escenificación coreográfica del poema del Paul Claudel "François de Javier". La concurrencia muy nutrida, con interés seguía el desarrollo del acto subrayando su celo misional con aplausos.

Una vez más, de este modo, púsose de manifiesto, la sincera y profunda inclinación que los eslovenos sentimos por la obra misional de la Iglesia. Nuestro aporte espiritual y material del último Domingo Misional constituye una prueba más de que, a pesar de estar dispersos por todos los continentes y perseguidos en nuestra propia casa, justo por nuestra inquebrantable lealtad a los principios católicos, seguimos y seguiremos fieles a la Iglesia Romana, como asimismo, nada y nadie nos impedirá en el cumplimiento de nuestro deber misional que como católicos y hermanos de tantos ilustres misioneros nunca dejaremos de olvidarlo.

—nj—

Ta kasteljanski članek opisuje slovensko praznovanje Misijonske nedelje v Velikem Buenos Airesu, o čemer poročamo na drugem mestu te številke.

ZBUDITE SE, KATOLIČANI!

Vznemirljiva je ugotovitev, ki sta jo v letošnjem slovenskem misijonskem tisku postavila že dva odlična naša sodelavca, univ. prof. dr. Alojzij Odar in kitajski misijonar Karel Wolbang CM.

Na podlagi najnovejših statistik je slednji ugotovil, da je prebivalstvo sveta v zadnjih petindvajsetih letih narastlo za petsto milijonov, prirastek katoličanov pa znaša v tej dobi v misijonskih deželah le trinajst milijonov. „Vsako leto se rodi na enega spreobrnjenega pogana devetinpetdeset novih; takó moč poganstva v svetu strašno narašča,“ je povdaril prvi.

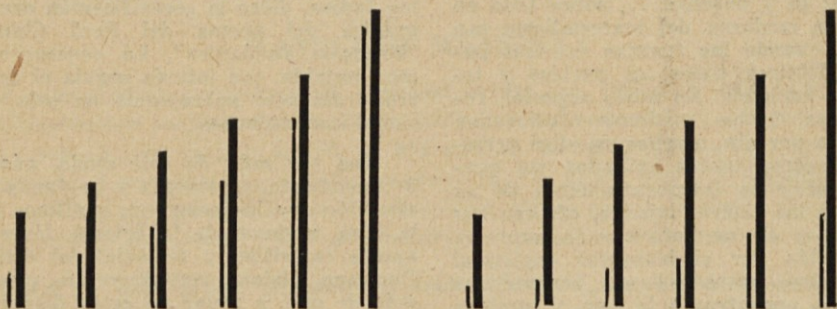
CERKEV ZAOSTAJA

Če hočemo tej resnici odkrito pogledati v oči, si ne moremo tajiti, da Cerkev nikakor ne raste sorazmerno z rastjo človeštva, da katolištvo takorekoč ne dohaja več sveta, ki bi ga moralo osvojiti za Kristusa, da je kraljestvo božje na zemlji v primeri s kraljestvom teme vedno manjše, namesto da bi bilo vedno večje.

Razmerje rasti Cerkve in človeštva bi se preprosto dalo grafično ponazoriti morda takole:

Kako naj bi bilo:

Kako dejansko je:

Cerkev pomenjajo svetle črte, človeštvo pa temne črte. Cerkev ostaja pri tleh, človeštvo, v veliki večini nekrščansko, pa neizmerno narašča. Razdalja med Cerkvijo in človeštvom je vedno večja in vedno težje bo Cerkvi doseči in zajeti človeštvo v celoti.

Položaj pa se nam pokaže v še temnejši luči, ako premislimo ob tem sledeče negativne okoliščine:

PROKLETSTVO RAZKRISTJANJENE CIVILIZACIJE

1. Veliki azijski narodi, ki predstavljajo večino človeštva in so skoraj stoo odstotno še nekrščanski, hite sprejemati civilizacijo takozvanega krščanskega zapadnega sveta. Takozvanega, pravimo; kajti prav to dejstvo, da je krščanski zapad danes v pretežni meri razkristjanjen,

Pius pp. XII

vsebuje usodno posledico, da je njegova civilizacija razkristjanjena, in namesto da bi azijski narodi obenem z zapadno civilizacijo prejeli tudi zapadno krščanstvo, prevzemajo prav največje nasprotje krščanstva: materialistično pojmovanje življenja, ki jim takorekoč izpodjeda še tisto podlago za sprejem krščanstva, ki so ga preje imeli, pred civiliziranim stikom z zapadom, namreč duhovno pojmovanje življenja, ki jim je prihajalo iz njih sicer poganskih verstev, a še vedno verstev. Zapadna civilizacija je danes velika ovira prodiranju krščanstva, ker je vedno bolj materialistična.

„MISIJONARJI BREZ VERE“

2. Zlo vplivanje razkristjanjene krščanske civilizacije pa je za-
dobilo po drugi svetovni vojni še posebno nevarno obliko:

Organizem Združenih narodov UNESCO si je med drugim nadel tudi nalogo, da pošlje po vsem svetu, kamor še ni prodrla civilizacija, skupine „misijonarjev“, katere vodilna misijonska revija imenuje „misioneros sin fe — brezverni misijonarji“, s čimer posrečeno označuje značaj teh „poslancev“ in cele akcije. S sredstvi, ki jih takorekoč cel svet, vse države članice Združenih narodov prispevajo temu organizmu, ta takorekoč kar čez noč prenese v to ali ono še bolj zaostalo pokrajino sveta celoten sistem zapadne civilizacije z vsemi njenimi ustanovami, a brez Cerkve, brez Boga, brez vere: Poganom prejšnjo vero s civilizacijo spodjedo, a nove, prave vere jim ne dajo. Delo katoliškega misijonarja je v takih pokrajinah že vnaprej sila otežkočeno, če ne onemogočeno. Tovrstno brezversko „misijonarjenje“ zaostalih rodov je novi nevarni tekmeč katoliškemu misijonstvu. Razkristjanjena krščanska civilizacija je torej storila korak naprej: dočim je še pred nekaj leti pustila, da so se azijski študenti, bodoči voditelji azijskih narodov, na evropskih univerzah od nje inficirali in brezversko civilizacijo s seboj domov prenašali, sedaj po drugi svetovni vojni sama pošilja svoje brezverske apostole v svet, da ga docela okužijo s trupom brezbožnega materializma in s tem dopolnijo, česar ne opravi komunizem.

PRODIRANJE SVETOVNEGA KOMUNIZMA

3. Cerkev se je danes znašla pri osvajanju sveta s tekmeč, kot jih v svoji zgodovini ni imela. Ko smo omenili „misijonarje brez vere“ in če pustimo ob strani protestantizem (ki je bolj ali manj krščansko verstvo in ki zelo pridno deluje po vsem svetu, a je tudi ovira prodiranju prave Cerkve radi spreobračanja v krivo vero in radi pohujšanja ter zmede, ki jo povzroča v očeh poganov ta razcepljenost krščanstva), pogledajmo le še najnevarnejšega tekmeč: svetovno organizirani brezbožni komunizem, ki vse svoje idejne, kulturne, gmotne in politične sile usmerja v celoti in prvenstveno v osvojitve sveta, zlasti poganškega sveta zase. In prav radi dejstva, da z vsemi, tudi nemoralnimi, nečloveškimi sredstvi služi temu cilju, dosega tako velike in hitre uspehe. Če mu je na primer po spretni izrabi okoliščin in z brezvestno

uporabo vseh sredstev, pred vsem nasilja in laži, uspelo zavojevati celo našo katoliško Slovenijo, ki se mu je sicer z vsemi silami postavila v bran, kdo bo potem tako naiven, da bi dvomil v možnost osvojitve kaj malo odpornih poganških narodov, zlasti ker ima med njimi radi njih žalostnega moralnega, socialnega in političnega položaja kaj ugodna tla za svojo vse obljublajočo propagando. Zelo se varajo tudi tisti, ki računajo na skorajšen propad te komunistične osvajaalne akcije v svetu. Le kaj naj jo zaustavi? Morda notranji upor v njegovi sužnosti trpečih narodov? Še naš narod se ne more upreti, pa ima v sebi vse drugačne pogoje za to! Ali morda sile od zunaj? Da, če bi bile edine, a žal se tako ideološko kot politično, kljub lepim načrtom Združenih narodov, narodi krščanskega Zapada le vse prepočasi zblizujejo in zedinjajo. . . Zdi se torej, da bo brezbožni komunizem svoj osvajaalni pohod po svetu ne morda kaj zadržal, ampak ga še pospešil.

NEDELAVNOST KATOLIČANOV

4. Vendar celotna slika kljub vsem težkim oviram in tekmečem Cerkev v svetu še ne bi bila tako vznemirljiva, ako bi bilo med vsaj dobrimi katoličani več smisla za osvojitev sveta Kristusu. Tako pa je le prav malo katoličanov, ki se težkega dejanskega stanja te najvažnejše zadeve zavedajo.

Večina takozvanih dobrih katoličanov niti ne pomisli na vse to, ker čutijo s Cerkvijo le takorekoč sebično (se pravi, v kolikor njih lastno ali lastnega naroda versko življenje zadeva), ne pa katoliško, vesoljno, s srcem, objemajočim ves svet.

Od tistih nekaj pa, ki se zanimajo za rast Cerkve, jih je le preveč v nevarni prevari glede dejanskega stanja: Na podlagi misijonških poročil in podatkov, ki navadno govore le o tem, kaj se je storilo, nič pa ne o tem, kaj vse se ni storilo, si ustvarjajo optimistične pojme o „zmagoslavnem“ misijonskem prodiranju Cerkve. Podobno kot je kak tukajšnji župnik s farno, ki šteje recimo 50.000 prebivalcev, ves navdušen, ko ima nedeljo za nedeljo, mašo za mašo cerkev polno, kar mu da vtis krasne udeležbe in zavidljivega stanja župnije. Če pa vzame svinčnik v roko in računa, bo našel, da se v njegovi cerkvi udeležuje nedeljske maše komaj kakih 5 odstotkov vernikov. . .

Kočno je še ena skupina katoličanov, in to najboljših, tako laikov kot duhovnikov, ki jim ne manjka ne apostolske vneme, ne pravega, tudi misijonskega katoliškega duha in se zavedajo važnosti misijonske akcije tako na fronti kot v zaledju, a ji odmerjajo vse preskromni delež v svojem zanimanju in delovanju, ker so mnenja, da je treba najprej pokristjaniti razkristjanjeno okolje, potem šele se vreči na misijonsko delo, ki da bo itak iz izboljšanega, bolj krščanskega življenja samo po sebi prihajalo in rojevalo bogate misijonske sadove.

Dasi je veliko resnice na tem, pa vendar tiči v stvari še večja in zelo nevarna zmota.

BREZ MISIJONSTVA NI KATOLIŠKE OBNOVE

Prvič se preveč pozablja, da ni pravega katolištva brez misijonstva, dokler Cerkev še ni povsod prodrla. Apostoli za pokristjanjevanje razkristjanjenega okolja se morajo zavedati, da bodo okolje in posameznika res pokristjanili šele tedaj, kadar mu bodo dali tudi misijonski smisel in dejavnost. K papežu Piju XI. so prišle predstojnice nekega izumirajočega reda in ga prosile za nasvet, kaj naj naredijo. Pij XI. jim je naročil, naj kljub smrtno nevarnemu pomanjkanju poklicev vendarle letno pošljejo gotov odstotek redovnic v zunanje misijone, kar da bo njih rešitev. Tako se je res zgodilo. Misijonska nedelavnost posameznega katoličana ali kake skupine ter celega naroda povzroči podobne motnje v njegovem verskem življenju, kakor jih povzroči v telesu človeka recimo pomanjkanje kakega življenjsko važnega vitamina. Zaman boš zdravil telo, ako mu ne boš dajal tega, kar mu manjka. Zaman bomo tudi zdravili duše in razkristjanjeno okolje, ako ga ne bomo razgibali v celotno, tudi misijonsko katoliško dejavnost.

PAZIMO, DA NE BOMO PREPOZNI!

Drugo, kar je vredno premisleka, je vprašanje: Če bomo čakali z misijonskim delom tako dolgo, da se razkristjanjenost krščanstva odpravi, ali ne bomo morali čakati le predolgo? Ali se ne bodo ta čas sile teme le preveč razbohotile po svetu, ali ne bo vinograd Gospodov že tako preraščen z ljulko, trnjem in osatom, da bo kakor ledina, ki se je niti zorati ne da. Ali ne obstoji resna nevarnost, da se med našim čakanjem na pokristjanjenje razkristjanjenega sveta antikristovo kraljestvo tako močno razširi v svetu, da bo ob gotovem trenutku takorekoč na en mah zajelo tudi nas in naše krščansko okolje ter uničilo vse sadove našega prizadevanja in Cerkev med nami in v celoti zmanjšalo na minimum, lahko samo ne nekaj apostolov s Kristusovim namestnikom na čelu... , živečih v še vse hujših katakombah kot v prvih časih krščanstva? Slovenci, ki smo doživeli in doživljamo na našem narodnem telesu in zlasti v življenju Cerkve med nami stvari, ki si jih nikdar preje nismo mogli predstavljati in so nekateri daljnovidni možje, ki so možnost tega uničenja predvidevali, veljali pri večini za pesimiste, pač ne moremo reči, da so gornja izvajanja prečrnoleda. Ko so „Katoliški misijoni“ pred nekaj leti napovedovali nadvlado komunizma po vsej Kitajski, so se nekateri „vidnejši“ med nami zgražali nad tako pesimističnim pisanjem. Danes se ne zgražajo več... To, kar je vesoljna Cerkev v tem 400 in več milijonskem narodu zgradila v 400 letih, od Frančiškove smrti pred vrati Kitajske naprej, to so komunisti skoro docela uničili v 4 letih in je nevarnost, da bodo uničili domala vse življenje Cerkve na Kitajskem, kljub junaškemu odporu domačinov, ko o odporu tujih misijonarjev kmalu že ne bomo mogli več govoriti, ker bodo v nekaj mesecih že vsi izgnani ali onemogočeni.

NIKDAR NI ZADOSTNEGA VZROKA ZA ČAKANJE

Gorje, če bi v dosedanji zgodovini Cerkve veljalo geslo nekaterih današnjih katoliških krogov, da naj Cerkev najprej sebe utrjuje tam, kjer že je, potem se šele misijonsko razširi, oziroma naj misijonsko dela le toliko, kolikor sil, časa in sredstev pri delu doma preostaja. Še mi Slovenci ne bi bili danes kristjani, če bi sploh še obstajali... Cerkev se je, se in se bo vedno morala truditi za svojo notranjo moč, za pristnost krščanskega življenja njej pripadajočih narodov, a istočasno je tudi oziroma bi morala tudi velikopotezno misijonsko delovati, tako in še posebno zlasti danes in jutri.

NEZNATNOST KATOLIŠKE MISIJSKE AKCIJE

Da je danes misijonsko delovanje katoličanov vse preveč skromno, o tem nas prepričuje že sam bežen pogled na katoliški svet. Kar je evropskih katoliških narodov, jih je znaten del pod rdečim suženjstvom, pod katerim je misijonsko sodelovanje omejeno na molitev in žrtev, a je še tega malo, ker je onemogočena k temu potrebna misijonska propaganda. Ostali evropski katoliški narodi so še vedno v **znanju obnove** po vojnem razdejanju in je njih doprinos k misijonski akciji zato še zelo neznaten. V Ameriki so katoliške predvsem latinske dežele; a pogledjmo samo Argentino, kjer vam bo narodni direktor paških misijonskih družb lahko zaupal, da je gmotno prispevanje te katoliške dežele k misijonski akciji Cerkve „**un desastre — polom**“, da o še važnejšem: misijonskih poklicih sploh ne govorimo, ker jih iz te dežele domala ni. **Edino**, kar je misijonsko pomembnega v Ameriki, je delo katoličanov **Združenih držav**, ki danes takorekoč rešujejo misijonsko akcijo vesoljne Cerkve tako z denarjem kot s poklici, seveda samo rešujejo, nikakor pa ne dvigajo, saj je končno katoličanov v USA samo kakih 27 milijonov, daje pa nam njih misijonska rodovitnost slutiti, kaj bi mogli in morali vsi katoličani za misijone storiti.

SKROMNOST SLOVENSKE MISIJSKE AKCIJE

In današnje misijonsko sodelovanje Slovencev? V domovini ga skoraj ni, niti duhovnega sodelovanja ne, razen od strani redkih misijonsko posebej gorečih duš, kajti brez propagande, ki je tam nemo-goča, se ljudje ne spomnijo na misijone, zlasti še ker žive zakopani v svoje lastne izredno težke razmere. Kar pa je **rojakov po svetu**, v Slovenskem Primorju in na Koroškem, pa v izseljenstvu, celotno gledano lahko režemo, da misijonska misel vsaj živi in tudi nekaj skromnih sadov rodi. Najboljše je morda med novonaseljenci v Argentini, potem med rojaki v Slovenskem Primorju, v Kanadi in v nekaterih področjih Severne Amerike. Najslabše pa je menda na Koroškem, kjer so pa zagrabili za izboljšanje v tem pogledu slovenski salezijanci, in pa v Avstraliji, kjer se šele ustvarjajo pogoji za slovensko versko skupnost. Zanimivo je, da so Slovenci po svetu letošnje misijonsko

nedeljo na mnogih krajih zelo proslavili, dočim na primer v največjem slovenskem središču, Clevelandu, menda ni bilo misijonske prireditve in ne kakega dostojnega misijonskega odmeva v časopisih, dasi so jim bili članki pravočasno dostavljeni. Kje so vzroki za tako veliko opustitev?

Kar zadeva nove misijonske poklice, smo Slovenci po svetu skoro odpovedali, dasi imamo prav zdaj veliko možnosti za to. Sedaj niti ni treba zapustiti domovine, kar je bila preje za mnoge največja žrtev... Nekaj radi izgonov iz Kitajske, še več pa radi pomanjkanja novih poklicev število slovenskih misijonarjev zelo pada.

Vendar je teh naših misijonskih zastopnikov na Kristusovi fronti vendarle še okrog 60. O tem, da je verska in narodna dolžnost slovenskega naroda pomagati jim, ni debate. Pred vojno jim je pomagala pred vsem domovina, danes, ko ta ne more, jim moramo pomagati rojaki v zamejstvu. Ali morda pri tem slovensko misijonsko vodstvo od nas kaj preveč terja? Za leto 1952 je postavljen cilj: vsakemu od dosedanjih misijonarjev poslati vsaj neznatno pomoč, povprečno 50 dolarjev. Da je to res najmanj, kar bi zanje v enem letu gmotno žrtvovali rojaki v zamejstvu, ne bo noben mogel resno oporekati. A kljub živahni propagandi „sklad 2.000 dolarjev“ vse prepočasi napreduje in kdo ve, če ga bomo dosegli. Če ga bomo, je znak, da je med nami stopnja misijonske zavesti in akcije vsaj tolikšna, kot je bila v normalnih razmerah v tujini; če ga ne bomo dosegli, bo to znak, da smo na zelo nizki stopnji, da nazadujemo v misijonskem pogledu.

Če omenjamo še **papeške misijonske družbe**, od katerih se je med Slovenci v Argentini Družba za širjenje vere začela lepo razvijati, a zadnji čas nazaduje, dočim se Družba Svetega Detinstva še ni prijala med našo mladino, pred vsem radi neupoštevanja tovrstnih pobud misijonskega vodstva od strani tistih, ki slovenske otroke uče in vodijo, smo podali približno sliko o slovenskem misijonskem realizmu, ki sicer ni tako temna kot ona celotnega katolicizma, a je vendar z ozirom na sicer tako izredno visoko stopnjo naše katoliške dejavnosti vse prej kot zadovoljiva.

ZAKLJUČEK

1. Velikansko škodo vsemu človeštvu in zlasti katoliški Cerkvi je že doslej povzročilo vse premalenkostno misijonsko delovanje katoličanov. Prepočasno osvajanje sveta Kristusu predstavlja smrtno nevarnost za svetovni katolicizem. Ena največjih nujnosti v Cerkvi je zato hiter in splošen dvig misijonske dejavnosti.

2. Tudi med Slovenci je bila in je misijonska misel in akcija preneznatna. Treba jo je dvigniti veliko višje, če hočemo, da bo odgovarjala višini naše splošne katoliške stvarnosti, kar zavisi pred vsem od vodilnih osebnosti našega duhovnega in svetnega življenja.

„Zbudimo se, katoličani, in osvojimo svet Kristusu, dokler je še čas!“ To bi morala biti ena prvih misli sodobnega katolicizma in najvažnejša smernica ter silnica našega dejstvom. L. L. C. M.

KSAVERIJ OSVAJA AZIJO

OB 400 LETNICI SMRTI SV. FRANČIŠKA KSAVERIJA (4. DECEMBRA) NAPISAL NJEGOV REDOVNI SOBRAT, SLOVENSKI PESNIK IN MIJONAR V INDIJI O. JOŽE CUKALE D. J.

Magister Ignacij je zastavil pri Bogu vse sile, da bi rešil svojega rojaka, viteza iz gradu Ksavier. Bog ve, kolikokrat ga je že potegnil iz dolgov, kamor ga je pahnila njegova veseljaška nprav in njegovi pariški prijatelji. Toda treba je rešiti nadarjenega in ambicioznega doktorja s Sorbone. Calvin je kakor zla večča pričel plesati okoli njega in Lutrovi emisarji so že imeli razpredene mreže po Parizu. Katoliška enotnost Evrope je bila minirana. Zato so Ignacijeve široko odprte duhovne oči dobro spoznale svetovni položaj in odgovornost tiste ure.

„Frančišek, kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa zapravi.“ Danes je bolj odločno padla roka prijateljeva na profesorjeva ramena in oči. Magistra Ignacija so gledale odločno, kakor takrat, ko je poveljeval zadnji napad svojim vojakom pred Pamplono. Ksaver je odločno odbil ponujano roko svojega rojaka, s katerim sta si delila sobo na Sorboni, in zaloputnil vrata za seboj. Ignacij je takrat pokleknil pred križ in molil dolgo...

Tisti večer so besede padle v rodovitno. Frančišek se je odločil, da opravi dolge duhovne vaje. Gospodova milost je bila v tistih dneh tako silna in tako osvajajoča, da je pretopila popolnoma njegovo srce. Poslej je poznal le eno: **Gospod, daj mi duše, drugo vzemi...**

Milijoni Azijcev se klanjajo pred Križem, premagani od milosti Kristusove, ki jo je neodoljivo izžarevala sveta apostolska osebnost Ksaverijevega

URA MILOSTI BIJE NA VZHODU

V rojstnem letu sv. Frančiška 1506 je bila Evropa še ena, kato-liška in apostolska. A eno leto poprej je Luter postal menih. Ko je Frančišek umiral na otoku Sancian, pred Kitajsko, je bila ta edinost že razdrobljena. Tedaj pa je naklonila božja Previdnost z odkritjem novih svetov božjemu kraljestvu novih in sijajnih možnosti v zame-no za odpadle dežele. Leta 1506 je umrl tudi Krištof Kolumb, ki je raz-širil meje zgodovine v svetovno zgodovino. Svet so si tedaj delili Portugalci in Španci. Biti indijski guverner, je v 16. stoletju pome-nilo isto, kakor vladati od južnoafriškega rtiča Dobre nade do Malake in Molukov, in biti indijski škof, je pomenilo isto, kakor imeti juris-dikcijo od Južne Afrike do Japonske. Če si vprašal tedaj zapadne osvojevalce, po kaj jadrajo na Vzhod, so odgovarjali: „Po poper in po duše.“ Na žalost je nenasitna žeja po bogastvu pogoltnila in zadušila klic po osvajanju duš. Tako so iz velikodušnih križarjev postali klati-vitezi, nasilneži in morilci, dokler jih lastne krivice niso požrle z nji-hovim bogastvom vred.

POSLANEC BOŽJE LJUBEZNI

Preden je Frančišek Ksaverij odšel na Vzhod, je tam delovalo že nekaj desetih misijonarjev, ki so odšli skupno z novimi osvojevalci zemelj. Delali so goreče, a brez načrta, omejeni le na teritorij, zava-rovčan po vojaštvu. Takrat pa je Gospod žetve poklical na oder misi-

jonske zgodovine moža, ki je izpolnil v polni meri zaupano nalogo. Frančišek iz rodu Ksavier, z očetom Ignacijem soustanovitelj Družbe Jezusove, je imel pred seboj 9000 km dolgo pot od indijske Goe do Molukov in pri tem odmerjenih le borih deset let, da položi temelj veliki zgradbi sv. Cerkve na Vzhodu. Preogromno delo za enega moža — misijonarja — a Bog je hotel svetu pokazati, kaj zmore misijonar, ki se popolnoma preda Njemu.

Ksaver se je zavedal, da na sebe ne more računati. Vedel je tudi, da bodo z božjo lučjo obsijane ogromne misijonske pokrajine znova padle v temo z njegovo smrtjo. Pa ali se ni ob Učenikovi smrti dogodilo isto? In seme je moralo umreti, da v bodočnosti vzklije in rodi bogato.

SKOZI OGENJ PREIZKUŠENJ

Klima v Goi je uspavajoča in mori do neznosnosti. Poganski Indijci so sprejeli s častjo in spoštovanjem bele ljudi, misleč, da so bogovi prišli k njim. A spoštovanje se je umaknilo bridkemu razočaranju, ki je naraslo v sovraštvo, ko so gledali nenasitno slo evropskih priseljencev po bogastvu in njih poltenost. Umevno je, da v takem ozračju evangelij Ljubezni ni mogel pognati tal. Ravnanje lastnih belih rojakov z domačimi prebivalci je žgalo Frančiška do dna duše, da je potožil domov: „Osvojevalci pripravljajo tukaj krščanstvu grob s svojim razvratnim življenjem.“ Zaprošil je celo, naj ga predstojniki pošljejo v Abesinijo, kajti „tam vsaj ne bo nobenega Evropca...“

Kakšna sreča, če bi se tedaj srečal Zapad z Vzhodom v duhu

Frančišku kažejo zemljevid Kitajske, v katero naj bi tudi prodril in jo osvojil za Kristu'a, nakar bi bila osvojitve vse Azije lahka stvar. A po nedoumljivih načrtih božje previdnosti je segla na Kitajsko le njegovo hrepenenje, a še to je obrodilo sad...

Ksaverija! Najbrž bi bila to ura izpreobrnjenja Azije in danes bi mogli azijski narodi slaviti v svojih domačih blagozvočnih jezikih našega Odrešenika. Berdjajev, ruski filozof, ima prav, ko pravi, da Bog pošilja svojim krščanskim ljudstvom kazen „izmov“ v zameno za resnico, ki so jo kristjani zavestno zavrgli. Tudi komunizem je tisti lizol, s katerim čisti ljubeči pastir svoje staje, pa tudi ostalo zemljo, kjer smo jo kristjani pozabili napolniti z evangelijem Ljubezni.

In vendar je Ksaverij ostal v Indiji, kakor sv. Pavel v Korintu, neumorno učeč in krščujoč in trpeč. In glej čudo! Tako velikansko je bilo število novih kristjanov vsak dan, da mu je hromela desnica, s katero je krščeval, in onemogel glas, ko je izgovarjal nad katehumeni besede: „Jaz te krstim...“

OCEANIJA

Rodovi z vzhodnoindijskih otočij so bili divji in nevarni. Toda ali ni Gospod umrl tudi za ljudožrce? Kakšna sprememba! Ko je Frančišek zapuščal otočane, se je namesto divjih ponočnih orgij razlegala z otočja ganljivoslodka pesem verujočih božjih otrok, ki so prepevali v svojem lastnem jeziku slavospev edinemu in živemu Bogu, ponavljajoč iz katekizma, kakor jih je veliki apostol poučil malo prej.

„Ako ne dobim ladje, si iz nekaj hlodov zbijem splav in odidem,“ je zapisal poln zaupanja, preden je odšel na bližnja otočja. A ko mu je portugalski guverner prepovedal podati se tja, kjer so Mori sloveli kot kanibali, mu je Frančišek zagrozil: „Potem skočim v morje in bom plaval do njih...“ „Kljub vsem nevarnostim, se Gospodu popolnoma zaupam, ki je rekel: „Kdor življenje zaradi mene izgubi, ga

Nishimo Shinsen: Frančišek v Yamaguchi na Japonskem

bo našel.“ — Zavedal se je, da človek ne sme stavljati meja božji milosti, kakor hitro jasno spozna božjo voljo. Tudi za lovce na človeške glave in za fетиše je Jezus umrl in ti revčki bodo postali deležni božjega življenja morda izključno po mučeniški krvi misijonarjev. Kitajska je ponovno orošena z njo; prav zadnji čas tudi nad Afriko visijo težki oblaki; zdi se, da celo suha indijska zemlja potrebuje istega soka, da poganska puščava požene v božjo rast! Za Frančiška je nova smrtna nevarnost bila le novo doživetje in listek za vstop v pravo resnično življenje. — In sredi nepretrganih stisk in smrtnih nevarnosti je božje Srce polnilo svojega viteza s tolikšno notranjo tolažbo in sladkostjo, da je v solzah prosil Učenika: „Nehaj, Gospod, zdaj je dovolj Tvoje tolažbe!“

V letu 1547 se vrne spet v Malako. Novi sobratje, ki mu jih je oče Ignacij poslal iz Rima, naj bi nadaljevali, kjer je on pričel; saj je utrjevanje vere v dušah novoizpreobrnjenecv veliko težje nego izpreobračanje samo. Zato se je z Malake podal v Goo nazaj, kjer je bilo njegovo izhodišče osvajanja. Tam v kolegiju sv. Pavla je vzgajal domače duhovnike. Ksaverij piše, da je v letu 1560 študiralo tamkaj že veliko število seminaristov iz različnih narodnosti, kar lepo izpričuje katoliškega duha mlade Cerkve, ki je sprejela na svoja ramena nalogo, zaupano ji od Kristusa „Pojdite in učite vse narode...“

JAPONSKA

Dotlej je bila dežela vzhajajočega sonca nepoznana Evropecu. Le sanjati je upal o nji, vanjo pa ni vstopil. Trgovci z zapada so jo priklicali v resničnost, naš veliki misijonar pa ji je pogledal v srce. „Še več, še več,“ je Frančišek vpil v sanjah, ko se je boril, kakor Jakob z Gospodom, za duše. Hotel je naravnost do japonskega cesarja in imel v načrtu, kako bo namah osvojil japonske univerze, da bi jih čimprej

Olimpio C. Rodrigues: Frančišek, zavetnik katoliških misijonov

napolnil z modrostjo in vednostjo Tistega, v katerem so vsi „zakladi Modrosti in Vednosti“. — „Pridi k nam in pomagaj nam,“ je razločno slišal glas neodrešenih, kakor sv. Pavel v Makedoniji. Vkrcal se je zato na džunko enega kitajskih morskih roparjev, ki je bila na poti iz Malake proti Japonski. A ladijski kapitan se je med potjo premislil. Maliki so mu „povedali“, da ga čakajo v enem kitajskih pristanišč zakladi. Vlel je obrniti krmilo proti kitajski obali, pa je med potjo zvedel, da je bilo ondotno pristanišče izropano po drugem morskem razbojniku. Tudi je nastal tako silen vihar, da je ladjo gnal naravnost proti Japonski „proti volji mornarjev ter kapitana in spletkam vseh peklensčkov“, kakor se izraža Ksaverij.

Bilo je prav na praznik Marijinega Vnebovzeta 1549, ko je stopil na japonska tla. Natančno pred 15 leti se je Francišek z večnimi obljubami posvetil tam na Mont Martre v Parizu svojemu večnemu Kralju. In glej čudo! Ravno 400 let kasneje je Vnebovzeta znova ponudila temu ponosnemu japonskemu ljudstvu svojo roko in novo dobo milosti ob državni kapitulaciji. Ali bo tudi to pot odbilo ponujano roko iz nebes?

„Če mi Gospod nakloni še deset let življenja,“ piše Ksaverij ob tej priliki, „bomo imeli priliko videti velike stvari v tej deželi...“ Pa Gospod mu je odmeril le skromni dve leti. In ni videl velikih stvari, marveč je žel le udarce in razočaranja. Čeprav je vso veliko dušo vložil v delo, je pustil ob svojem odhodu le 2000 kristjanov v mestu Kagoshima in Jamaguchi. Vendar pa se je mogel na nje zanesti bolj kakor na stotisoče indijskih kristjanov.

Na japonskem dvoru je doživel popoln polom. Spremljal je nekoga japonskega plemiča na dvor, držeč za uzde njegovega konja, v družbi brata Fernandezza, pogosto zasramovan od mimoidočih, več-

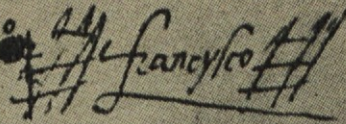
LA MAIN QUE L'ESCRIBIA

Francišekova desna roka, ki je pisala in krščevala, še danes ohranjena. Desno eno izmed Franciškovih pisem

Ibua

la gratia y amor de xpo nuestro s^{or} sea siempre en nuestra ayuda y
 favor ame en el año de 1552 nel mes de febrero se recibí a nuestra
 santa charidad de como llegara de pipon ala india y del fruto q^e alla
 se hazia en la conversion de los gentiles a nuestra santa fee y de como
 quedava el padre cosine de tores y juan hernandez en amanguchi ciudad prin-
 cipal de pipon ió los christianos q^e eran ya echos y muchas q^e cada dia
~~eran~~ este año 1552 estamos van dos de la companhia a amanguchi a
 ayudar al padre cosine de tores y a prender la lingua paq^{ue} quando de-
 lla vinieren padres de mucha companhia q^e sepam de q^e fielmente lo q^e
 los padres les dixeran en amanguchi por la misericordia de dios es ya
 hecha una casa de la companhia y tam lexos de roma q^e de guoa a
 amanguchi ha mas de mil y quatro cientos leguas y de roma a mas de
 seis mil

de aqui afes dias co la ayuda y favor de dios nuestro s^{or} vamos tres de la
 companhia dos padres y hu lego ala corte de ley de china q^e esta tierra
 de pipon tierra muy grandissima y poblada de gente mucho proemisa e
 de muchos lavados por la noticia q^e tiempo danse mucho alar letras y al
 q^e mas letrado q^e hidalgos y tiene mas uania 10da gentelidad de los
 q^e sus q^e bai en pipon fue de la china, muchos onfiados vamos con
 dios nuestro s^{or} q^e se ha de manifestar su nombre en la china, vuestra
 santa charidad tienpa spicial cuidado de nos encomẽdas adios a los q^e
 estan en pipon y a los q^e vamos ala china El suceso de la china dus
 queriendo mucho particularmente seruiremos an si de como fuimos
 recibidos y de la disposicion q^e ha pa se aresentar nuestra fee

Su menor hijo y en destiempo mayor Francisco

krat kamenjan od počestnih pobalinov, v zamazanem talarju, do smrti utrujen vsled dolge hoje. S solzami veselja v očeh je pel Bogu hvalnice za izkazano milost, da je mogel postati tako podoben svojemu zasramovanemu Učeniku. Na dvoru sploh ni bil sprejet. Tudi univerza mu je zaprla vrata. To je bila pač ena najtežjih ur v Frančiškovem življenju. Prevzetno ljudstvo tedaj še ni moglo razumeti, kako bi mogel Vsemogočni vladar nebes in zemlje imeti in pošiljati po svetu tako uboge poslanece.

PRED KITAJSKO

Ostala mu je še ta skrivnostna dežela. Čeprav na Japonskem ni videl uspehov, je vendar 50 let po njegovi smrti število mučeniške Japonske naraslo v en milijon. A če je hotel dušo Japonske pridobiti za Kristusa, je moral prej skozi razum Kitajske. Vedel je, da je Kitajska mati učene in modre Azije, preko katere je Japonska prejemala svojo kulturo. Izkušnje so vitezu božjega Kralja svetovale popolnoma spremeniti načrt. Pridobiti mora kitajski dvor z vsem sijajem zapada in nastopiti kot poslanec s spremstvom in kraljevskimi darovi. Že je stala velika ladja pripravljena in na njej on v činu zapadnega vojskovodja. Toda poveljnik vojnega brodovja z Malake mu je zaprl pot. Poražen in s krvavečim srcem je moral gledati, kako mu propada

Kapelica na otoku Sancianu, zgrajena na kraju Frančiškove smrti. Komunisti so jo pred kratkim upustošili.

njegov sijajni načrt. Vrgel se je tedaj na kolena pred podobo Matere božje, objel njena kolena in jo rotil, naj mu pomaga na Kitajsko, ki je bila še vedno tujcu pod smrtno kaznijo prepovedana. V avgustu 1552 se je izkrcał na otoku Sancianu, tik pred Kantonom, v upanju, da ga v ugodnem trenutku kitajska džunka prenese v deželo njegovih sanj in hrepenenja. „Ali kantonske ječe ali pekiški dvor,“ to je bilo njegovo geslo, „toda mnogo rajši ječo, kakor pa bežati pred trpljenjem križa...“ Odslej je Francišek postal dobesedno križan. Odsloviti je moral celo svojega redovnega sobrata in odpustiti tolmača. Med tem, ko je zapuščen od vseh gledal za ladjo, ki bi ga prepeljala onstran, je rešiteljica — smrt — zatisnila trudne oči velikemu apostolu duš, ki so mu Španci in Portugalci kmalu vzdeli priimek „Knez morskih daljav“. Niti zadnjih tolažil sv. vere ni mogel prejeti on, ki je toliko tisočem prinašal zadnjo tolažbo. V resnici živa podoba svojega Mojstra, ki je umrl na Kalvariji, križan in zapuščen.

A velikemu petku je sledila velika nedelja. Dve leti kasneje je indijska Goa prenesla v kraljevskem triumfu in v vsem vzhodnjaškem sijaju svetnikove ostanke v svojo metropolo. Ob tisti priliki so se stotine in stotine kristjanov vrgle v morje, ne meneč se za krokodile, in plavale ladji nasproti, ki je vozila v pristanišče misijonarjevo telo. 70 let kasneje ga je sv. oče skupno z ustanoviteljem Ignacijem proglasil za svetnika.

L. 1748 ga je papež proglasil za zaščitnika krščanskega Vzhoda. Leta 1904 ga je imenoval za

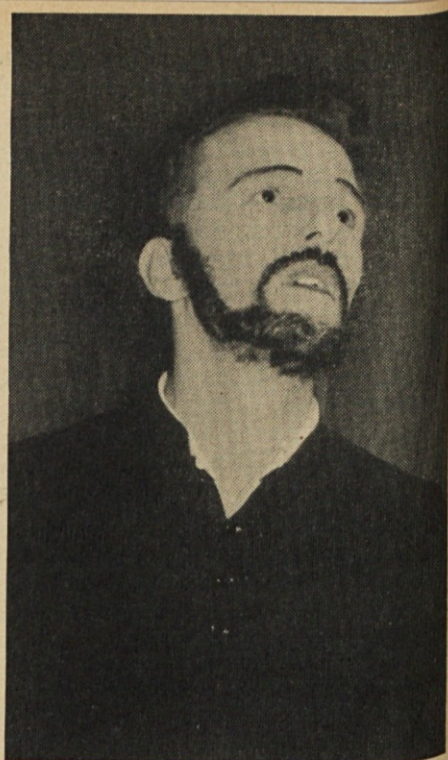

Spomenik sv. Franciška Ksav. na otoku Sancianu, ki so ga tudi podrli komunisti

pokrovitelja Družbe za širjenje vere in leta 1927 za patrona vseh misijonov. Kakor je bilo rečeno Abrahamu: „Postavil te bom za očeta narodom, in tvojega zaroda bo, kakor je zvezd na nebu,“ tako veljajo iste besede njemu, ki se že uresničujejo. Ljudstva se vračajo k Resnici po misijonarjih, ki jih vleče Ksaverijev duh: „Duš, duš, daj mi duš, drugo vzemi...!“ Frančišek Ksaverij je bil prav za prav le ime, postava in obleka, ki jo je posodil Kristusu, kateri je bil skrit v njem. Tukaj je jedro njegovega apostolata in skrivnost njegovega svetništva. Več ali manj je skrit ta sveti mir in to sveto seme v srcih slehernega kristjana. Treba ga je le vzdramiti in pomagati mu, da se razživi in razraste. Mesec december bo za ves misijonski svet čas milosti. Slovesnosti tisočdevetstoletnice prihoda sv. Tomaža v Indijo in štiristo let smrti — sv. Frančiška! Gotovo bo tudi slovenska domovina, znotraj in zunaj meja primerno odgovorila na te velike misijonske dni. Posebno mladina, tista, ki je znala vedno tako veliko-dušno odgovoriti, kadar je šlo za resnično dobro in lepo, naša študirajoča mladina, ki naj se malo zamisli ob teh besedah mladega Frančiška Ksaverija:

„Gorim od želje, da bi šel in kričal z vseh univerz Evrope, kakor iz uma: študentje, ... kaj vendar počnete tukaj??... Gorje, kako velikansko število duš drvi v prepad pekla zaradi vaše brezbriznosti!“

Ali padajo duše v brezno tudi po moji krivdi, in ne bom mignil niti s prstom, da jih rešim??

G. Tine Kovačič kot sv. Frančišek Ksaverij na proslavi Misijonske nedelje v Buenos Airesu. — Spodaj: Frančiškovo prizor s te proslave

ČETOVA BESEDA

MISIJONSKA OKROŽNICA PIJA XII. „EVANGELII PRAECONES“
Prevedel in razlago napisal Karel Wolbang C. M. — Nadaljevanje

4. NUJNOST LAIČNEGA APOSTOLATA V MISIJIH

S to okrožnico pa ne želimo nagovoriti in vzpodbuditi samo misijonsko duhovščino, marveč tudi one iz laičnih vrst (neduhovniških op. prev.), ki se „velikodušno in radovoljno“³³ borijo v vrstah Katoliške akcije in nudijo misijonom svojo pomoč.

Z gotovostjo je možno trditi, da ono sodelovanje laikov, ki ga danes imenujemo Katoliška akcija, ni nikdar od prvih časov Cerkve dalje izostalo; donajšalo je marveč apostolom in ostalim oznanjevalcem evangelija znatno pomoč in močan doprinos porastu katoliške vere. Tako z ozirom na to apostol narodov (sv. Pavel op. prev.) spominja Apolona, Lidijo, Akvilo, Priscilo, Filemona; in sam piše Filipljanom: „Dá, prosim tudi tebe, blagi tovariš, pomagaj jima, ki sta se z menoj trudila za evangelij s Klemenom in drugimi mojimi sodelavci, katerih imena so v knjigi življenja.“³⁴

Prav tako je znano vsem, da se katoliški nauk ni širil samo po škofih in duhovnikih, ampak tudi po oblastnikih, vojakih in privatnih državljanih po konzularnih (diplomatskih) poteh. Mnogi tisoči vernikov, ki so vero sprejeli in katerih imena so danes nepoznana, so se plamteči od goreče želje, da bi širili vero, ki so se je sami oklenili, trudili pripraviti evangeljski resnici pot: zato sta po približno 100 letih krščansko ime in krščanska krepostnost prodrla že v vsa važnejša mesta rimskega cesarstva.

Sv. Justin, Minucij Feliks, Aristid, konzul Acilij Glaber, patricij Flavij Klemen, sv. Tarcizij, in skoraj brezštevilni sveti mučenci in mučenke, ki so razvijajočo se Cerkev s svojimi naporii in prelito krvjo utrdili in oplodili, se morejo imenovati na nek način predstraže in predhodniki Katoliške akcije. Drago nam je tu navesti ono prelepo misel avtorja pisma Diognetu, ki se zdi tudi danes polna vzpodbude: „Kristjani... bivajo v domovinah, toda kot najemniki; ...vsaka tuja zemlja je zanje domovina, in vsaka domovina je zanje tuja.“³⁵

V srednjem veku pa vidimo ob vpadih barbarskih narodov kneze in kneginje ali ponižne rokodelce in odločne žene iz ljudstva, ki se na vse moči prizadevajo za pravilno in sveto spreobrnitev lastnega ljudstva k veri v Jezusa Kristusa, za njihovo utrditev v krščanski nravnosti, da bi bili vera in domovina ob nastajajoči nevarnosti zaščiteni. Ob našem nesmrtnem predniku Leonu Velikem, ki se je junaško uprl v Italijo prodirajočemu Atilu, opazimo, kot izpričuje zgodovina, dva rimska konzula. Ko so Pariz oblegale strašne hunske horde, je sv. Genovefa, ki je živela v neprestani molitvi in trdi pokori, s čudovito ljubeznijo poskrbela po svojih močeh za duše in telesa svojih someščanov. Kraljica Longobardov Teodolinda je skrbno vabila svoje ljudstvo, k spreobrnjenju. V Španiji je kralj Recared skušal svoje ljudstvo, okuženo od arijanske zmote, znova priversti v pravo vero. V Franciji pa se niso samo sveti škofje — kot Remigij iz Reimsa, Cezar iz Arles, Gregorij iz Toursa, Eligij iz Noyona in drugi — trudili s krepostnostjo in apostolsko gorečnostjo, marveč opazimo tudi kraljice, ki v tistih časih učijo neuke in neizobražene krščanskih resnic, bolne, sestradane in vsakovrstne nesrečneže pa hranijo, tolažijo in krepijo: tako, da navedemo kak zgled, Klotilda pridobi Klodvigovo dušo za krščansko vero in ga nagne, da ga končno popelje k prostovoljnemu prejemu sv. krsta; Radegunda in Batilda pa se lotita z največjo ljubeznijo nege bolnikov in skrbita za gobavce. V Angliji sprejme kraljica Berta prihajajočega sv. Avgušтина, apostola ondotnega ljudstva, in s svojim prizadevanjem prepriča svojega moža Etelberta, da dobrohotno sprejme

evangeljske zapovedi. In komaj se Anglosasi, bodisi ugledni ali preprosti iz najnižjih slojev, tako moške kot žene, stari in mladi, oklenejo krščanske vere, vzpostavijo kot gnani po impulzu božje ljubezni s to apostolsko stolico najtesnejšo zvezo pobožnosti, zvestobe in spoštovanja.

Enak čudovit prizor se nam nudi v Nemčiji, ko sv. Bonifacij in njegovi sodelavci prepotujejo na apostolskih potih tiste dežele in jih velikodušno oplajajo s svojim znojem. Moške in žene onega hrabrega in velikodušnega naroda pričnejo z močnim gibanjem za aktivno apostolsko sodelovanje z redovniki, duhovniki in škofi, da bi tistim zelo prostranim pokrajinam vsak dan bolj svetila luč evangeljske resnice in da bi se krščanske zapovedi in krščanska krepostnost iz dneva v dan širile vedno bolj, ne brez obilnih sadov odrešenja.

V vseh časih je torej katoliška Cerkev, ne samo z neumorno delavnostjo duhovščine, ampak tudi s sodelovanjem laikov, rodila nov verski napredek in vodila narode tudi v večji socialni prosep. Vsi vedo, koliko je v tej zadevi na Madžarskem storila kraljica sv. Elizabeta; kaj v Castigli kralj sv. Ferdinand; kaj končno sv. Luđovik IX. v Franciji: ti so namreč zaradi svoje svetosti in prizadevne dejavnosti, blagodejno vplivali na različne družabne stanove, bodisi z dobrohotno inicijativnostjo, bodisi s širjenjem prave vere vsepovsod, bodisi s hrabro obrambo Cerkve, predvsem pa s prvačenjem vsem z lastnim zgledom. Niti ni nepoznano, koliko so v srednjem veku odličnega izvršili laični cehi; družili so obrtnike in delavce obeh spolov, ki so kljub življenju med svetom stremeli za nič manj vzvišenim idealom evangeljske popolnosti, prizadevajoč si z radostjo izvesti ga sami v praktičnem življenju, in se aktivno v zvezi z duhovščino trudili, da bi se vsi drugi za isto borili.

Slične okoliščine, kakršne so prevladovale v prvih časih Cerkve, vladajo še danes v večini ozemelj, kjer misijonarji delujejo; ali vsaj one narode stiskajo iste potrebe, kakršnim je bilo trba odgovarjati in odpomoči v stoletjih, ki so sledila preganjanjem. Zato je abso'utno potrebno, da laiki združijo svojo velikodušno, marljivo in aktivno dejavnost v sodelovanju s cerkveno hierarhijo, vstopajoč v čimbolj sklenjene bojne vrste Katoliške akcije. Delo katehistov je gotovo potrebno, vendar ni nič manj potrebna skrbna prizadevnost onih, ki se brez vsakega plačila, gnani zgolj od božje ljubezni, stavijo misijonarjem pri izvrševanju njihovih dolžnosti na razpolago in jim pomagajo.

Zato želimo, da se povsod po možnosti ustanovijo organizacije katoliških mož in kato'iških žena, dijaški krožki študirajoče mladine, delavske in rokodelske organizacije, športna združenja in druge družbe in bratovščine, ki se morejo imenovati pomožne sile misijonarjeve. Pri ustanavljanju in pospeševanju le-teh krožkov pa je treba bolj upoštevati in tehtati poštenje, krepostnost in gorečnost članov kot njihovo število.

Pripomniti je razen tega potrebno, da misijonarji za pridobivanje zaupanja staršev nimajo boljšega sredstva, kot prevzemati kar najbolj gorečo skrb za njihove otroke. Ti bodo, rastoč v duhu in praksi krščanskega življenja, ne samo moč, dika in kras lastne družine, marveč tudi vse skupnosti; in pogostno bodo ti uspešno obnovili prvotno gorečnost kake krščanske občine, če je nekoliko popustila.

Čeprav mora torej Katoliška akcija, kot je vsem jasno, posebno razvijati svoje sile za izpeljevanje dejanj krščanskega aposto'ata, vendar nič ne zabranjuje, da bi njeni člani ne mogli biti obenem člani organizacij, katerih namen je spraviti socialne in politične zadeve v skladje z načeli in smernicami evangelija; še več, pravice, ki jih uživajo, in dolžnosti, ki jih imajo, zahtevajo da tako ravnajo ne samo kot državljani, marveč tudi kot katoličani.

SODELOVANJE LAIKOV PRI GRADNJI CERKVE NI NIČ NOVEGA

Predno je Kristus sveto Cerkev ustanovil, so raznovrstni laiki, neduhovniki iz preprostega in izobraženega

ljudstva, izmed revnih in bogatih podpirali njegovo prizadevanje za širjenje edine prave vere. Sveto pismo, pisana zapuščina Odrešenikovega božjega nauka, od očividcev in prič njegovega delovanja nam zapuščeno, ponovno govori o

številnih laikih, ki so pri njegovem apostolatu na ta ali oni način praktično sodelovali. Številna pisma apostola narodov sv. Pavla so polna omenjanja laikov in njihove pomoči pri njegovih apostolskih pohodih in naporih za širjenje kraljestva božjega na zemlji. Najstarejše rimske katacombe so bile istočasno že zbirališča prvih kristjanov, kjer so se poleg udeležbe pri verskih obredih in sv. maši že tudi podrobneje seznanjali s katoliškim verskim naukom in hiteli nazaj v pogansko okolje kot živi Kristonosi prižigat plamen svete vere v nešete duše. Laiki so v ječe skrivaj prinašali sv. obhajilo. Nad tri stoletja je bilo to sodelovanje laikov stalno združeno s smrtno nevarnostjo za njih življenje, ki so ga mnogi kot mučenci tudi izgubili. Katoliška vera je prodirala polagoma po vsem znanem svetu in laiki so imeli pri njenem razširjanju naravnost levji delež.

V pričujočem poglavju, ki je najdaljše v celotni najnovejši misijonski okrožnici sv. očeta, je podanih polno živih primerov plodonosnega laičnega sodelovanja skozi vsa stoletja do pokristjanjenja celih narodov v Evropi.

NOVI ČASI TERJAJO NOVIH OBLIK LAIČNEGA APOSTOLATA

Medtem ko so do nedavnega napori posameznikov rodili za utrjevanje katolicizma občudovanja vredne sadove, je nastopilo v 20. stoletju povsem edinstveno ozračje organiziranega razkristjanjevanja množic. Liberalizem, ki je na vse načine potiskal vero v zakristije, je s svojim razkristjanjevanjem okolja pripravil svoje dediče do tega, da so vskočili pod prapor organiziranega svetovnega komunizma in za korak naprej z željo, da vero pahnejo tudi iz zakristij, ko cerkve spreminjajo v skladišča, muzeje, vojašnice in plesišča ter tako s svojim naukom prepojijo zlasti duševnost mladine, da bo za vsako vero vanje v njej zmanjkalo prostora. Sv. oče Pij XI., ustanovitelj novodobne Katoliške akcije, je leta 1922 zaklical v svet, da „stvar kriči, močno kriči“ po uresničevanju. Sodelovanje laikov pri uradnem, hierarhičnem apostolatu Cerkev mora biti dogovorjeno, organizirano kar se da enotno po vesoljnem svetu.

Od skromnih začetkov belgijskega žosizma po mnogih naporih monsignorja Cardijna do lanskega svetovnega kongresa laičnega apostolata v Rimu je minilo nad četrto stoletja. Marsikaj je bilo v tem razdobju storjenega, mnogo opuščenega. Verska brezbriznost, skepticizem, napredujoči duh uživanjaželjnosti in strah pred žrtvami, otipljiv duh individualizma in duhovne needinosti v vrstah katoličanov, bolešno kritikarstvo, zavist, načrtna lažna propaganda in kraja dobrega imena, zaverovanost v zasebne podvige in pojevanje smisla za sodelovanje in delo v prid skupnosti ter usihajoča ljubezen do duhovno zapuščenih množic človeštva; ti in številni drugi simptomi modernega razkristjanjenja človeštva naravnost vpijejo po potrebi načrtnega sodelovanja laikov z uradnim prizadevanjem Cerkev, da svet in človeštvo na njem reši. Posameznik je danes glas vpijočega v puščavi duhovnega uničenja. Proti silnim organizmom svetovnega boljšeizma, prostozidarstva, materialističnega socializma, vedno bolj pojemajočega liberalizma, ozkosrčnega nacionalizma v tej ali oni nacistični, fašistični ali drugi obliki in proti vedno rastočim naporom v sebi razcepljenega, a katolicizmu tako v celoti nasprotnega protestantizma, je možno postaviti učinkovito protiutež samo z dejavnim katolicizmom in v strnjeni povezanosti cerkvene hierarhije z nepreglednimi množicami organiziranih laikov, živečih iz vere in zanjo v neutesenem hrepenenju ponesti jo do skrajnih mej sveta vsem, ki njene milosti še niso deležni.

POSEBEN PoudAREK POTREBE MISIJSKEGA APOSTOLATA

V misijonskih ozemljih je položaj danes slabši kot v poganskem času ob nastopu Kristusovem. Poganstvo, ki tam vlada, ni nič manj katoliški ideji nenaklonjeno kot pred 2000 leti. Prodor komunizma, ki hiti in stremi za svetovno tiranijo neorganiziranih človeških množic in vedno bolj jasno se razvijajoče svetovne organizacije pod okriljem UNO (Zveze narodov) za delovanje v manj razvitih predelih sveta, moralno silijo

ves moderni svet, združiti kar najbolj dogovorjeno vse razpoložljive sile za uspešno duhovno ofenzivo po misijonskih deželah.

V tej misijonski okrožnici sv. oče lepo nakazuje dveh vrst obveznost: prvo, vsem katoličanom skupno (vzdrževanje papeških misijonskih Družb, delo za misijonske poklice in molitev za uspeh misijonskih podvigov) in drugo, svojsko apostolom (socialno zdravniška pomoč, tisk, šolstvo vseh vrst, skrb za katehiste in vzgojo domače duhovščine kot nujna pomožna sredstva k dosedanjemu označevanju evangelija).

NOV MOMENT V RAZVIJANJU SO- DOBNE MISIJSKE AKCIJE

Pij XII. je prvi papež, ki je jasno v tej najnovejši misijonski okrožnici o potrebi domače „Katoliške okcije“ kot bistveni in sestavni dolžnosti katoliške misijonske skupnosti spregovoril. Prejšnji dve okrožnici o misijonih: Benedikta XV. „Maximum illud“ in Pija XI. „Rerum Ecclesiae“ nista o njej govorili na ta način. Pij XII. smatra zadevo domače duhovščine za srečno premagano po prizadevanjih svojih prednikov in pokaže novo, v sedanjem trenutku najvažnejšo nalogo: potrebo katoliške „elite“ v katoliških misijonih po širnem svetu, to se pravi, na potrebo Katoliške akcije med katoličani v misijonskih pokrajinah.

SVETOVNI KONGRES LAIČNEGA APOSTOLATA O TEM VPRAŠANJU (7.—14. X. 1951)

Na tem zborovanju so se vršili zelo zanimivi „carrefour“ v obliki anketnih izmenjavanj pogledov in izkušenj številnih udeležencev iz misijonskih dežel na apostolat v misijonih in posebej na vprašanje: KA v misijonih in v mednarodnem življenju sveta ob novih problemih, ki nastajajo z nastopom UNO, UNESCO in WHO organizacij svetovnega formata in z vlogo njih obsežne akcije pri usmerjanju medn. življenja in enotenju ciljev mednarodne skrbi za javno blaginjo ljudstev, kar naj bi UNO v svojem prizadevanju zasledovala.

Izmenjavani so bili pogledi o že obstoječih izkušnjah v tej zadevi, informacije o raznih poizkusih, ki so se se že

izvršili, in razmišljalo se je o novih analogah, ki nastajajo tako za laike vsega sveta.

PET VAŽNIH VPRAŠANJ

Ob petih vprašanjih je bilo izmenjanih ogromno koristnih pobud: Laični pomočniki misijonarjev (v katerih panogah so potrebni in kako ojačiti njihove organizacije). Laični apostoli in domača KA v misijonih (dejavnost laičnih pomočnikov in podvigi splošne ter specializirane KA; oblikovanje voditeljev za domačo KA in misijonarjeva vloga pri tej formaciji). Apostolat osebnega zgleada za katoliške laike domačine (potreba formiranja voditeljev katoličanov med domačini za javno, socialno, politično, akademsko življenje v posameznih deželah, zlasti, kjer je dežela že dosegla samostojnost ali se za osamosvojitve pravkar bori; kakšne probleme stavi ta naloga v rešitev katoliškim laikom vsega sveta? Mednarodno sodelovanje v tem področju s posebnim ozirom na važno vlogo mednarodnih katoliških univerz).

Katoliški laiki zapadnega sveta in vprašanje misijonske dejavnosti (ali katoličani „zapadnega“ sveta čutijo svojo odgovornost braniti v okviru UNO in njenih specialnih agencij delovanje misijonarjev za izboljšanje stanja domačega prebivalstva? Kako odstraniti in premagati težave, ki ovirajo pravilno cenjenje teh naporov misijonskih pionirjev?).

Mednarodne katoliške organizacije in misijoni. (So bile katoliške mednarodne organizacije dovolj aktivne v njihovem posebnem področju dela za misijonske dežele? Katere mere je podvzeti, da se zavedo polagoma vsi katoliški laiki sveta odločilnosti problemov, ki jih danes čas nalaga vesti katoliških laikov z ozirom na misijonsko dejavnost in formacijo domače laične elite.)

Stavljen je bil konkretni predlog (pr. „Misijonska nedelja 1952“, str. 61 zgoraj) za vzgojo in pošiljanje evropskih ekspertov KA v misijonske dežele, da se misijonska KA čim hitreje in čim bujnejše razvije za delo, ki ne pušča odloga.

O dosedanjih naporih v to smer in merodajnih organizacijah pa več ob drugi priliki.

Š A U L - P A U L U S

ŠTIRI PODOBE IZ ŽIVLJENJA APOSTOLA NARODOV

PO SV. PISMU IN ZGODOVINSKIH PODATKIH NAPISAL NIKOLAJ JELOČNIK

Prva podoba

UČITELJ POSTAVE

Trije težki udarci na gong. Tišina. Trombe zazvene mogočno. Nekaj trenutkov se zdi, da se je ves prostor spremenil v mogočno simfonijo, ki znani veličastje božje vsemočnosti... Slednjič se zvoki utaplajo v tišini, ki se bliža nevidna...

Zastor se počasi odgrinja. V motnem, rožno vijoličnem siju se nakazuje eden mogočnih vhodov Herodovega templja v Jeruzalemu. Sredi dvokrilne spuščene zavese se blesti zlata zvezda velikega zbora — sanhedrina.*

Globoka tišina je do vrha napolnila prostor...

Jutro je. Zdaj se bo začel daniti.

Čez trenutek ali kaj se iz globine tempeljske notranjščine oglase zvoki jutranje hvalnice; glas, ki poje, in nerazločni glasovi, ki ga spremljajo; skoraj za tem jasen glas, prav blizu, ki poje živo hvalnico Najvišjemu ob rani zori...

JASEN GLAS (živo, blizu, neviden):

Ti, Gospod, si v začetku zemljo utrdil in delo tvojih rok je nebo.

Ona bosta prešla, ti pa ostaneš;

oba se bosta postarala kakor se obleka;

kakor plašč ju boš zvil in bosta spre-

[njena;

ti pa si vedno isti in tvoja leta ne minejo.

(Molk.)

(Petje iz notranjosti jačje za trenutek, pa se spet oddalji; glas nadaljuje sam):

Zato te bom slavil med narodi

in bom hvalo pel tvojemu imenu. (višje):

Hvalite Gospoda, vsi narodi,

slavite ga, vsa ljudstva...

(Molk za trenutek.)

Zakaj še malo ma'lo

in prišel bo, kateri mora priti,

* judovska imena in izrazi (Ješua,

Nazara, Ša'ul itd.) so v besedilu v aramejščini in v izvirni izgovorjavi.

in ne bo odlašal.

Moj pravični pa bo živel iz vere,

in če se odtegne,

ne bo z njim zadovoljna moja duša.

Če torej danes slišite njegov glas,

ne zakrknite svojih src...

Slavljen in hvaljen Gospod naših očetov,

slavé naj te vsa ljudstva,

vsi narodi naj ti pojó hvalnice...

(Glas se izgublja v prebujajočem se jutru; iz skrivne notranjosti svetišča se še enkrat oglasi obredno petje, ki zamira in skoraj umre. Dolga tišina. Nato rezek moški smeh iz ozadja. V motno luč jutranjega somraka vstopita, v vojaške plašče zaviti postavi: oba centuriona tempeljske straže.)

1. CENTURION (kot v razgovoru z drugim): Kako do'go si bil iz mesta, da ne veš?

2. CENTURION: Dvanajst pomladi mi je bilo, ko me je oče povedel pred učitelja postave v Damasku. Služil sem verno in hrepenel po uri, da bi videl Mesto.

1. CENTURION (z ironičnim nasmeškom): In zdaj ti je priskutno kot možu postarna žena...

2. CENTURION: Vajen ga nisem. To je vse. Kaj naj še rečem? Rasel sem v malem; čez noč sem se prebudil v velikem! Kdo bi se znašel?

1. CENTURION: Po Damasku sanjaš?

2. CENTURION: Dokler sem bil tam, sem hrepenel po mestu. Zdaj sem v senci templja samega, pa hrepenim nazaj po srodnici ob robu Arabije.

1. CENTURION: Pa mi povej, čemu so te poklicali iz Damaska?

2. CENTURION: Poklicali so me in sem šel.

1. CENTURION (zmagoslavno): To je bila volja duhovnikov in učiteljev postave. Ker so te spoznali za zvestega, so te poklicali; ker si zvest, te je odbral ša-úl, da boš usekal po šakalih v Damasku. (Molk.)

2. CENTURION (pomenljivo): ša-úl je moder.

1. CENTURION: Moder med modrimi; sanhedrin posluša njegovo besedo in verjame; njegova moč je silna.

2. CENTURION (zvedavo): Čigav je? Sadukov?

1. CENTURION (se zasmije prezirljivo): Sádukov? Beži, beži! Sádukov kot cezar v Rimu, ki ga neverniki satanovi časté in molijo! (Udari se po prsih): Naš je — farizej! Gamalielov!

2. CENTURION (z veliko spoštljivostjo): Gamalielov...

1. CENTURION (ponosno): To se pravi: Izraelov, ves, kar ga je! Zdaj veš, komú služiš. Ne izprašuj tedaj, če ti poreče: stari to, ali stori ono — rabí, zakaj? Velik je in moder; vé, kaj ukaže, in vé, zakaj ukaže. Njegova leta so leta sivih glav, četudi mu je Abraham še daleč: kajti modrost njegova je modrost starca; telo pa je telo mladeniča... De/a za kraljestvo Mesijevo: oznanja postavo, brani jo in uči jo spolnjevati. Kot angel maščevalec se mi zdi, kadar veže in vodi v ječe te, kateri jo zanikajo.

2. CENTURION: Nazarene.

1. CENTURION (debelo pljune): Fej, in še!... Gnusno mi je to ime! Odpadniki so. Ogenj in žveplo nadnje!

2. CENTURION: To pravim, odkar sem čul o njih.

1. CENTURION: Bogokletniki, obsedenci: izdali so Mojzesa in preroke; od/zore do mraka oznanjajo na ves glas kot ponoreli: starega ni več; prišlo je

ša-úl s centurionoma — prizor iz tu priobčenega dela kot je bilo uprizorjeno v Bs. Airesu na Misijonsko nedeljo 1952

novu, spokorite se in krstite se; verujte v Nazarenca, ki je Sin božji...

2. CENTURION (jezno): Molči. Človeka strese.

1. CENTURION (v kipečem navalu): To je greh, ki pada nad mesto... zaradi šakalov. Tulijo, kot da so obsedenci od sedmerih duhov; zvodniki; hudiča izganjajo z Belcebubom...

2. CENTURION: Ša-úl nas bo otel kuge!

1. CENTURION: Ša-úl, dá, ki ima moč. Rad mu služim, ker poznam njegovo vnemo. Spoznal jo boš tudi ti in boš srečen, da te je vzел k sebi.

2. CENTURION (se strese in se tesneje ovije v plašč): Hladno je.

1. CENTURION: Ta jutra pred praznikom so vedno h'adna. Dan bo lep. Dolga bo pot v Damask.

2. CENTURION: Dolga v puščavi...

1. CENTURION (molči, nato zaupno k prvemu): Koliko jih vodiš s seboj?

2. CENTURION: Sedem dekurij so mi odločili!

1. CENTURION: Tempeljski vsi?

2. CENTURION: Dve iz Cezareje. Drugi so tempeljski.

1. CENTURION: Zvesti?

2. CENTURION: Duhovniku so prisegli vsi do zadnjega. Nismo vedeli, kam nas pošiljajo, dokler ni prišel Ša-úl... Tvojih je mnogo?

1. CENTURION: Ne bom jih vodil jaz. Spremljam Ša-úla. Ujel sem, da bo vodil okrog dvesto kónjikov. (Zaupno): Gamaliel je zmajal z glavo; pa so bili starešine močnejši: preglasili so ga!

2. CENTURION (se čudi): Kako praviš? Gamaliel, da je z glavó zmajal?

1. CENTURION (pogleda okrog): Že je govoril; tokrat spet. Ne veš, ker si komaj prišel. Ko so prvokrat nazarene postavili pred zbor, so se vedli drzno: sramotili so postavo in preroke. Duhovniki so jim branili oznanjat nauk tesarjevega sina. Ko pa so odšli, so se ti posvetovali, kako bi jih uničili. In glej: vstal je Gamaliel in je govoril...

ŠA-UL (iz ozadja se je obema centurionoma približala postava visokega častnika v vsej opravi rimskega tribuna. Ša-úl je. Nekaj časa posluša, nato pa z resnim povdarkom nadaljuje besede 1. centuriona): Izraelci, pazite pri teh ljudeh, kaj hočete storiti!...

1. in 2. CENTURION (se zmedeno

ozreta, spoznata ga, in vzklikneta):
Rabi, ša-úl...

ŠA-UL (z nasmhom, mirno): Ne
bojta se! Jaz sem: ša-úl!... Čemu sta
umolknila? (1. centurionu): Kar si po-
vedal, je resnica.

1. CENTURION (plašno): Gospod!

ŠA-UL (ga potreplja po rami): Ga-
maliel je velik mož; učitelj postave, ki
ga spoštuje vse ljudstvo. Leta sem sedel
ob njegovih nogah in pil modrost nje-
govih ust. Ohranjam postavo, kakor mi
jo je izročil. A rečem vama: da jih Ga-
maliel pozna, kot jih jaz poznam, ne go-
voril bi, kar je govoril: on živi v pismu,
mi živimo v svetu. Svet in pismo pa
hodita različno pot. Poslušajmo tedaj,
kadar nam Gamaliel razlaga pismo ali
kadar nas uči spolnjevati postavi. A kad-
dar govori po svoji pameti in pravi:
„Odstopite od teh ljudi in pustite jih;
zakaj, če je načrt ali to delo od ljudi,
bo razpadlo; če je pa od Boga, jih ne
boste mogli uničiti — da bi se kdaj ne
izkazalo, da se borite proti Bogu.“ —
takrat zaprite svoja ušesa in verjemite
rajši tistim, ki potrjujejo iz dneva v
dan, da je ločina nazarenov človeško
delo in da nosijo razkol v Izraelove vrste.
Preveril sem se, da je tako. Postava,
se zdi, je mrtva črka; nazareni so jo
osramotili, ker so pretrgali z njo; za-
nikajo Mojzesa in teptajo preroke;
oznanjajo pa Je-šuo, tesarjevega iz Naz-
záre, ki smo ga križali, ker se je delal
Sina božjega. Kdo je tedaj kriv, če po-
stava usiha? Mar vaši četjje, ki so jo
izpolnili do črke? Kriv je, kateri pri-
naša zmedo, pa trdi, da je Izraelov: od-
padnik, od hudega obsedeni. Po njem
tedaj, pa najsi je tudi brat! Kaj ne go-
vori pismo, da so Izraelovi v eni noči na
božji ukaz pobili dvajset tisoč bratov,
ker so sramotili postavo? Jaz pa vam
pravim: ne dvajset, marveč dvajsetkrat
dvajset tisoč jih bo pobila naša roka,
če je potrebno, da se izpriča veličastje
Gospodovo in da postava oživi v Izraelu.
— Glejta ta meč: Rim ga je koval; opa-
sal pa sem ga zaradi postave; rimsko
jeklo nosim in sem Rimljan; ne Rimljan
po odkupnini, marveč Rimljan po rojstvu!
A po srcu in v srcu in s srcem, pa po
krvi očetovi, sem Izraelov... Opasal sem
tedaj to rimsko jeklo, ne zaradi Rima,
marveč da bi z njim poruval plevel, ki
se bohota na njivi Izraelovi. S tem pa ni-
sem Gamalielu nasproten, temveč po-

Sv. Pavej oznanja Kristusa — (Bazilika
sv. Pavla)

trujem njegov nauk, kar postavo za-
dene; v človeških stvarih pa je čovek
in se lahko moti; jaz pa delam zaradi
pisma in zaradi postave, ki ju je dal
Gospod našim očetom... In Gospod se
ne more motiti. — Kdor pa trdi, da sem
zelot-gorečnik, je lažnik in klevetá; ni-
sem zelot, a gorim — za postavo!

1. CENTURION (ki je z drugim ša-
úlovo besedo poslušal z velikim spošto-
vanjem): Modra je tvoja beseda, rabón.

ŠA-UL: Ne govori tako, ker je laž,
kar si povedal: moder je tisti, ki mi be-
sedo navdihuje, ker gorim za sveto
stvar. (2. centurionu): Iz Damaska si?

2. CENTURION: Sem, rabí...!

ŠA-UL: Že dolgo v mestu?

SRČNA HVALA

OB KONCU LETA 1952 VSEM SODELAVCEM,
POVERJENIKOM, NAROČNIKOM IN BRALCEM
„KATOLISKIH MISIJONOV“

Spoštovani sodelavci, zlasti slovenski misijonarji! Če so letos „Katoliški misijoni“ dosegli po svoji vsebini in obliki višino, kakor je morda v vseh tridesetih letih obstoja niso imeli, gre pred vsem hvala in zahvala Vam, kajti s silno ljubeznijo in požrtvovalnostjo ste sestavljali svoje misijonske spise in poročila ter jih opremljali s krasnimi, izvirnimi slikami!

Dragi poverjeniki, zlata mreža „Katoliških misijonov“! Brez Vašega nepogrešljivega sodelovanja naš list v tem prvem letu svoje zopetne osamosvojitve nikakor ne bi mogel zajeti med naročnike tako velikega števila rojakov po vsem svetu kakor jih, hvala Bogu in Vam, je.

Cenjeni naročniki! S plačilom naročnine, ki ste jo ali pa jo še boste, uverjeni smo, poravnali, vzdržujete ta list, ki ima kot slovensko glasilo papeških misijonskih družb, kot glasilo tudi Baragove zadeve velik pomen in važno nalogo. Z naročnino zato ne samo vzdržujete list, ampak tudi dajete življenje slovenski misijonski akciji, ki bi bila brez lista kakor ohromela.

Ljubljeni bralci, ki Vas je vsaj desetkrat več kot naročnikov, saj vemo, da po mnogih slovenskih naseljih, kjer si ne more vsaka družina „Katoliških misijonov“ naročiti, romajo le-ti od hiše do hiše, iz rok v roke! Ker vemo za Vaše zanimanje, ker čujemo o Vašem toplém sprejemanju misijonske misli, ki se preliva v Vaše pripravljene duše iz „Katoliških misijonov“, vidimo, da se žrtve, ki jih imamo z listom, bogato obrestujejo, in čutimo vedno večje veselje, žrtvovati vedno več, nuditi Vam vedno več.

Zahvaljeni vsi, prav vsi člani te velike družine okrog „Katoliških misijonov“ za to lepo sožitje z listom in njegovim poslanstvom! Naj Vam bo vsem plačilo najprej božja milost, ki Vam je bila od Zgoraj po tem sožitju z listom božjega kraljestva v še posebno veliki meri dana, potem pa tudi zavest, da ste tako odlično sodelovali pri slovenskem delu za osvojitve sveta Kristusu!

Prosimo pa vse, da nam oprostite, kar je bilo nepopolnega pri letošnjih „Katoliških misijonih“, zlasti še neredno izhajanje in dostavljanje lista. Vsak začetek je težak, zlasti v tujini in v naših malih razmerah; tako je bil tudi zopetni začetek tiskanja obnovljenih „Katoliških misijonov“ težak, težak. Toda sedaj smo že izven začetka, korak naprej, in obljubimo Vam, da bomo v prihodnjem letniku tudi ta dosedanji nedostatek skušali, kar se da, odpraviti. Pa hvala lepa Vam vsem za potrpljenje!

Prihodnji letnik... jubilejni letnik! Trideset let bo, kar so prvi slovenski „Katoliški misijoni“ stopili med narod, ne le v domovini, ampak tudi v zamejstvu. Veliko lepih uspehov so doživeli, saj so nekaj let izhajali v nakladi nad 20.000 izvodov... Pa tudi težka leta okupacije, begunstva in izseljenstva so doživeli — in, hvala Bogu, preživeli, kakor morda noben drug slovenski list ne...

Ali Vas smemo vse, sodelavce, poverjenike, naročnike in bralce, ob tridesetletnici poprositi za pač najdragocenejše Vaše darilo? Kaj bi naj to bilo? Da ostanete „Katoliškim misijonom“ zvesti in še bolj vneto zvesti kot doslej, tako vneti, da bomo z združenimi močmi list ne le ohranili na sedanji višini, ampak ga visoko dvignili tako po vsebini kot po obliki, še posebno pa po razširjenosti, ker od le-te zavisi učinkovitost njegovega poslanstva, ki je: da Slovenci pomagamo osvojiti

SVET KRISTUSU!

„Katoliški misijoni“

2. CENTURION: Zadosti, da si želim nazaj.

ŠA-UL: Poznaš Izraelove v Damasku?

2. CENTURION: Rasej sem med njimi.

ŠA-UL: Nazareni so tudi med njimi.

2. CENTURION: Mnogo jih ni.

ŠA-UL (ga ostro preseka): Kako veš, da jih ni mnogo? (Se nasmehne.) Nagli človek, ki hodiš z zaprtimi očmi. Vedi, da jih je tam, kj nam bodo dali dela zadosti. A če je v tebi vnema, kot je v nas: kaj so nam nazareni?

2. CENTURION (iskreno): Služim ti, rabí...

ŠA-UL (mu položi roko na ramo): Služi postavi in preganjaj obsedence iz Nazáre, kot jih jaz preganjam. (Molk. Nato): Potrdil sem te. Odslej mi boš jezdil ob strani.

2. CENTURION (toplo): Hvala, rabón...

ŠA-UL (obema): Pisma velikega duhovnika nosim v oklepu; pisma do shodnic v Damasku; tam stoji, naj može in žene tega nauka, ki ga nazareni oznanjajo, zvezane privedem v Jeruzalem. Dajta povelje! Kohorta v zbor! Trobite

Rembrandtov „Počivajoči apostol narodov“ iz leta 1630

odhod! Naj vešta tempelj in mesto, da gre ša-úl v Damask — postavbo branit in zmagovat!...

(Centuriona sta se poklonila in odšla z vojaškim korakom.)

ŠA-UL (je iztegnil desnico in zre za njima; v licu mu je gorečnost za sveto stvar).

Od blizu in od daleč se glase trombe. Oder se stemni. Koj nato peket konj. Mnogo jih je... Oddaljuje se, pa pozneje narašča bolj in bolj...

Druga podoba

NA POTI V DAMASK

Pekct konj raste v divji pojezd. Oddaljene trombe ga spremljajo. Nenada pa: divji klici, rezka povelja, trušč in zmeda, kot da so se vrle živali splašile. A že v istem trenutku pade ša-úl na oder; težki oklep zazveni, jeklo se lomi ob kamenju... Bolesten vzdih... Nato dolga tišina...

Oder se zjasni: tam leži ša-úl, sklonjen k tlom, kot omamljen od krutega udarca; roke so mu spodvite pod prsi; desna noga je iztegnjena daleč, leva se krčevita, v sunkih zadira v tla, kot da hoče dvigniti oteženo telo, pa ne more... Daleč proč nekje leži čelada; tako na las je podoben Goliatu, ki ga je bil mladi David podrl s pračo, kot ju slikajo stare podobe v svetopisemskih zgodbah.

ŠA-UL (omamljen sprva se počasi zavede; dvigne se napol; bolečina težkega padca mu brani, da bi vstal; le s težavo si osvobodí roki, ki ju je bil udar na zemljo zvil pod jekleno oprsje. Topo gleda okrog, kot da ne vidi... Z desnico si gre čez oči... Zdaj spoznava, da je slep): Kje sem?... Težka noč je padla na moje oči... (Visoko nekje se oglase v čisti melodiji zemski glasovi; bliže in bliže so ša-úlu, ki jim sledi z brezizraznim pogledom; nenadoma pade težak snop slepeče luči naravnost v ša-úla... Od zgoraj prihaja... Ša-úl si z laktjo zastre obraz pred pekočo svetlobo... V nadzemsko petje ženskih glasov se zdaj ujame mehak, topel, skoraj toječ glas... Visoko, visoko... Ša-úl obstane negiben, kot je...)

GLAS (iz višine): Ša-úl... Ša-úl... Kaj me preganjaš?... (Molk.) Težko ti je udarjati proti ostnu...

ŠA-UL (za spoznanje dvigne glavo, a lice si še vedno zastira z desnico...)

Zavzeto, z rahlo grozo v glasu vpraša):
Kdo si, Gospod?...

GLAS (toplo): Jaz sem, Jezus iz Nazare, ki ga ti preganjaš...

ŠA-UL (po dolgem molku, ko je v njem vstalo nadzemesko spoznanje, vprašuje počasi): Kaj naj storim, Gospod?

GLAS: Vstani in stopi na noge. Kajti zato sem se ti prikazal, da bi te izvolil za služabnika in za pričo tega, kar si videl, in tega, v čemer se ti bom še razodel. Otel te bom izmed ljudstva in izmed poganov, h katerim te pošiljam, da jim odpreš oči, da bi se sprebrenili od teme k luči in od oblasti satanove k Bogu, in da bi po veri v me prejeli odpusčenje grehov in delež med svetimi...
Pojdi v Damask in tam se ti bo povedalo, kar ti je treba storiti!...

ŠA-UL (strmi v otrpli zamaknjeno-
sti široko predse... Kot da se skuša ujeti glas, ki ga več ne ujame... Suha tišina je v prostoru... Tiplje z roko bedno predse, pa ne najde opore. Sled-njič se s težavo dvigne na noge in omahne, kot omotičen, pa se koj uravnava spet... Stori korak... Več ne more... Sij z neba je ugasnil... Sončna luč pu-
stinjskega poldneva se suho pretaka skoz bežeče oblake...)

CENTURIONA (sta bila skoraj po ša-úlovem padcu na odru. Čula sta gla-
sove, a nekšna otrpla groza, nezavcdna slutnja, da se godi nekaj izrednega, ju je zadržala ob strani... Šele ko se je ša-úl dvignil, pristopita in ga primeta za lakti: opore išče, podpreta ga...)

1. CENTURION: Rabí...

2. CENTURION: Gospod...

1. CENTURION: Kaj se godi, rabí? Stali smo strmé; nek glas smo slišali, pa nismo nikogar videli.

ŠA-UL (odsotno): Vodite me v Da-
mask... Slep sem...

CENTURIONA (se spogledata v čudni grozi; drugi je pobral ša-úlovo čelado, nato pristopi k ša-úlu spet, ga oprime in oba ga kot neseta v ozadje).

Oder se stemni. Iz dalje se čuje po-
joča molitev svetih v Damasku...

Tretja podoba

BRAT ŠAUL, SPREGLEJ!

Oder je predeljen v dve polovici. Na levi kleči ša-úl, na desni pa v mo-
litev zatopljen učenc, po imenu Ana-
nija...

Obglavljenje sv. Pavla (Iz cerkve Sv. Pavel pri Treh studencih pri Rimu, delo Vignolejevega učenca Bartolomeja Pa-
s-serotto, okrog l. 1600)

Intimna luč obsije obe postavi.
Nenadoma kot šum vetra:

ANANIJA (ki čuje šum, se pre-
straši; pa ga že v istem trenutku ob-
sije močna svetloba od zgoraj in začuje
glas, ki mu pravi):

GLAS: Ananija!

ANANIJA (dvigne obraz v sveto za-
maknjenje, nato se skloni v največje
spoštovanje): Tukaj sem, Gospod!

GLAS: Vstani in pojdi v ulico, ki
se imenuje Ravna, in vprašaj v hiši Ju-
dovi po nekem Tarzanu, ša-úlu po ime-
nu; kajti glej, on moli in je videl v
prikazni, da je vstopil mož po imenu
Ananija in položil roke nanj, da bi spre-
gledal...

ANANIJA (se obotavlja): Gospod,

slišal sem o tem možu od mnogih, koliko hudega je storil tvojim svetim v Jeruzalemu; in tukaj ima oblast od velikih duhovnikov zvezati vse, kateri kličejo tvoje ime...

GLAS (z vztrajno mirnostjo, ki se ji ne moreš upirati): Pojdi, zakaj on mi je orodje, ki sem ga izvolil, da ponese moje ime med pagane in kralje in sinove Izraelove. In jaz mu bom pokazal, ko'liko mora trpeti za moje ime.

ANANIJA (se ukloni Gospodovemu naročilu): Gospod, ne moja, ampak tvoja volja se zgodi!... Pojdem! (Dvigne se počasi in se čez ves oder nameri v levo k Ša-úlu, ki kleči pogreznjen v razmišljanje...)

Isto mehko žensko petje, kot v drugi podobi, spremlja njegovo pot v ulico, ki se imenuje Ravna in potem ves prizor srečanja s Ša-úloom.

ANANIJA (pristopi k Ša-úlu in za trenutek obstane kot v negotovosti).

ŠA-UL (ki je zaslutil nekoga ob sebi): Kdo si, ki prihajaš k meni? Gospod me je udaril z močno roko in tema je padla na moje oči... Si ti, ki sem ga videl v prikazni in o katerem mi je bilo povedano, da mi bo odprl veke?

ANANIJA (moli za trenutek, nato): Ša-úl, brat, Gospod Jezus, ki se ti je prikazal na poti, po kateri si šel, me je poslal, da spregledaš in boš napojen s Svetim Duhom... (Počasi položi roke nanj): Brat Ša-úl, spreglej!

ŠA-UL (težek, bolesten vzdih; nato odpre oči, ki ne gledajo več izgubljeno; spet vidi): Vidim...

ANANIJA: Ša-úl, brat... Bog naših očetov si je tebe izvolil, da bi ti spoznal njegovo voljo in videl Pravičnega in slišal glas iz njegovih ust; zakaj pred vsemi ljudmi boš pričal o tem, kar si videl in slišal...

ŠA-UL: Kaj naj storim?

ANANIJA: Vstani in se daj krstiti! Kliči Gospodovo ime in operi svoje grehe...

ŠA-UL: Krsti me, brat... (z globoko vero): Verujem v Ješuo iz Nazare, ki so ga Izraelci križali... Verujem v njegovo vstajenje... Verujem, da je Sin božji... Krsti me, brat...

Melodija je zakipela ubrano. Oder se stemni.

Četrta podoba APOSTOL

ŠA-UL (stoji sam sredi odra, opravljen prav tako, kot ga gledamo na starih srednjeveških freskah; v desnici drži zvitek papyrosa in govori v avditorij):

Jaz Paulus, sem jetnik Kristusa Jezusa za vas pagane — saj ste pač slišali o delu božje milosti, ki mi je bila dana za vas, da sem po razodetju spoznal skrivnost, kakor sem zgoraj v malo besedah zapisal, iz katerih morete, če berete, spoznati moje razumevanje skrivnosti Kristusove, ki se v drugih časih ni oznanila človeškim otrokom, kakor se je zdaj po Duhu razodela njegovim svetim apostolom in prerokom: da so pagani sodedeči in soudje in soudeleženci pri obljubi v Kristusu Jezusu po evangeliju, katerega služabnik sem postal po daru milosti božje, ki mi je bila dana, po delovanju njegove moči. Meni, najmanjšemu izmed vseh svetih, je bila dana ta milost, da bi poganom oznanil nedoumljivo bogastvo Kristusovo ter vsem pojasnil, kakšen je načrt skrivnosti, od vekov skrite v Bogu, ki je vse ustvaril, da bi se zdaj vladarstvom in oblastem v nebesih po Cerkvi oznanila mnogovrstna božja moč, po večnem sklepu, ki ga je izvršil v Kristusu Jezusu, našem Gospodu, v katerem imamo srčnost in zaupljiv pristop po veri vanj. Zatorej prosim, ne omagajte pri mojih nadlogah za vas, ki so vaša slava.

Zaradi tega poklekujem pred Očetom Gospoda našega Jezusa Kristusa, po katerem biva vsako občestvo v nebesih in na zemlji, naj vam dá po bogastvu svojega veličastva, da se z njegovim Duhom krepko utrdite v notranjem človeku, da se po veri v vaših srcih naseli Kristus in boste mogli ukoreninjeni in utrjeni v ljubezni, z vsemi svetimi razumeti, kakšna je širokost in dolgost in visočina in globočina ter spoznati vse spoznanje presegajočo ljubezen Kristusovo, da se boste spopoznili do vse polnosti božje...

(Ša-úl obstane kot kip in strme oznanja slavo božjo še dolgo...)

Ob zvokih slovesne simfonije se zastor počasi zapre.

TRPLJENJE KOREJSKE CERKVE

Kar navadili smo se že velike in vse predolgotrajne tragedije korejskega naroda, ki ga štejejo azijski poznavalci med najkulturnejše narode celotne Azije, ki pa zlasti njegovo krščansko zgodovino le premalo poznamo. Izreden in skrivnosten je ta narod, s svojim večzložnim jezikom, ki mu ne najdeš prav nobene zveze z japonsščino ali s kitajščino; menijo, da ga velja šteti k uroaltajski skupini. Verstva so pri teh ljudeh kaj pestra: konfuceizem s svojo mešanico primitivnega anamizma; budizem s svojimi 5.500 bonci in kakim tisočem menihov; Čontokyo ali po naše

vera nebeške poti, ki se pojavi prvič tanle okrog 1861 kot vesplošna mešanica budističnih, krščanskih in panteističnih prvin; seveda tudi Korejci niso brez vseh mogočih manjših verskih ločin, kot jih predstavljajo „Zeleni cvetličnjak“, „Veliki Eden“ in vrsta drugih.

Kot katoličane nas prav gotovo najbolj zanima krščanstvo, posebe še, ker se je prav na Koreji spet znova izkazala že tolikrat izpričana resnica, da je prav naša vera vedno prvi in naglavni predmet komunističnega napada, kjer koli se to organizirano brezboštvo pojavi.

Severnoameriška družba za zunanje misijone „Maryknoll“ ima na Koreji zelo razvite misijone. Ta slika nam kaže enega teh misijonarjev, kako uči Korejce moliti sveti rožni venec

Dejstvo je in bo ostalo kot pribito, kajti najnovejši dogodki so ga krvavo potrdili, da na Koreji Cerkev ni bila postavljena na pesek, marveč na trdno skalo! Naplave, poplave, potresi strahotnih protikrščanskih preganjanj spremljajo Kristusovo ustanovo na Koreji, a niso in niso mogli zlomiti trdne skale. Komunistični vdor s severa je našel krščanstvo na Koreji sicer še v njega začetnem, misijonskem razvoju; a tudi kot takšno se danes lahko ponaša z vzvišenimi primeri svoje trdne in neporušljive zgradbe.

KOT V PRVIH KRŠČANSKIH STOLETJIH...

V svojih početkih je korejsko krščanstvo skoraj na las podobno prvim krščanskim občinam iz apostolskih časov. Kot se je v prvih časih dogajalo, da so rimski uradniki, vojaki in državljani ponesli svoje krščanstvo do skrajnih meja vélikega imperija, takisto so korejski poslanci na Kitajskem prinesli prve žarke Kristusove luči v priviligirane dežele. Pa kot v Rimu so tudi na Koreji oblastniki zamañ poskušali s krvavimi preganjanji in mučenjem zatreti Kristusov nauk. Le malokje v modernem misijonskem svetu se je tako presenetljivo ponovila prva krščanska pomlad, kot prav na Koreji!

KRŠČANSKA OBČINA, KI SO JO USTANOVILO DOMAČINI-LAIKI

Kakor se morda čudno čuje, zgodovinska in misijonska resnica je, da so bili oznanjevalci evangelija med Korejci — Korejci sami!

Anali pričajo, da je korejsko krščanstvo, ki je bilo skozi dolga stoletja nekšen vazal starodavne Kitajske, uživalo krepko avtonomijo, odkar je mandžurska dinastija segla po cesarskem prestolu v Peking; leta 1636 se je to zgodilo. Edino kar je Korejo še dejansko vezalo na Kitaj, je bil redni letni tribut, ki so ga korejski odposlanci nosili kitajskemu cesarju v Peking. Že tamle od XVII. stoletja naprej so se korejski poslanci skoraj stalno vračali iz Pekinga tudi — s krščanskimi knjigami v rokah! Ta berila so bila darilo jezusovcev, ki so jih tistikrat na pekinškem dvoru zelo spoštovali, prav po zaslugi očeta Mateja Riccija in njegovih... A od vseh najpomembnejše pa je prav gotovo poslanstvo iz leta 1783. Takrat se je bil namreč korejski pisatelj Ry-Syeng-Huem prav od blizu spoznal s cvetočo krščansko občino v Peking, kateri je škofoval od junija 1782 frančiškanski tretjerednik, mons. p. Aleksander Gouvea, zadnji od vrste škofov, ki so stolovali v Peking od 1696 naprej. Prevzvišeni je tedaj osebnou poučeval korejskega književnika in ga slednjič krstil na ime Peter.

Novi korejski kristjan se je iz Pekinga vrnil s knjigami, še bolj pa z veliko gorečnostjo in z apostolskim duhom obložen. Kaj brž je spreobrnil dva svoja sodruga, ki ju je krstil na imeni Frančišek Ksaverij in Janez Krstitelj. Kristjanov je bilo več in več; bonci so dvignili glavé: v bojazni, da bi njih veljava ne zašla, so segli po preganjanju, pa po takšnem, da bi človeško gledano v njem mlado korejsko krščanstvo brez duhovnikov, brez zakramentov in brez organizacije prav gotovo ne moglo vzdržati. Pa se je vendar zgodilo, da je preskušeno srečno premagalo, navkljub odpadu Janeza Krstitelja, ki ni prenesel mučenja, in navkljub trenutni omahljivosti samega Petra, ki pa je pozneje s svojo junško smrtjo s krvjó potrdil korejsko krščanstvo. Ker so novi kristjani hoteli do črke vse izpolnjevati, kar so brali v

knjigah iz Pekinga, pa da zraven še bolj utrdijo svojo skupnost, so si za škofa izbrali Frančiška Ksaverija, ki je brž imenoval nekatere duhovnike, med njimi tudi Petra; umišljeni duhovniki, laiki vsi do zadnjega s „škofom“ vred, so začeli maševati in zakramente deliti. A slednjič so o pravilnosti svojega ravnanja le podvomili in v Peking povprašali za svet. Seveda je oče Aleksander Gouvea stvar kaj brž razjasnil in korejskim katoličanom poslal mladega kitajskega duhovnika, Jaime Tsin po imenu, ki je 1795 prišel v Seul, da bi prevzel vodstvo štirih tisočev kristjanov.

Težko je v nekaj potezah orisati herojski in prebogati apostolat mladega 26 let starega kitajskega duhovnika, ki je bil šest let med Korejci. Nenehno na begu, izmikajoč se korejski policiji, nekajkrat ujet celo in prav tolikokrat spet ušel, je ustvaril trdno krščansko občino, ki se je že takrat mogla ponašati z lepim številom mučencev, prav po prizadevanju mladega misijonarja s Kitajske. Zasedovalci mu niso mogli do živoga, pa so zaradi njega začeli mučiti njegove kristjane in razpisovali visoke nagrade za njegovo glavo. Duhovnik se je slednjič sam predal oblastnikom, da bi prihranil muke svojim vernikom. S 300 drugimi korejskimi katoličani vred ga je 31. majnika 1801 zabela mučeniška smrt obglavljenja v Seulu...

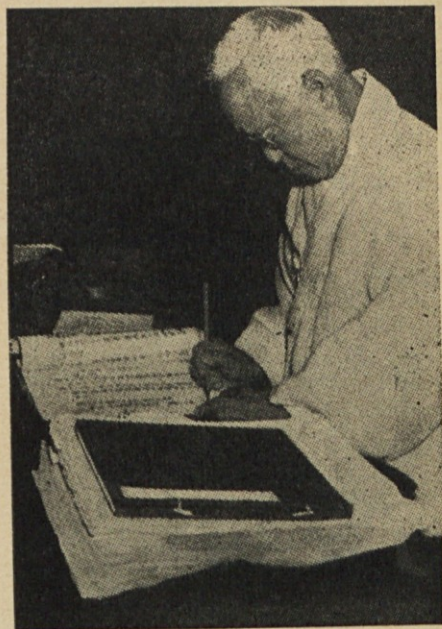
Ampak krščanstvo se je zaplodilo na Koreji! S to zavestjo je umiral njegov oče, škof Aleksander v Pekingu l. 1808.

S KRVJO POSVEČENI TEMELJI...

Korejski katoličani, takole čez noč oropani svojega duhovnika v Seulu in slednjič še škofa v Pekingu, so prišli na misel, da bi pisali papežu in ga prosili za oboje. Tako se je tedaj namerilo, da je Janez Ni prinesel na svilo spisano takšno prošnjo, skrito v gubah svojega oblačila na Kitajsko, kot član korejskega odposlanstva, ki je cesarju neslo letni tribut. Zgodilo se je tole leta 1811. Prvo takšno prošnjo je prejel Pij VII. v Fontaineblau, kjer je takrat kot Napoleonov ujetnik živel. Druga je prišla do Leona XII. v Rim leta 1827. Apostolska stolica ni prezrla stiske korejskih katoličanov. Že leta 1831, dan po prazniku Mariji-

Slika levo kaže misijonarja s Korejcem v značilni beli obleki; zgoraj misijonar na obisku korejske družine; spodaj: južnokorejski predsednik Sygman Rhee

nega rojstva, je ustanovila apostolski vikariat za Korejo, ki ga je odločila od pekinške škofije in ga dala v oskrbo Pariski družbi za zunanje misijone. A nje-ga prvemu apostolskemu vikarju mons. Bruguiéreu ni uspelo na Korejo samo.

Več sreče sta leta 1836 imela očeta Naubant in Chastan in novi apostolski vikar mons. Imbert. Prvi od treh se je prebil čez zaledenelo reko in prišel v Seul. Za njim pa še ostala dva. Trije misijonarji, dan na dan skriti, kajti krvniki so jim bili vedno za petami, so goreče opravljali svoje apostolsko veledelo med verniki, ki jih je bilo že blizu 10.000, dokler jih slednjič le niso ujeli in obglavili s premnogimi drugimi kristjani vred v letu velikega preganjanja 1839.

A krščanstvo na Koreji je rastle. Tudi duhovnike je imelo. Trije mladi domačini, ki so se skrivaj prebili čez mejo, so bili že tik pred mašniškim posvečenjem v semenišču v Macao. Sled-njič je Andrej Kim, eden od njih, zdaj že posvečen, po celi vrsti čudovitih in drznih prigod na skrivaj pripeljal leta 1843 v Seul apostolskega vikarja, ki je bil mons. Terreol, in še vrsto drugih mi-sijonarjev na ladji, ki so jo krmarili zaupni krščanski mornarji. Tako so Ko-rejci zdaj imeli novega škofa, preneka-tere misijonarje in celo domače duhov-nike. A že naslednje leto je Andrej Kim, ki je poskušal podoben podvig kot leto prej, svojo drznost plačal s smrtjo.

1866 ima Koreja že dva škofa, deset misijonarjev in 25.000 vernikov. Novo, divje preganjanje je mlado krščanstvo spet klicalo na preizkušnjo. Oba škofa,

Berneux in Devalue, sedem misijonarjev in brez števila kristjanov je svojo vero v Kristusa potrdilo z mučeniško smrtjo. Ko so leta 1875 misijonarji znova uspeli v to „Deželo jutranjega miru“, so našli le še kakih 10.000 kristjanov, razme-tanih vse vprek po gorah, ki so živeli v strašanski bedi...

Pij XI. je 5. julija 1925 mons. Imberta, njegova duhovna sobrata in Andreja Kima skupaj s 75 drugimi korej-skimi mučenci razglasil za blažene.

ORKAN NAD ZRELO ŽETVIJO...

V naših dneh se je korejski misijon razraščal z upov polnimi uspehi. Znano je, da je po japonski zmagi nad Kitajsko leta 1894 in nad Rusijo 1904, polotok v letu 1910 prišel pod mikadovo oblast, ki ga je dal razdeliti na trinajst provinc z japonskimi upravitelji. V takšnih raz-merah so katoličani, ki jih je leta 1900 bilo komaj 24.000, leta 1920 dosegli šte-vilo 77.000 in leta 1938 celo 143.000...

V to cvetočo krščansko rast na Ko-reji je usekala svetovna vojna. Z japo-nskim porazom, ki ga je prinesel atomski saldo nad Hirošimo in Nagasakijem, so „zmagovite“ sovjetske čete 12. avgu-sta 1945 zasedle od severa vso Korejo do 38. vzporednika; Amerikanci pa, ki so prodirali z juga, so si izgovorili še Seul in se potem ustavili tudi na zname-niti matematični črti, ki nosi zgodovinsko številko 38... Osvoboditelji so podali roke „osvoboditeljem“... Koreja, do zdaj vedno celota, je bila razbita v dvoje va-zalnih držav...

Severna Koreja je kaj brž pokazala svoje povsem rdeče lice: v novi komu-nistični republiki pač ni bilo več mesta misijonarjenju. Prvi, po katerih so novi oblastniki udarili s svojo „demokracijo“ nasilja, so bili prav katoličani in njih misijonarji: že maja 1949 so v Wonsan in Tokwon zgrabili 123 misijonarjev in misijonark, med njimi tudi škofa mons. Sauerja, ki je skupaj z dvema drugima redovnikom od gladi in mraza bedno umrl v ječi. Prav nasprotno pa je bila Južna Koreja ves čas iz srca naklo-njena katolištvu.

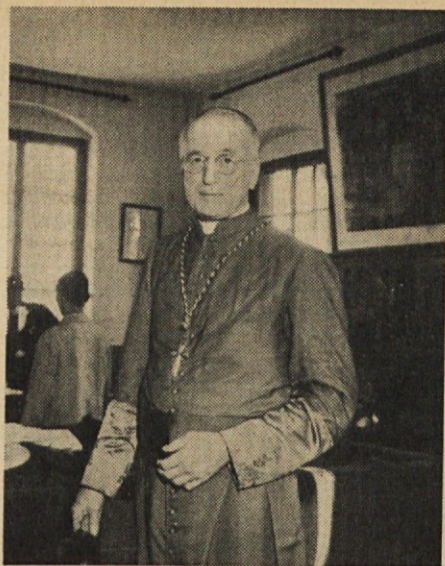
V trenutkih komunističnega vdora s severa je Cerkev na Koreji predstav-ljala tole lepo podobo: 4 apostolski vi-kariati, 3 prefekture in 1 opatija. Ka-tolicianov je bilo 181.775 in katehumenov

8.901; duhovno skrb med njimi je imelo 252 duhovnikov, od teh 163 domačih; 482 redovnic — 438 domačih; 446 učiteljev in 1.443 katehistov. Številna in dobro pripravljena domača duhovščina je bila največje upanje: saj so bili vsi cerkveni posli v veliki večini že v njenih rokah...

Preizkušnja je zatela Korejo v juniju 1950. Nedvomno najtežja in najtrša v vsej njeni zgodovini: komunistične horde, ki so vdrle čez 38. vzporednik, so nosile s seboj ogenj in žveplo, zmedo in poplah, preganjanje in smrt; apokaliptični jezdecji so se razbesneli nad Korejo; nje tisočletna kultura se je zamajala v temeljih. Vsa odločna odpornost Mac Arthurja ni zmogla preprečiti, da bi valjar rdeče smrti ne šel dvakrat, trikrat čez vso korejsko zemljo. S solzami v očeh so katoličani, ki so se raztepli na vse strani, preganjeni po rdečih in bežeči pred besnenjem vojnega orkana, gledali na ruševine in razbitine tega, kar so bile še včeraj njih lepe cerkve in cerkvice, šole, samostani, bolnišnice, sirotišnice in drugo. Tudi zdaj, ko je Južna Koreja spet povsem v rokah nekomunističnih sil, se rane niso zacelile prav nič; nasprotno — zdaj šele se kažejo v vsej svoji strahoti in katoličani, razen po velikih mestih, tudi tod niso življenja varni, saj se potikajo armadam Združenih narodov za hrbotom celi roji rdečih partizanov, ki sredi noči ne nadoma udarijo na nezavarovane vasi in naselja in kot svojo prvo in naglavno trofejo navalé na katoličane... Da pa je žalostna podoba še popolnejša, poskrbé včasih celo vojaki Združenih narodov sami. Tako so Mohamedovi sinovi, ki se pod zastavo polmeseca bijejo sicer zelo junaško v vrstah ameriških divizij, s svojim bataljonom požgali župnišče v Nusanu, izropali cerkev, jo spremenili v plesišče in v nji uprizorili maskerado, našemljeni s cerkvenimi paramenti...

In vendar more moderna zgodovina krvaveče Cerkve prav sredi vse te grozotne korejske zmede zapisati tudi zvišene primere moči Kristusovega evangelija, ko se je neenkrat namerilo, kako so katoliški duhovniki domačini delili zakramente sredi topovskega tuljenja in razletujočih se bomb severnokorejskim vojakom, ki so jih zajeli ba-

Slika levo: Misijonarka se sklanja nad ranjencem. Slika zgoraj: Apostolski delegat za Korejo, ki je izginil v komunističnih rokah; spodaj delegatova pontifikalna maša

taljoni Združenih narodov, pa so bili katoličani, nasilno poslani na fronto, v senci politkomisarskih samokresov...

RAZDEJANO POLJE...

Bilanca tele korejske prekucije je naravnost porazna. Porazna še toliko bolj, ker nihče ne ve, kdaj in kako se bo končala. Južnokorejski polkovnik Limb je na časnikarski konferenci v New Yorku izjavil, da je vojna na Koreji samo v prvih enajstih mesecih ubila do dva milijona prebivalstva. Obtožil je komuniste detomorov, ker da cinično ubijajo matere in dojenčke za namenom popolnega uničenja korejskega ljudstva. 50 do 60% vseh korejskih otrok, ki so se nahajali v pokrajinah, kamor so vdrlj rdeči, je omahnlo v smrt. Na široko je govoril tudi o preganjanju krščanstva, omenjal pet škofov ali apostolskih prefektov, metodističnega škofa, 41 tujih misijonarjev, od teh 31 katoliških in prenekatero redovnice, med njimi tudi sestro južnokorejskega ministrskega predsednika dr. Čanga, ki da so bili vsi žrtve komunističnega nasilja.

Časopisne agencije so že pred meseci na dolgo in nadrobno poročale o usodi benediktinske opatije v Wonsanu. Premnogi menihi so izginili; 6 so jih postrelili v oktobru 1950; 15 domačih in 14 tujih redovnic se je po vsej verjetnosti zateklo v Pusan, da so vsaj golo življenje odnesle pred komunisti.

V Kaesong, kjer je bila cvetoča krščanska občina s 500 verniki in misijonarjem, so komunisti katoličane prisilili, da so se raztepli na vse vetrove. Seul, prestolica južne Koreje, kjer se je slovesne tridnevnice v čast Brezmadežni v katedrali v decembru mesecu 1950 udeležilo čez 1.200 vernikov, je še vedno razrušen, zapuščen in ožgan... Kak ducat duhovnikov in redovnic zdaj skrbi za preostale sirote in starce v bivših 14 mestnih župnijah... Od 25.000 katoličanov v juliju 1950 se jih je do zdaj vrnilo komaj — 350... Misijonska poročila iz apostolske prefekture v Čun Čonu vedo povedati, da je topovski in bombni ogenj do tal porušil komaj dograjeno katoliško katedralo... mesto samo, da ni drugega, kot kup ruševin, pepela in ožganih tramov... Škof, trije duhovniki, oče Collier in dva korejska duhovnika, da so bili ali odpeljani v ječo ali pa so jim naprtili puške in jih

poslali v prve linije..., da so slednjič našli razbito in razsekano truplo očeta Reillya, o katerem že leto dni niso nič vedeli... In taiste podobe povsod... in povsod taista žalostna povest: ogenj, ruševine, pokolji, deportacije v masah, streljanja v tilnik, izsiljevanja, strašna mučenja, ovadustvo, prisil. mobilizacije, eksekucije brez procesov — Slovencem dobro poznani blagoslovi rdeče svobode.

UPANJE NAD RUŠEVINAMI...

In vendar je katoliška zavest sredi najhujšega ognja in potresa ostala trdna in nedotaknjena. Kako triumfalne so besede sedanjega apostolskega prefekta iz Čun Čona: „Vse je v ruševinah, razen vere naših župljanov... Kajti, kjerkoli nanje naletim, bodi po begunskih taboriščih, ali pa visoko v gorah, kamor so se zatekli, da bi si vsaj življenje ohranili, povsod me vroče prosijo za zakramente in mi zatrjujejo, da jim je vera edino še, kar je ostalo...“

Razširjanja kraljestva božjega tudi vojna ne more zaustaviti! Dr. Ro, ki je kot zdravnik doživel veliko srečo, da je smel stati ob smrtni postelji škofa mons. Sauerja v eni zloglasnih komunističnih ječ na severu, je pozneje prebegnil na jug in v juniju 1950 prejel skupaj s svojo ženo in otroki sveti krst v Pusanu. Na velikonočno nedeljo 1951 je krstna voda posvetila v katedrali v Taegu 80 korejskih vojakov in 3 severnoameriške. Mons. Ro je v Pusanu krstil 200 korejskih ranjencev, ki jih je milost božja obsijala po samaritanskih delih katoliških usmiljenih sestrá... Celo nekatere bolničarke, ki služijo v vojski Združenih narodov, so prosile že za sveti krst...

Nobenega dvoma pa ni, da Cerkev na Koreji potrebuje nujno pomoč od zgoraj, če bo hotela biti kos vsem ruševinam, bedi in razdejantem. Sama človeška pomoč je manj kot premalo. Kaj nismo tedaj prav katoličani v Evropi in v Ameriki še posebe dolžni, da molimo in prosimo Boga za dvig Cerkve na Koreji, saj so bili do zdaj prav Korejci tista klavna žrtev, ki je zaposlila kremeljsko zločinstvo na vzhodu in ga tako zadržala, da se že zdavnaj ni v svoji divjji, brezbožni ihti razlilo tudi čez tisti kos zapada, ki danes še uživa božji dar svobode?

ALADIN

KITAJSKIH FANTOV GROB

Zgodovina Kitajske je bogata in zanimiva. Govori o slavnih delih, pa tudi o nepopisnih grozotah kitajskih vladarjev in kitajskega ljudstva od pradedovnih časov do danes. Med Slovenci so le redki, ki so se kaj več zanimali za zgodovino največjega naroda na svetu — Kitajske, pa je zgodovina Kitajske silno zanimiva in poučna.

Včasih se Slovenci za Kitajsko nismo dosti zanimali. Danes je drugače. Kitajska nam je postala blizu in pri srcu; pa ne le zato, ker na Kitajskem deluje že toliko slovenskih misijonarjev in misijonark, ampak še mnogo bolj zato, ker je usoda Kitajske postala zadnja leta podobna usodi Slovenije. Isti sovražnik: komunizem tlači oba naroda na presencljivo podoben način. Kar otipati se da podobnost križevega pota slovenskega naroda s križevim potom kitajskega naroda. Mnogo žalostnih postaj križevega pota slovenskega naroda bo zabeležila naša zgodovina, prav tako pa tudi zgodovina kitajskega naroda, zlasti iz dobe zadnjih let.

GORA TSUIFENG

Kar pomeni za nas Slovence žalostna usoda Turjaka, ki je padel jeseni septembra leta 1943 slovenskim komunistom v roke z mnogimi slovenskimi domobranci vred, to pomeni za Kitajce gora Tsuifeng, ki so jo kitajski komunisti jeseni septembra leta 1949 „osvojili“ in zajeli mnogo kitajskih narodnih borcev s civilisti in zalogami živeža v osrčju te gore. Gora Tsuifeng bo ostala s'ava in bolečina Kitajske, kot gora, ki pomeni Kitajcem to, kar nam Slovincem pravljica gora kralja Matjaža; le da za Kitajce gora Tsuifeng v vsej svoji grozoti in veličini ni pravljica, ampak živa resničnost.

Ker gora Tsuifeng ni utopija pravljicnih zgodb, ampak živa resničnost, je

treba to goro najprej opisati in povedati, kje je.

KJE JE TA GORA IN KAKŠNA JE?

Kitajska je razdeljena na 18 pokrajin, ki nosijo navadno ime po kaki reki in dostavek, ali je to na vzhodu ali zapadu ali severu ali jugu tiste reke. Gora Tsuifeng leži na južnem Kitajskem v pokrajini Kianghsi, kar pomeni: zapadno od reke. Sedež pokrajine Kianghsi je Nanchiang, ki je obenem nadškofijski sedež. Za Nanchiangom je najbolj znamenito mesto te pokrajine mesto Kanchou, ki leži ob reki Kan. Kanchou je obenem sedež škofije, ki jo vodijo ameriški lazaristi. Četrto, oziroma peto najvažnejše mesto pokrajine Kiangshi je Ningtu, kar pomeni po naše: mesto miru. Leži na severnem delu našega Baragovega misijona in je važno prometno središče za vse avtobusne zveze proti Nanchiangu, Nanchengu in nato z vlakom proti Šanghaju, kakor proti jugu v Kanchou, Huičang, Meih sien in nato z vlakom v Hongkong. Ningtu torej veže gorato pokrajino Kianghsi preko avtobusnih cest z vlaki in morjem. Zato so meščani tega mesta kljub temu, da so obkroženi od gora, vendarle precej napredni in samozavestni, ker se zavedajo, da vsi vplivi velemest in še sveta onstran morja najdejo hitro pot in odziv tudi v Ningtju. Mesto ima okrog 15.000 prebivalcev. Leži v kotlini ob reki; okrog in okrog je pa obdano od gora.

Če greš izven mesta, se na severo-zapadni strani kakih 5 km daleč od mesta dvigajo proti nebu ogromne, sive skale. Ob cesti so še rižna polja in vasi. Dolina se začne vzpenjati. In kakor da bi odrezal, se zemlja vzboči; proti nebu zaštrle ogromni masovni skladi skal, kar daje gori veličastno in grozno obliko obenem: To je gora Tsuifeng. Vsak otrok v Ningtju jo pozna. Ta gora je

bila že od nekaj mladim in starim prebivalcem Ningtuja priljubljena izletna točka. Mladina se je rada po skalah vzpenjala na vrh; stari so se pa zadovoljili, da so prišli le do njenega vznožja in občudovali sive, v nebo strleče skale in grozo vzbujajoče pečine. A veličina in strah te gore ni v njeni zunanosti. Ni niti izredno visoka, niti privlačna po lepoti. Veličino in grozo so ji vtisnili dogodki zadnjih 25 let, ko se je začela na Kitajskem krvava komunistična revolucija.

GORA TSUIFENG V LETIH 1930—35

Kitajski komunisti so komunistično revolucijo dolgo tajno pripravljali in jo skrbno organizirali po navodilih Moskve. Leta 1927 so začeli te načrte uresničevati. Izbrali so si za izvedbo teh načrtov najbolj pripraven „teren“, vzhodno ozemlje gorate pokrajine Kianghsi: to je prav tisto ozemlje, ki spada danes pod Baragov misijon. To ozemlje je bilo za izvajanje njihovih načrtov res tudi najbolj prikladno, kajti mesta leže v dolini med gorami. Gore so jim bile zavetje pred napadi nacionalistov, mesta v dolini pa kanali, po katerih naj se komunistična ideja širi v ostala mesta in sploh v vse smeri ostale Kitajske. Prav ugodna lega ozemlja in slabo oborožena vojska nacionalističnih vojakov je kitajskim komunistom omogočila, da so se utrdili na tem ozemlju za dobo dobrih petih let. Ningtu — mesto miru je postalo za Zuičinom središče komunističnega razdiralnega dela. T. zv. „črna roka“ komunistov in „stisnjena pest“ sta gospodarili po mestih in po deželi. Kri je tekla v potokih. Ječe v Ningtuju so bile polne; smrtno obsodbe na dnevnem redu; ponoči pa so komunisti ubijali vse vprck in ropali, kar so mogli onesti. Še 20 let po teh grozotah in krvavih pokoljih so nam Kitajci govorili o teh letih z grozo na obrazu, zatrjujoč: „Morili so nas kot kure. Zločini teh komunističnih razbojnikov se ne dajo popisati.“ In v teh letih groze in množičnih pokoljev se je ubogo kitajsko ljudstvo zateklo v goro Tsuifeng, upajoč, da se bo

tam moglo uspešno braniti pred komunisti. Dobili so nekaj pušk, vzeli s seboj nekaj hrane, pa hajd na goro Tsuifeng, med pečine. Komunisti so to skrivališče Kitajcev kmalu izvohali. Obstopili so goro in zaprli vse dohode. Preplašeno kitajsko ljudstvo, skrito v tej gori, ni vedelo, kaj storiti. Če se predajo, jih čaka mučenje in kruta smrt, če ostanejo v gori, bodo pomrli od lakote in žeje. Izbrali so si drugi način smrti. Očividci so nam pripovedovali, kako so tiste dni od lakote in žeje onemogli Kitajci klecali drug za drugim z visokih skal in pečin Tsuifenga v prepade. Pomrli so od lakote in žeje, popadali po pečinah ali pa se v smrtni onemoglosti prevrnili v globino. Komunisti so torej brez boja dosegli popoln poraz svojih nasprotnikov. Gora Tsuifeng je postala grobokop številnih poštenih Kitajcev, ki so se pred komunističnim nasiljem zatekli v osrčje te gore. Ko bi bili vzeli s seboj dovolj hrane in vode, bi jih bilo rešilo. Kajti kmalu po tem porazu pri Tsuifengu so prišle Čiangkaiškove čete in komuniste pregnale iz Kianghsija. Bežali so čez gore na severno Kitajsko, da bi bili bližje Sovjetom. Okostjakj v pečinah gore Tsuifeng pa so pričali o strašni usodi, ki je zatekla Kitajce na tej gori. Z žalostjo v srcu so Kitajci kazali svojim otrokom na to goro, govoreč: „Glejte, goro Tsuifeng, na kateri je našlo toliko Vaših prednikov strašno smrt.“ Otrokom so se ob pogledu na to goro solzile oči, saj so mnogi njihovi očetje na njej našli smrt. Od tedaj naprej je bila prebivalcem Ningtuja gora Tsuifeng sveta gora, na katero so romali v svetem spoštovanju, klanjajoč se junaškim žrtvam krvavega in brezbožnega komunizma.

GORA TSUIFENG V LETU 1949

Leta so brzela naprej. Za komunisti so kmalu prišli v Ningtu Japonci. Nove grozote vojske so stisnile srca kitajskega ljudstva. Pa so se kar navadili hudega. Le na komuniste so jim ostali tako strašni spomini, da so se sleher-

nega sovražnika manj bali, kakor komunistov. Zato so vedno darovali malikom in molili: „Komunistov, reši nas, o Buda!“ Kristjani pa so namesto Bude za isto prosili Boga. A čim bolj so se komunisti leta 1949 na zmagovitem pohodu preko Nančinga bližali južni Kitajski, tem bolj so postajali prebivalci Ningtjuja in prebivalci Baragovega misijona sploh vznemirjeni. Starejšim so bili še živo pred očmi vsi strašni zločini komunistov, ostali mlajši pa so si jih v domišljiji prav tako živo predstavljali, saj so jim starši z grozo na obrazih pripovedovali, kaj so komunisti počeli z njimi v letu 1930—35.

Komunisti so se že valili preko Šanghaja proti Nanchiangu. Nacionalisti so se v zmedu umikali, a vendar še zadrževali hiter prodor komunistov. General, ki je vodil vojaške akcije na vsem ozemlju Baragovega misijona, je bil **komunistični odpadnik iz prve komunistične revolucije**. Kot idealist je šel med komuniste, da bi se boril za ubogo ljudstvo, a ko je videl, kakšni zločinci so komunisti, jim je napovedal boj. On je imel največ zaslug, da so bili leta 1935 komunisti v Kiangsiju premagani in zapodeni v beg. Vedel je, kaj ga sedaj čaka. Stoloval je v Ningtjuju. Z železno roko je naredil red; komuniste-terence je ob bližanju komunistov „spravil na varno“. Ljudstvu je zagotovil, da se bo zanj žrtvoval in vse storil, da ga reši. V stiski se človek oprime sleherne bilke, tako so se tudi Kitajci ob bližajoči se komunistični vojski oklenili tega generala kot svojega rešitelja. Ubogali ga bodo in mu sledili. Pridruži se še kitajsko praznoverje. Bonec v rumeni redovni halji prihaja k generalu in ga prepričuje, da je Buda z njim na čudežen način bo varoval njega in njegovo vojsko in bo blagoslovil vse njegove načrte, da reši ljudstvo pred komunisti. **General ni bil sanjač niti ne slepo praznoveren, vendar ga je bonec o marsičem prepričal; tudi ni dovolj poznal vojaške moči komunistov. Še vedno je mislil, da so oboroženi tako kot pred 20 leti. Vsi**

ti vplivi nanj so mu zmešali razsodnost. Naredil je načrt, ki se zdi trezno mislečemu človeku nerazumljiv, da ne rečem neumen. A tiste dni mu je ljudstvo slepo sledilo in ga o pametnosti načrta še potrjevalo. General se je namreč vpraševal: „Zakaj so prvič na gori Tsui-feng doživeli poraz?“ Odgovor „Ker se niso na obrambo dovolj pripravili; zlasti se niso za daljšo dobo oskrbeli z živem in vodo.“ On bo vse te nedostatke popravil, pa bo gora Tsui-feng zanj, za njegovo vojsko in ljudstvo odrešilo zavetje pred komunisti. Načrt začne takoj izvajati. Vojaki začno s topovi razstreljevati masovne skale gore in dolbsti votline v skalnato osrčje gore. Ko je na stotine takih votlin izdolbenih v goro, začno ponoči vojaki odvažati tja žito, riž, denar, vodo, čaj, vino itd. Votline gore se polnijo z žitom, vsakovrstnim blagom in denarjem. Bonec prerokuje generalu srečo. Kitajsko ljudstvo slepo veruje v nepremagljivost te gore. Ona bo vsem dala zavetja pred komunisti. **Leto in dan bodo v osrčju gore, nato bodo izšli iz nje zmagoviti kot v slovenski pravljici v gori speča vojska kralja Matjaža. Stiska in trpljenje rodita take želje in sanje. Morda so celo premeteni komunisti netili v praznovernem ljudstvu te upe, da bi pozneje čim večji plen zasegli v tej gori. Kdo ve? Dejstvo je, da so skoraj vsi premožni meščani upali rešiti v tej gori svoje kupe srebrnikov. Vojaki so goro utrdili po generalovem načrtu. Nato general stori prvo napako. Dovolji, da se v goro zatečejo tudi civilisti, celo stare žene in otroci. Hoče biti dober rešitelj ljudstva in ga ganejo prošnjje mater in otrok. Z g. Wolbankom sva vsakemu, ki naju je kaj vprašal za svet, resno odsvetovala iti v goro; češ da se komunisti lahko utrdijo na Kitajskem za več let in da je ne-spametno misliti, da bi se mogli v tej gori braniti pred komunisti dalj časa, kajti sedaj komunisti nimajo le pušk in starih, slabih topov, ampak učinkovito, moderno orožje. Pa so nama le redki verjeli. General je celo nama poslal po-**

bila že od nekaj mladim in starim prebivalcem Ningtuja priljubljena izletna točka. Mladina se je rada po skalah vzpenjala na vrh; stari so se pa zadovoljili, da so prišli le do njenega vznožja in občudovali sive, v nebo strleče skale in grozo vzbujajoče pečine. A veličina in strah te gore ni v njeni zunanosti. Ni niti izredno visoka, niti privlačna po lepoti. Veličino in grozo so ji vtisnili dogodki zadnjih 25 let, ko se je začela na Kitajskem krvava komunistična revolucija.

GORA TSUIFENG V LETIH 1930—35

Kitajski komunisti so komunistično revolucijo dolgo tajno pripravljali in jo skrbno organizirali po navodilih Moskve. Leta 1927 so začeli te načrte uresničevati. Izbrali so si za izvedbo teh načrtov najbolj pripraven „teren“, vzhodno ozemlje gorate pokrajine Kianghsi: to je prav tisto ozemlje, ki spada danes pod Baragov misijon. To ozemlje je bilo za izvajanje njihovih načrtov res tudi najbolj prikladno, kajti mesta leže v dolini med gorami. Gore so jim bile zavetje pred napadi nacionalistov, mesta v dolini pa kanali, po katerih naj se komunistična ideja širi v ostala mesta in sploh v vse smeri ostale Kitajske. Prav ugodna lega ozemlja in slabo oborožena vojska nacionalističnih vojakov je kitajskim komunistom omogočila, da so se utrdili na tem ozemlju za dobo dobrih petih let. Ningtu — mesto miru je postalo za Zuičinom središče komunističnega razdiralnega dela. T. zv. „črna roka“ komunistov in „stisnjena pest“ sta gospodarili po mestih in po deželi. Kri je tekla v potokih. Ječe v Ningtuju so bile polne; smrtno obsodbe na dnevnem redu; ponoči pa so komunisti ubijali vse vprek in ropali, kar so mogli odnesti. Še 20 let po teh grozotah in krvavih pokoljih so nam Kitajci govorili o teh letih z grozo na obrazu, zatrjujoč: „Morili so nas kot kure. Zločini teh komunističnih razbojnikov se ne dajo popisati.“ In v teh letih groze in množičnih pokoljev se je ubogo kitajsko ljudstvo zateklo v goro Tsuifeng, upajoč, da se bo

tam moglo uspešno braniti pred komunisti. Dobili so nekaj pušk, vzeli s seboj nekaj hrane, pa hajd na goro Tsuifeng, med pečine. Komunisti so to skrivališče Kitajcev kmalu izvohali. Obstopili so goro in zaprli vse dohode. Preplašeno kitajsko ljudstvo, skrito v tej gori, ni vedelo, kaj storiti. Če se predajo, jih čaka mučenje in kruta smrt, če ostanejo v gori, bodo pomrli od lakote in žeje. Izbrali so si drugi način smrti. Očividci so nam pripovedovali, kako so tiste dni od lakote in žeje onemogli Kitajci klecali drug za drugim z visokih skal in pečin Tsuifenga v prepade. Pomrli so od lakote in žeje, popadali po pečinah alj pa se v smrtni onemoglosti prevrnili v globino. Komunisti so torej brez boja dosegli popoln poraz svojih nasprotnikov. Gora Tsuifeng je postala grobokop številnih poštenih Kitajcev, ki so se pred komunističnim nasiljem zatekli v osrčje te gore. Ko bi bili vzeli s seboj dovolj hrane in vode, bi jih bilo rešilo. Kajti kmalu po tem porazu pri Tsuifengu so prišle Čiangkaiškove čete in komuniste pregnale iz Kianghsija. Bežali so čez gore na severno Kitajsko, da bi bili bližje Sovjetom. Okostjaki v pečinah gore Tsuifeng pa so pričali o strašni usodi, ki je zatekla Kitajce na tej gori. Z žalostjo v srcu so Kitajci kazali svojim otrokom na to goro, govoreč: „Glejte, goro Tsuifeng, na kateri je našlo toliko Vaših prednikov strašno smrt.“ Otrokom so se ob pogledu na to goro solzile oči, saj so mnogi njihovi očetje na njej našli smrt. Od tedaj naprej je bila prebivalcem Ningtuja gora Tsuifeng sveta gora, na katero so romali v svetem spoštovanju, klanjajoč se junaškim žrtvam krvavega in brezbožnega komunizma.

GORA TSUIFENG V LETU 1949

Leta so brzela naprej. Za komunisti so kmalu prišli v Ningtu Japonci. Nove grozote vojske so stisnile srca kitajskega ljudstva. Pa so se kar navadili hudega. Le na komuniste so jim ostali tako strašni spomini, da so se sleher-

nega sovražnika manj bali, kakor komunistov. Zato so vedno darovali malikom in molili: „Komunistov, reši nas, o Buda!“ Kristjani pa so namesto Bude za isto prosili Boga. A čim bolj so se komunisti leta 1949 na zmagovitem pohodu preko Nančinga bližali južni Kitajski, tem bolj so postajali prebivalci Ningtuja in prebivalci Baragovega misijona sploh vznemirjeni. Starejšim so bili še živo pred očmi vsi strašni zločini komunistov, ostali mlajši pa so si jih v domišljiji prav tako živo predstavljali, saj so jim starši z grozo na obrazih pripovedovali, kaj so komunisti počeli z njimi v letu 1930—35.

Komunisti so se že valili preko šanghaja proti Nanchiangu. Nacionalisti so se v zmedii umikali, a vendar še zadrževali hiter prodor komunistov. General, ki je vodil vojaške akcije na vsem ozemlju Baragovega misijona, je bil **komunistični odpadnik iz prve komunistične revolucije**. Kot idealist je šel med komuniste, da bi se boril za ubogo ljudstvo, a ko je videl, kakšni zločinci so komunisti, jim je napovedal boj. On je imel največ zaslug, da so bili leta 1935 komunisti v Kiangsiju premagani in zapodeni v beg. Vedel je, kaj ga sedaj čaka. Stoloval je v Ningtaju. Z železno roko je naredil red; komuniste-terence je ob bližanju komunistov „spravil na varno“. Ljudstvu je zagotovil, da se bo zanj žrtvoval in vse storil, da ga reši. V stiski se človek oprime sleherne bilke, tako so se tudi Kitajci ob bližajoči se komunistični vojski oklenili tega generala kot svojega rešitelja. Ubogali ga bodo in mu sledili. Pridruži se še kitajsko praznoverje. Bonec v rumeni redovni halji prihaja k generalu in ga prepričuje, da je Buda z njim na čudežen način bo varoval njega in njegovo vojsko in bo blagoslovil vse njegove načrte, da reši ljudstvo pred komunisti. **General ni bil sanjač niti ne slepo praznoveren, vendar ga je bonec o marsičem prepričal; tudi ni dovolj poznal vojaške moči komunistov. Še vedno je mislil, da so oboroženi tako kot pred 20 leti. Vsi**

ti vplivi nanj so mu zmešali razsodnost. Naredil je načrt, ki se zdi trezno mislečemu človeku nerazumljiv, da ne rečem neumen. A tiste dni mu je ljudstvo slepo sledilo in ga o pametnosti načrta še potrjevalo. General se je namreč vpraševal: „Zakaj so prvič na gori Tsuifeng doživeli poraz?“ Odgovor „Ker se niso na obrambo dovolj pripravili; zlasti se niso za daljšo dobo oskrbeli z živim in vodo.“ On bo vse te nedostatke popravil, pa bo gora Tsuifeng zanj, za njegovo vojsko in ljudstvo odrešilno zavetje pred komunisti. Načrt začne takoj izvajati. Vojaki začno s topovi razstreljevati masovne skale gore in dolbsti votline v skalnato osrčje gore. Ko je na stotine takih votlin izdolbenih v goru, začno ponoči vojaki odvažati tja žito, riž, denar, vodo, čaj, vino itd. Votline gore se polnijo z žitom, vsakovrstnim blagom in denarjem. Bonec prerokuje generalu srečo. Kitajsko ljudstvo slepo veruje v nepremagljivost te gore. Ona bo vsem dala zavetja pred komunisti. **Leto in dan bodo v osrčju gore, nato bodo izšli iz nje zmagoviti kot v slovenski pravljici v gori speča vojska kralja Matjaža. Stiska in trpljenje rodita take želje in sanje. Morda so celo premeteni komunisti netili v praznovernem ljudstvu te upe, da bi pozneje čim večji plen zasegli v tej gori. Kdo ve? Dejstvo je, da so skoraj vsi premožni meščani upali rešiti v tej gori svoje kupe srebrnikov. Vojaki so goro utrdili po generalovem načrtu. Nato general stori prvo napako. Dovolji, da se v goro zatečejo tudi civilisti, celo stare žene in otroci. Hoče biti dober rešitelj ljudstva in ga ganejo prošnje mater in otrok. Z g. Wolbankom sva vsakemu, ki naju je kaj vprašal za svet, resno odsvetovala iti v goro; češ da se komunisti lahko utrdijo na Kitajskem za več let in da je ne-spametno misliti, da bi se mogli v tej gori braniti pred komunisti dalj časa, kajti sedaj komunisti nimajo le pušk in starih, slabih topov, ampak učinkovito, moderno orožje. Pa so nama le redki verjeli. General je celo nama poslal po-**

vabilo, naj se zatečeva v goro, sicer da nama ne more rešiti življenja pred komunisti. Sva se mu vljudno zahvalila; kajti sva bolj zaupala v zaščito vsemogočnega Stvarnika gore Tsuifeng, nego v zaščito gore same. Pa general tega ni razumel, še manj pa budistični bonec. Vendar je pa general po svoje genialno izpeljal načrt. Osrčje gore je dalo zavetje nad 1000 civilistom in še večjemu številu vojakov. Že en dan pred prihodom komunistov so se nekateri civilisti umaknili v goro, drugi pa v vasi in hribe po deželi. Mesto se je skoraj popolnoma izpraznilo. General je z železno roko do zadnjega vzdrževal red. Ko so 29. avg. 1949 komunisti vkorakali v Ningtu, se je general z vojaki umaknil v osrčje gore. Komunisti so zasedli prazno mesto. Bridko so občutili, kako se ljudje spominjajo še njihovih prvih zločinov, zato so se jim umaknili. Drugje so komuniste Kitajci sprejemali z godbo in petjem, tu so jih pa pozdravljali s strelji topov iz gore Tsuifeng. Zato so si komunisti naredili masko. Hiteli so pisati po stenah in dopovedovati ljudstvu, da niso več stari komunisti, ampak „osvobodilna vojska“, „osvoboditelji ljudstva“. Še g. Wolbanga in mene so hoteli vpreči v to propagando, ker še slutili niso, da že iz Slovenije dobro poznava te vrste „osvoboditelje“, ki so veliki le v laži, nasiljih ter vsakovrstnih zločinih nad ljudstvom.

Komunisti so hoteli najprej z lepimi besedami pregovoriti ubežnike, naj se sami od sebe vrnejo domov iz osrčja gore, češ da ne bodo nikomur storili nič zalega. A general z vojsko ni nasedel. Vnela se je bitka za goro. General je imel izvežbane vojake in dobre topove. Zato se je komunistom prvi naskok na goro izjalovil. Imeli so ob vznožju gore več žrtev. Nacionalisti so zlasti ponoči streljali nanje. Komunisti so začeli groziti generalu, da bodo s topovi goro razstrelili, če se ne vda. Pa se ni vdal. Boji so se nadaljevali. Prišla je nalašč za zavetje te gore posebna topničarska četa iz Šanghaja: najbolj drzni komunisti, ki so se sami

pred menoj hvalili, da so izbrana četa tistih komunistov, ki se ne boje smrti. V gori so civilisti začeli obupavati; saj se je včasih gora kar tresla od streljanja topov. Otroci so v strahu jokali, matere pa milo prosile generala, naj se vda. Končno je prišla še izdaja. Komunisti so izrabili vse te slabosti in težave ljudstva v gori. Po izdajalcih so tudi zvedeli, kje jim bo naskok v goro najlaže uspel. Tako so v noči 26. septembra topničarji začeli neusmiljeno obstreljevati goro. Bilo je nekaj strašnega; še v mestu so se šipe tresle. Po tem silovitem topniškem napadu so vojaki naskočili goro. V prvih spopadih je bilo mrtvih mnogo vojakov na obeh straneh. Da general reši matere, otroke in civiliste sploh, zapove vojakom predajo in se sam izroči prvi kot premaganeec komunistom. Takoj so ga zvezali; a držali so besedo, nehali so ubijati vojake in civiliste. Le zvezali so vse in jih v žalostni procesiji, zvezane, izmučene in opljuvane pripeljali v mesto. Vodili so jih po mestu, vanje pljuvali in jih zasramovali. Končno so jih odpeljali v zapore. Mnogi od njih se iz ječ niso nikdar več vrnili. Le t. zv. „zapeljano ljudstvo“, otroke, žene in starce so spustili domov. Gora Tsuifeng je bila rdeča od krvi. Najboljši vojaki so tam pustili življenje. Kajti zavedali so se, da „manj strašna smrt je v črne zemlje krilu, kot so pod svetlim sonce sužnji dnovi“. Šli so počivat v zemljo k svojim prvim protikomunističnim žrtvam. Gora Tsuifeng je pa postala za poštene Kitajce dvakrat sveta gora, gora kitajske slave in bolečine.

KAZEN BOŽJA NAD IZDAJALCEM LJUDSTVA

Nevarno ranjene nacionalistične vojake so komunisti že čez nekaj dni milostno spustili domov. Pa so bili tako slabi, da so komaj do našega misijona prišli. Razen naju jim ni nihče upal pomagati. Tiste dni sva imela z g. Wolbankom polne roke dela v disperzerju,

da sva za prvo silo pomagala težkim ranjencem, ki so bili vrženi na cesto. Seveda je to komuniste silno jezilo. Nadzirali so najin dispanzer od jutra do večera, a sva kljub temu neutrudno prevezovala ranjence in jim čistila rane. Še jesti nisva utegnila. Naslednji dan se med ranjenci pojavi zagonetna postava starca. Nič ni govoril; le čudno obupno je pogledoval na naju izpod temnih obrvi in nama kazal desno roko, do kolcolca odtrgano in zavito v umazane cunje. Izšepetal mi je, da želi najine pomoči, a se boji, da ga bova zavrnila. Nabralo se je ob dispanzerju veliko komunistov in gledalo, kaj bova z g. Wolbankom storila. G. Wolbang je takoj vsem ranjenim vojakom ukazal, naj počakajo, in je vzel v pregled prvega starca. Komunisti so se spogledali. Očividno jim ni bilo všeč. Ko je g. Wolbang začel starcu odvijati z rane umazane cunje, je začel zavdajati silen smrad. Komunisti so še stali zraven, dasi so že mašili nosove. Ko pa je bil odstranjen z rane zadnji ovoj, so se črvi kar vsuli iz rane. Zasmrdelo je pa tako neznosno, da mi je še danes v nosu ta smrad. Komuniste je kar elektriziralo; obrnili so se proč in brez besede odšli. Le parkrat so še pogledali na naju, ki sva starcu ljubeče izpirala rano in odstranjevala črve, ki so se mu že zajedali v meso in kosti. **Morda so tedaj komunisti prvič v življenju občudovali junaštvo krščanske ljubezni nad sovražnikom.** Kaj bi rekel Pirkovič k temu „svetemu satanu“, pred katerim so spoštljivo obmolknili celo kitajski komunisti.

Kdo je bil ta zagoneten starec z odtrgano roko in črvi v mesu? Po vsem mestu se je šušljalo, da komunist-terelec, ki je komunistični vojski kazal pot na goro Tsuifeng, izdal lastne rojake, a jo pri tem tudi sam izkupil.

G. Wolbang je naredil prošnjo, da bi ga oblasti sprejele v svojo bolnišnico. Pa so odklonili. Starec je zanje že odslužil. A črvi so se mu zajedali vedno globlje v meso in kosti. G. Wolbang je prosil za potrebne instrumente, da bi sam

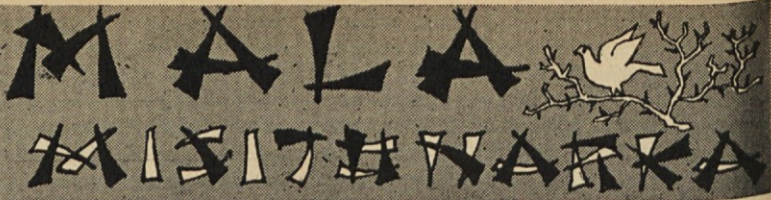
riskiral operacijo. A vsi zdravniki so morali odkloniti to prošnjo. Pač pa so komunisti naslednji dan spet prišli opazovat, kako zdraviva starca. A ko so spet zapazili v starčevem mesu črve in zaduhali smrad, niso vzdržali; spet so se umaknili — in molče odšli. Tretji dan sem na starcu zapazil znake tetanusa. Gorje, če bi v župnišču umrl; z g. Wolbankom bi bila kriva njegove smrti! Zato sem dal starcu lepo vsoto denarja in ga preprosil, da gre do prve bolnišnice, ki ga bo sprejela. Skremžil je obraz in nemo odšel. Čutil je, da je kazen zaslužil, zato jo je topo in vdano vzel nase! Ljudstvo je izgubilo sled za njim. Tako umirajo izdajalci ljudstva.

TAKO UMIRA PRAVIČNI

Generala so na ljudskem sodišču vpričo 10.000 glave množice obsodili na smrt; ves čas sodnega procesa je moral klečati na tleh, komunisti so pa med tem vanj pljuvali, ga bili po glavi in zasmehovali. A general je ostal vojak v življenju in smrti. S stoičnim nasmeškom je poslušal komunistične obtožbe — same laži. **Ljudstvo je občudovalo njegov ponos in mirnost v največjem ponižanju,** zlasti tše, ko je stopil pred puško junaško in brez strahu. Ker je bil v mladih letih sam komunist in so ga le zločini komunistov naredili za komunističnega nasprotnika, je še toliko bolj čutil, kako častno je umreti kot žrtev za uničenje komunizma, kajti le tako bo zapeljano ljudstvo počasi sprejelo. **General je ostal v spominu preveč v življenju in smrti.** Tudi onega bonca, ki je generala spravil v to goro, so obsodili na smrt in še več drugih.

Gora Tsuifeng je kot nema, a živa priča vse to opazovala. Ljudstvo je hrepeneče obračalo oči k tej gori. S svetim spoštovanjem so hodili mimo nje, a nanjo niso več upali, da ne bi postali komunistom sumljivi. Tako kosti kitajskih junakov, umrlih za svobodo Kitajske, še vedno leže raztresene po pečinah te gore in čakajo slavnega vstajenja.

JANEZ KOPAČ CM

Brez Jezusa pešajo duhovne moči

V misijonu je bil po Marijinem odhodu v zunanjo šolo Jezus takoj bolj osamljen. Prej je ravno ona privabljala v Njegovo bližino največ deklislikih duš, ker je nosila v sebi čudovito ljubezen do malega evarističnega Jezusa. Učenke so tudi pogrešale Marijo in marsikatera se je vpisala v zunanjo šolo, še več pa jih je ostalo doma, ker „Marija tudi ne prihaja več“. Nestalnost kitajskega pogskega okolja je vplivala zelo porazno. Zvesti kristjančki so prihajali iz mesta vsak dan s slabšimi vestmi. Tudi o Mariji se je sem in tja že slišala kaka rahla tožba, kot n. pr. „da se spreminja“, „ni več tako pridna, kot je bila prej“, „da je izrekla na povratku iz šole grdo besedo“. Omenjeno je bilo to in podobno kot nekaj težko razumljivega. Marija, do nedavnega sonce misijona in ogrevalka mnogih duš, kot majhno žarišče za duhovne podvige tovarišic, je začela duhovno pešati. Pogrešala je Jezusove bližine v tabernaklju. Ni več prihajal tako pogostno v njeno srce, čeprav je misijonarju ob srečanjih ponavljala, da Jezusa ljubi, a da starši ne dovolijo, da bi prišla večkrat predenj, ker se zelo boje „osvoboditeljev“. Vsi v pogskem in delno že brezbožnem okolju so ji govorili drugače, kot se je učila prej pri Jezusu, v njegovi evaristični, obhajilni šoli. Misijonar pa Marije ni pozabil. Vsako jutro jo je pri sv. maši dvigal na pateni in daroval Bogu ter ga prosil zanjo in vse preizkušane posebnega varstva. Marijin oče pa je nekam otožen opazoval rdeče početje v mestu in poslušal poročila od drugod. Večkrat je tolažil svoje drage otroke, da bodo pozneje spet šli v misijonsko šolo, kjer so se vsak dan toliko lepega naučili in misijonarji tako ljubijo kitajske otroke. Gotovo da je šola najboljša, a da so sedaj komunisti tako proti njej in vsem, ki zanjo delajo ali vanjo hodijo, da trenutno ne kaže drugače, kot hoditi v komunistično šolo.

Mama pa je bdela nad svojo hčerko in sinom in po načelih kitajske tradicije učila otroke hišnih del ter jih pripravljala na življenjsko borbo. Preudarnost kitajske matere, ki je razumela klic božji, vabeč njene otroke, bo gotovo pomagala, da se bodo Marija, Janez in Tereza medsebojno vzpodbujali k dobremu in prilivali svoji veri olja molitve, da na poti ne omagajo. Za božič so še vsi trije opravili svojo versko dolžnost. Marija, ki je celo k adoracijam včasih pripegljala svojo mamo pred tabernakelj, je tudi za božič privabila mamo, da je prišla gledat velike nove jaslice in darovat Jezusu v njih malega sinka Chi Pinga, ki ga je pri pestovanju Marija pogosto pokržala proseč Jezusa, da bi bil kmalu tudi njen bratec, četrti otrok iz Lojeve hiše, krščen. Seveda Marija ni pozabila razložiti svoji mami pomena jaslic in dodati: „Mama, mali Jezus ima tudi tebe in vse ljudi na svetu zelo rad. Za vse se je v jaslicah rodil.“

Ljubezen gorečo nam v srcih užigi!

Daj Bog, da bi tudi med dragimi slovenskimi otroci mnogi posnemali zglede teh najmlajših kitajskih novokristjanov, ki so zoreli že v času odprtega preganjanja vere, slično kot danes mnogi otroci v naši žalostni domovini. O, da bi tudi mlade slovenske katoličanke svetile in ogrevale svoje šolsko okolje in družinsko povezanost, kot je to znala mala Marija. In kot je ona z bratom Janezom rada molila za slovensko mladino in misijonske dobrotnike, pričakuje prav gotovo njena duša prav v sedanji nevarnosti, ki grozi njenemu božjemu življenju v mladi duši, da bodo vse verne in pridne slovenske duše med učečo se mladino prosile Boga, da bi Marija, Janez, Terezija, ter mnogi njihovi novokrščeni sotrpini: Marije, Terezije, Elizabete, Ane in Janezi, Petri, Pavli, Karli, Stefanu ter drugi vztrajali v težki preizkušnji kot zvesti posnemovalci Jezusu-

vega križevega pota, ki so ga tako radi molili, in vdani nosilci lastnega križa do zmage, ki je večna. Bog daj, da bi mala Marija nikdar ne pozabila, kako je bila srečna, ko je prihajala na neštete obiske k Jezusu v tabernaklju, ga prosila zase, mamo in vse domače, za tovarišice, Cerkev in ves svet ter mu z otroško preprostostjo prepričljivo ponavljala:

„O, dobri mali Jezus, jaz sem tako slabotna, ničesar ne zmorem sama od sebe; znam le lenariti, znam samo zavidati, pridi v moje srce, prosim, usmili se me!“

Še nedavno jo je Jezus tako rad poslušal in med sv. mašo je po duhovnikovih rokah prihajal pogosto v njeno dušo. Danes je farna cerkev v misijonu spremenjena v zborovalnico kot pred dobrimi 20 leti, ko je služila za g'edališče in je bil na prostoru glavnega oltarja oder. Tabernakelj je izropan in neznanokam z oltarjem vred odnešen. Marija sliši v svojem stanovanju tik ob misijonu vsak dan zvonjenje misijonskega zvona. Včasih jo je vabil pred Jezusa k Najsvetejši daritvi, danes vabi rdeče k jedi. V Marijini nepokvarjeni dekliški duši se vzbuja hrepenenje. Kam je odšel njen tako dragi Jezus? Njena preizkušnja je težka. Gotovo ni pozabila vsaj duhovno združevati se z evharističnim Bogom v duhovnem obhajilu in prositi Ga, da se kmalu vrne v njeno bližino, da ji prinese še nekaj one tihe nepopisne sreče, ki jo je pila ob njegovih obiskih ob svitu večne lučke. Pravočasno se je sklonil k njej in jo pri sv. krstu posvetil. A, da vzdrži in viharju kljubuje, je potrebna, dragi slovenski otroci, vaših molitev kot premnogi slovenski otroci v teptani domovini, ki jih komunizem sili in poganja v vrste rdečih pionirjev, kjer so v vedni nevarnosti, da za hipu porušijo v sebi vse lepo, kar so jim od rane mladosti vcepljali v dušo g'lobokoverne slovenske matere in goreči dušni pastirji. Molimo vsi in vsak dan za vse, ki so v neprestani nevarnosti, da zaidejo na pot pogubljenja, in prosimo Jezusa, da bi ga vsaj mi, ki smo stalno blizu svobodno ohranjenih tabernakljev, vsak dan bolj goreče častili, ljubili in pri sv. obhajilu prejemale, kot so ta storili tisoči belo oblečenih slovenskih otrok na ljubljanskem stadionu ob prelepem evharistič-

nem kongresu leta 1935, prepevajoč kot iz enega grla:

„Ljubezen gorečo nam v srcih užgi,
do hostije bele, do Rešnje Krvi,
Kristus kraljuj, Kristus zmaguj,
v hostiji sveti nam gospoduj!“

Prosimo Boga, da bi v teh težkih urah za vse človeštvo ne ugašali tabernaklji po širnem svetu, da bi jih bilo marveč vedno več in da bi počasi vsak večji kraj imeel v svoji sredi evharističnega božjega Jetnika v farnem tabernaklju. Sovražni komunizem ve, da bo njegova zmaga vse lažja, če ugasne po svetu čim več večnih luči in uniči čim več tabernakljev. Kako hudo je sredi trpljenja in preizkušenj brez tabernaklja, bi vam mogel na široko popisovati misijonar, ki je nad leto hrepenel po njem in poizkusil vse, da bi ga sprejel. Misijon brez tabernaklja je tako podoben mrzlemu protestantskemu misijonu, kjer gole cerkvene stene dihajo mraz in otožnost. Komunizem noče tabernakljev in cerkva, ker v tovarni novega človeka potrebujejo zborovalnih gledališč in skladišč...

Veliki evharistični papež sv. Pij X. je hotel svet prenoviti v Kristusu. Zato je l. 1910 izdal odlok o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu, v katerem pravi: „Pogostno in dnevno sv. obhajilo... mora biti tako vsem dostopno, da v stanju božje milosti se nahajajoči verniki, ki se bližajo obhajilni mizi s pravim in pobožnim namenom, ne morejo biti zadržani z nobeno prepovedjo.“ Veliki papež je hotel primerno oborožiti katoliški svet za najtežje ure človeške zgodovine. Hotel je zlasti nedolžnim otrokom, katerih eden je tudi osamljena mala Kitajka Marija, odpreti na stečaj vrata nešteti tabernakljev, da bi se mogli v obhajilnem življenju z Jezusom združevati. Ga ob vsaki važni priliki obiskati in črpati iz tega neusahljivega vira moči, rasti, edinosti in katoliške dejavnosti potrebnih sil za zmago nad lastnimi strastmi in pohujšljivim svetom. Upajmo, da bo naša nebeška mati Marija, ki nam je pripravila in rodila tabernakljskega Boga, tolažila zapuščene duše in jim ob molku, ki so ga tako radi molili, vlivala moči in vztrajnosti do — vstajenja in zmage!

(Konec) Borut

MALABAR V NOVI ZARJI

OB DEVETNAJSTSTOLETNICI DELOVANJA SV. TOMAŽA APOSTOLA V JUŽNI INDIJI ZA SLOVENCE NAPISAL P. MATHEW D.

MUTTOM D. J.

Iz angleščine prevedel o. Jože Cukale D. J.

Malabar, domovina kristjanov sv. apostola Tomaža, leži na skrajnem jugu indijskega pcolotoka. Staro in zanesljivo zgodovinsko poročilo pravi, da je sv. Tomaž širil evangelij med Malabarci in da so ondotni kristjani dejansko potomci onih, ki jih je krstil sv. Tomaž. Tudi sv. Efreim Gregor Turski omenja ta apostolovo delovanje v tem koncu Indije.

Na Malabarju je dejstvo o prihodu apostolovem zgodovinsko v redstojno in nesporno. Razpravljati o tem ali celo ugovarjati temu, bi bilo naravnost nevarno.

Pred prihodom Portugalcev leta 1498 in še kakih sto let kasneje je ta osamljeni del sv. Cerkve dobival svoje škofo iz Male Azije. Čeprav datira pričetek krščanstva iz prvih stoletij, si zgodovinarji vendar niso edini v tem, v koliko je Malabar ostal nedotaknjen po hrezijah in razkolih v teku stoletij. Vsekakor je Vasco da Gama našel ob svojem prihodu ta del krščanskega sveta povezan z Rimom, kar potrjujejo tudi pisma sv. Frančiška Ksaverija.

Prvega poslanca mogočnega krščanskega portugalskega vladarja so Malabarci pozdravili z nedopovedljivim navdušenjem. Neki portugalski pisatelj omenja, da je štela tedaj krščanska vojska Malabarcev okrogla 20.000 bojevnikov, pred katerimi so trepetali tudi poganski indijski maharadže. Njihov družabni položaj je bil tako visok kakor bramancev iz indijskih visokih kast. — Razmerje Malabarcev do Portugalcev je bilo v začetku nadvse prirčno. Skalilo pa se je, ko so pričeli Portugalci sumiti Malabarce krivoverstva, kadar koli in kjer koli so odkrili kako nasprotje med latinskim in malabarskim obredom. Zaradi „varnosti“ so začeli s sistematično gonjo proti domačemu obredu, hoteč latinizirati bogoslužje in domače šege.

Najprej so zaprli sirske škofo, ki jih je poslal katoliški babilonski patriarh s latinskimi brati in sestrami in prina-papeškimi priporočili. Domači duhovniki šajo bodisi kot duhovniki ali redovniki

so bili prav tako zaničevani. To je bil tedanji duh časa, duh kolonializma in nasilnega osvajanja. Patriarh sam je bil brez moči nasproti osvajalcem. Ker začasno ni imel niti v Rimu nikakga vpliva, je bil prisiljen ustaviti vsako pošiljanje škofov na Malabar. Razburjeni in užaljeni sirske kristjani so zato leta 1653 zavezali okrog velikega križa vrv in napravili vozal ter se zarotili, da se ne bodo v ničemer več uklonili Portugalcem. Nekateri so v tem boju šli tako daleč, da so ponaredili papeško bulo, ki naj bi „pooblastila“ dvanajstero duhovnikov, da si izberejo in posvetijo lastnega škofa. Tako je del malabarske cerkve zašel v razkol.

Rim je tedaj postal pozoren in poslal posebnega poslanca, v osebi italijanskega karmelita Sebastianija, ki naj bi razčistil zadevo. Ta je ugotovil potvorbo papškega pisma, na kar se je mnogo razkolnih kristjanov vrnilo nazaj. Nadaljna ckrnitev sirske liturgije je bila ustavljena. Sirska Cerkve je dobila svojega lastnega apostolskega vikarja, ki je bil pod jurisdikcijo latinskega nadškofa v Verapoly-u. Za kratek čas je zavladal mir. Po vikarjevi smrti so se intrige začele znova, ker so Malabarci spet prišli neposredno pod jurisdikcijo v Verapoly, dokler ni s širokogrudno gesto sv. oče Leon XIII. v letu 1896 upostavil sirske hierarhije. S tem letom se je začela v malabarski Cerkvi prava pomlad duhovnega življenja. V zadnjih 50 letih so nastale nove cerkve, se zgradile nove šole, zavetišča, bolnišnice, zrastle samostani, univerzitetna poslopja itd. Približno en milijon sirskega kristjanov predstavlja danes eno najbolj enotnih vzhodnih cerkva. Bridkosti iz preteklosti hitijo v pozabo. Stotine in stotine verskih delavcev zapušča danes svoje ljube domove in grdo proti se veru, da ramo ob rami delajo s svojimi latinskimi brati in sestrami in prina-papeškimi priporočili. Domači duhovniki šajo bodisi kot duhovniki ali redovniki

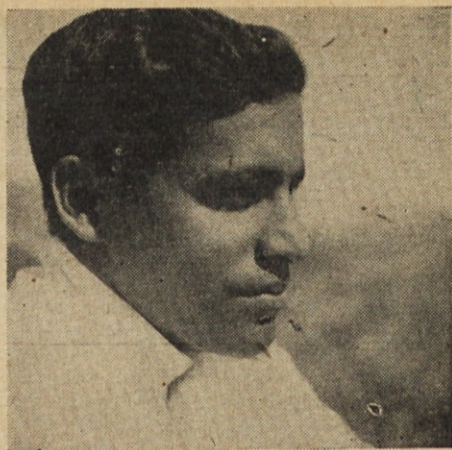
in redovnice blagovest milijonom svojih indijskih bratov in sester.

Ko je Sebastijan odkril goljufijo, je del sirskih kristjanov ostal ob strani novega laži-škofa, ki je stavil kot pogoj za združenje, da ga Rim prizna za škofa ali da ga, če treba, posveti. Rim temu ni ugodil in razkol je ostal. Vsi poskusi, kako bi se uveljavili, so propadli, dokler se jim ni slednjič posrečilo, da so se s pomočjo Holandcev pridružili jakobitskemu patriarhu v Antiohiji, ki jim poslej posvečuje škofo.

Treba je imeti pred očmi, da je rimska stolica kazala vedno izredno razumevanje za malabarske cerkvene zadeve. Krivda za veliko tragedijo in bolečo ločitev, nekdanj trdno z Rimom združene in zveste malabarske Cerkve, je bila na strani sebičnih in ozkosrčnih posredovalcev.

Število ločenih bratov bo danes okroglo 700.000. Zadnja leta je protestantski vpliv med njimi iz dneva v dan močnejši. (Jakobiti štejejo le po milijona!) A notranje razprtije v obeh taborih sila rastejo in mnogi z domotožjem in tihim upanjem zro na one katoliške Sirce, katerim je uspelo dobiti svojo samostojnost iz Rima.

Leta 1926 se je pet prelatov jakobitske cerkve pod vodstvom metropolita Mar-Ivanios-a iz Betanije, da se priključi Rimu. Začelo se je dopisovanje. Rim jim je leta 1930 priznal njih škofsko posvečenje kot veljavno, prav tako tudi njih duhovščino in obred (sirmalabarski!). A v odločnem trenutku je metropolit Mar-Ivanios ostal sam z edinim škofom sufraganom, s nim duhovnikom, enim diakonom in enim laikom. Moderni Newman iz Malabara je prišel v katoliško Cerkev takorekoč praznih rok. Rekel je, da je bil ob pogledu na razvaline v lastni cerkvi in ob zgledu izredne svetosti v katoliški Cerkvi, kjer vlada edinstvo nauka, notranje prisiljen pridružiti se ji. Mar-Ivanios je bil postavljen za nadškofa novega obreda v Trivandrumu, njegov sufragan pa v Thiruvella. S trpljenjem, nerazumevanjem in celo s preganjanjem s strani lastnih razkolnih bratov mu seveda ni bilo prizanešeno. Toda kakor sv. Pavla, je tudi njega bogato podprla bratska ljubezen Cerkve. Neutrudno je od tedaj na delu z edino željo, ki jo je dal kot moto vklesati v svoj grb: „Da bi bili

Pisec pričujočega članka, kateremu ključemo iskreni „Bog plačaj!“

vsi eno“. V zadnjih 20 letih je v svojo veliko tolažbo sprejel v Cerkev dva škofo, 150 duhovnikov in približno 70.000 vernikov.

Letos decembra meseca bodo v Malabarju velike slovesnosti v proslavo devtinajstletnice, odkar je apostol Tomaž stopil na indijska tla. Velike priprave so že dolgo v teku; glavni cilj je medsebojna bratska edinstvo in sprava, za katero se mnogo moli ne le po Indiji, marveč po vsem svetu. Mnogo jakobitskih voditeljev gleda na katoliško Cerkev kot edino zanesljivo poroštvo krščanske edinstvo in sreče, med tem ko so vsi njihovi poizkusi ustvariti v domači hiši edinstvo, žalostno propadli. Toda spreobrnjenje je dejanje milosti, milost pa pride po molitvi. Zato je ves katoliški svet vabljen to leto in zlasti v decembru k molitvi, da bi za božič že vendar vstala zarja edinstvo nad Malabarjem. Upamo, da bo sveti Tomaž zastavil pri svojem Učniku vse sile, da ta dolgo ločena družina Cerkve postane eno z ostalo Cerkvijo.

Mi kristjani z Malabara srčno vabimo vas Slovence, ki ste pokazali toliko požrtvovalnega zanimanja za spreobrnjenje naše poganske Indije in ki ste v zadnjih letih toliko žrtvovali, da znova pokažete vso dobro voljo in vaše plemenite sile usmerite tudi v ta cilj, ki nam katoličanem tako leži pri srcu.

MACA UMETNOST

PIŠE MARJAN MAROLT V MISIJONIH

AMERIKA

Velik del Amerike je še danes misijonsko področje; deloma to pokrajine, ki so cerkveno-upravno podrejene Propagandi, deloma posamezni okoliši v rednih škofijah. Razlikujejo se pa ameriški misijoni od misijonov v Aziji, Oceaniji in Afriki po tem, da živijo poleg Indijancev povsod v večjih ali manjših skupinah belci, ki so vsaj formalno po večini katoličani, čeprav marsikje verske vzgoje prav tako potrebni kot stari domačini. Ta pomešanost je obstajala že od početka ameriškega misijonstva, saj so se Evropci prav kmalu začeli vseljevati v večjem številu po teh deželah.

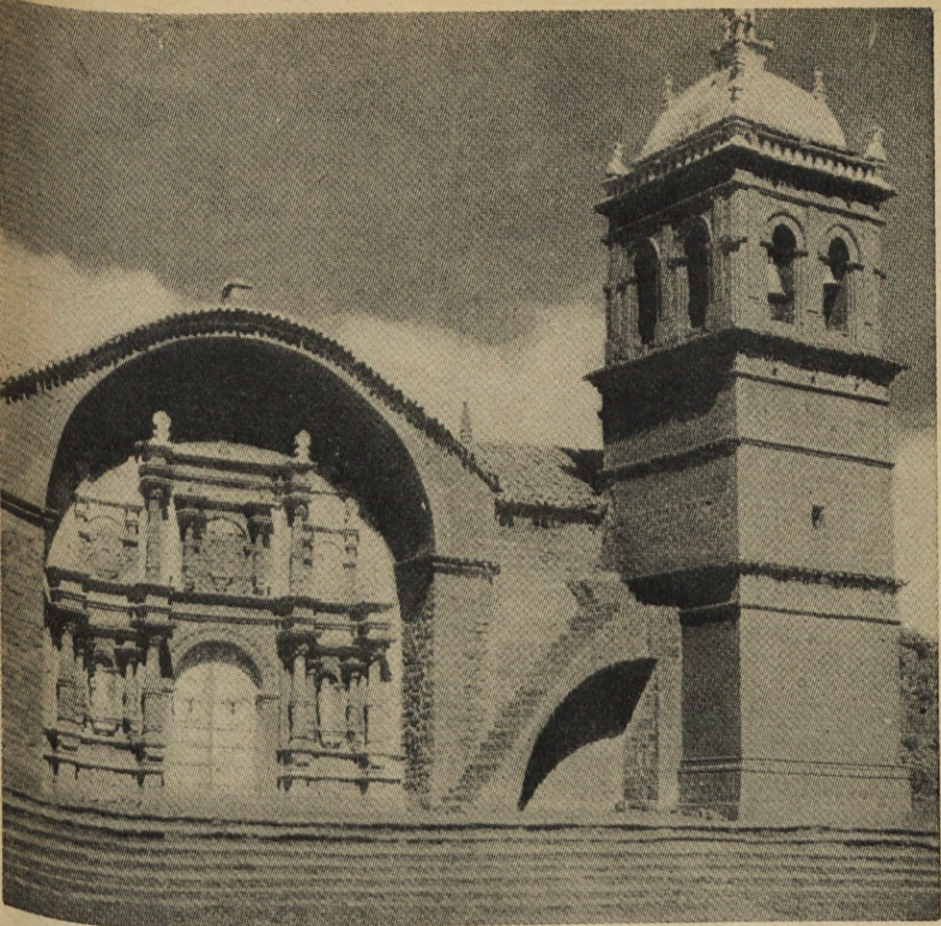
Ptičji in cvetlični okraski na stebrih

Že v uvodu smo omenili, da je umetnost Indijancev pretežno ornamentalnega značaja in zato pripravna le bolj za okras kot za oblikovanje figur. Danes, ko je število belih katoličanov vedno večje, medtem ko Indijanci nazačujejo, o pravi sodobni misijonski umetnosti v Ameriki že težko govorimo. Nadalje se Indijanci čutijo nasproti vseljencem nekam manjvredne, manjka jim samozavesti, in zato s svojo umetnostjo, ki jo še gojijo za domačo uporabo, ne silijo v svet. S tem seveda ni rečeno, da za cerkveni okras ne bi bila primerna. Najbrž bi upoštevanje teh skritih, morda tudi skromnih vrednot v cerkvi tudi zdaj še dvigalo domačinovo samozavest in s tem njegovo versko gorečnost.

Na rimski razstavi ni bilo iz Amerike nobene novejši misijonske umetnine, iz prejšnjih stoletij pa samo dve mehikanski. Pač pa so prireditelji obžalovali, da prvi misijonarji, ki so prišli z osvajalci ali kmalu za njimi, niso znali ceniti in uporabiti visoke likovne kulture zlasti naprednejših narodov iz cesarstva Inkov, Toltekov, Artekov, Mayev in Čibčev. Toda nekaj tega likovnega bogastva je vendar prišlo tudi v katoliško cerkveno stavbo. Navajamo dve področji: okoličje jezera Titikake in Nuhiko.

Prvi misijonarji v nekdanjem cesarstvu Inkov so bili v okolici omenjenega jezera postavili med leti 1534 in ca. 1620 veliko število cerkvenih stavb. Mojstri — graditelji in podobarji —, katere so dominikanci zaposlili, pa so bili izključno Španci in Evropci sploh. Ti so se pri svojih delih le zelo skromno okoristili z likovnim svetom Inkov. Drugače pa jezuiti, ki so prišli v 17. stol. za dominikanci v te kraje. Čeprav je bila sodobna, baročna umetnost skoraj bi lahko rekli jezuitska umetnost, so takoj spoznali vrednote in vrednost stare likovne kulture. Prenovili, deloma podrli in novo zgradili so skoraj vso dominikansko arhitekturo in zaposlili posebno kot kamnoseke domačine, a tudi arhitekturni lupini so vtisnili nekaj pečata inkovske monumentalnosti. Ta jezuitska arhi-

Sv. Peter in Pavel v Zepita ob Titikakase

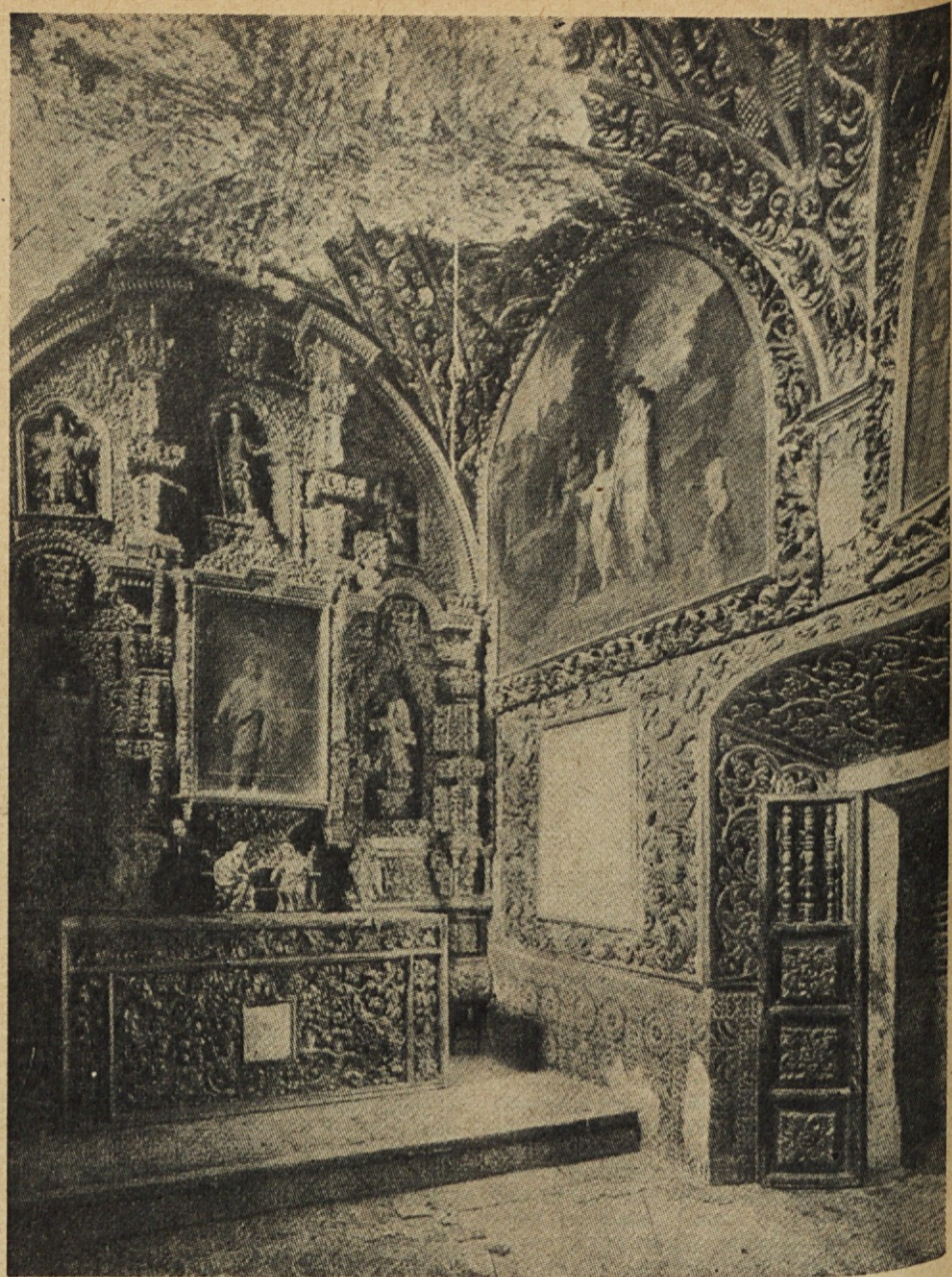
tektura v okolici Titikake napravi, kot pišejo poznavalci, ki jim je bilo dano ogledati si jo, še danes silen vtis in tudi iz priloženih reprodukcij si bo bralec lahko napravil predstavo tega v eksotičnost dvignjenega baroka.

Kako vzpodbudno je moralo vplivati na kamnoseke, da so smeli v cerkveni dekor vklesavati cvetove kantute, nekdanje cesarske rože Inkov, in kako je moralo dopasti Indijancem, da so bili po cerkvenih stebrih ornamentalno vključeni med cvetlični okras njihovi stalni znanci kolibriji, pume in opice! Tudi to modrih jezuitov ni motilo, če je indijan-

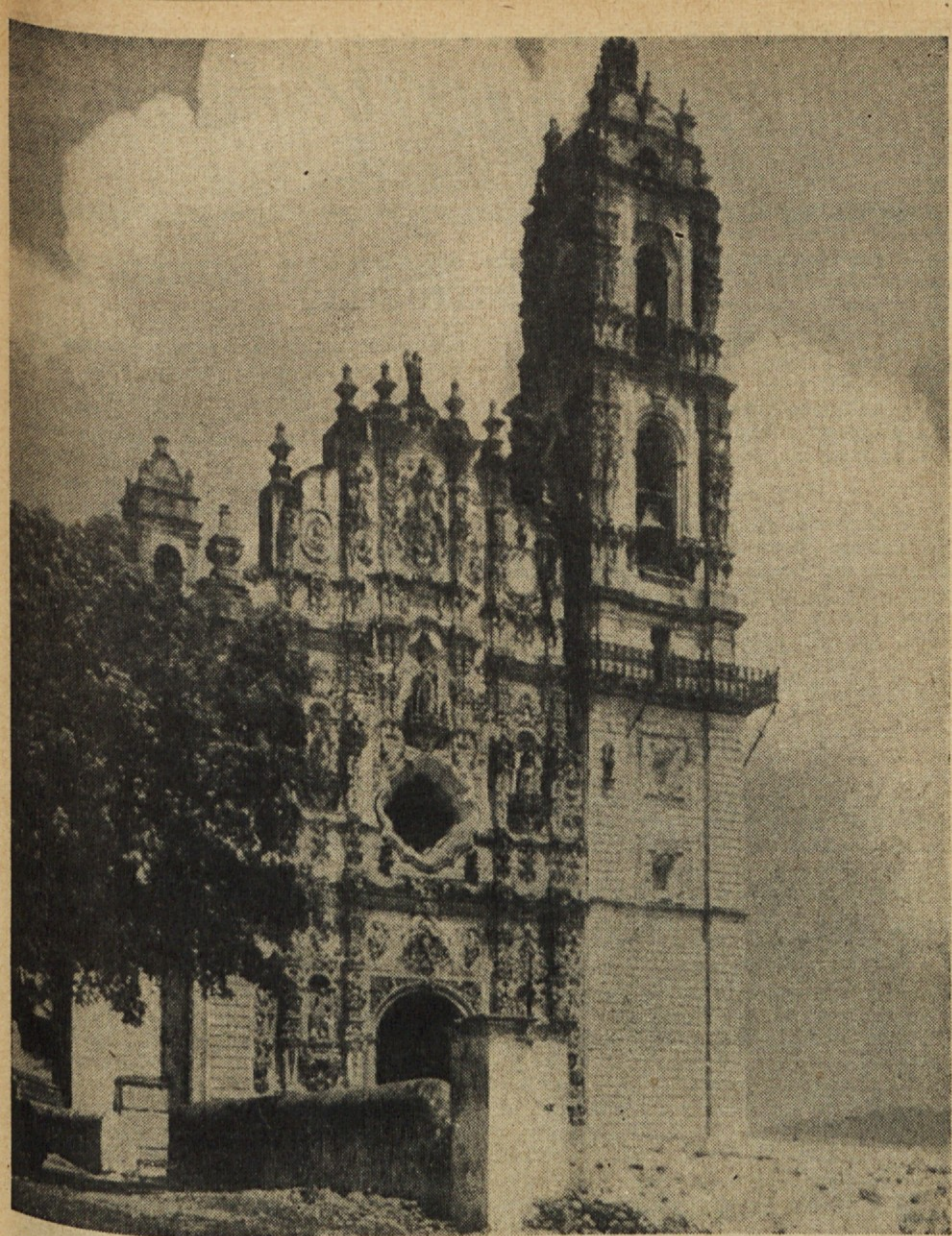
ski kipar v cerkvi Nuestra Señora del Rosario v Pomati izklesal kerube takšne, kakršne so bile indijanske plesalke.

Objavljamo iz teh krajev fasado cerkve sv. Petra in Pavla v Zepiti, ki je nekakšna kombinacija baročnega in inkovskega sloga, in kot primer zgoraj opisane indijanske ornamentike na stebrih in podbojih detajl portala v cerkvi Svete Vere v Juliju (slika levo).

Kakšnih 40 km od mesta Mehike so ustanovili leta 1604 jezuiti samostan Tepotzotlan. Glavni namen te ustanove je bil napraviti novicijat za sinove domačih Indijancev. Tu so se torej vzgajali du-

Tu „loretska kapela“ v cerkvi v Tepotzotlan, desno pa zunanjščina iste cerkve. Opozarjamo na bogatijo /stukature po stropu, po stenah, na oltarju... Kake dragocenosti propadajo!

hovníki domačini. Nekateri bolj go-podarski in stanovanjski deli samostana so zidani v preprostem, nekakšnem kolonijalnem stilu, za okras svetišče so pa tudi tu jezuiti uporabili indijanske moj-

stre. V ilustracijo tega dela objavljamo notranjščino kamarina iz loretske kapele, ki je bila posvečena leta 1680. V tistih časih so bili varuhi loretske bazilike — katero naši rojaki, ki so šli

Misijonsko zaledje

PRAZNOVANJE LETOŠNJE MISIJONSKE NEDELJE MED SLOVENCIM PO SVETU

✠ Misijonska nedelja je od Cerkve uradno določeni dan, ki bi ga moral vsak dober kristjan, vsaka katoliška organizacija, še celo verska preživeti v mislih, molitvi in darovanju za misijone, ki so rast Cerkve v svet.

V domovini

V domovini se je misijonska nedelja po zaslugi neumornega misijonskega delavca dr. Lamberta Ehrlicha v času med prvo in drugo svetovno vojno zelo udomačila in jo je ves narod z duhovščino na čelu močno praznoval, iz leta v leto lepše. Uverjeni smo, da tudi v današnjih težkih razmerah misijonska nedelja ni šla neopazno mimo rojakov pod komunističnim terorjem. Lansko leto, ko je še izhajalo tamkajšnje ljubljansko „Oznanilo“, je le-to posvetilo skoro celotno številklo misijonski misli. Letos niti tega glasu o največjem mi-

sijonskem prazniku Cerkve v slovenskem tisku doma ni bilo. Pač pa smo uverjeni, da so rojaki v domovini ta dan v Cerkvah poslušali misijonske govore in molili za misijone, dočim zunanjih proslav pač ni bilo in tudi ne kakih denarnih nabirk za misijone. Morda so tu in tam s spoštovanjem poiskali med knjigami in listi nekdanje „Katoliške misijone“ ali „Misijonski koledar“ in jih domotožno prebirali, kažoč svojim otrokom slike iz čudovitega misijonskega sveta in zlasti o slovenskih misijonarjih. Marsikateri misijonski delavec in delavka posebno iz zadnjih dni pred rdečo zasedbo domovine, ko se je misijonska nedelja naravnost sijajno praznovala, se je ta dan spominjal posrečenih in sadov polnih akcij prejšnjih misijonskih nedelj, akcij, ki so se porodile iz velikih, pa veselih, idealnih žrtev za Kristusovo kraljestvo...

skozi italijanska taborišča, dobro poznajo — še jezuiti in ne kot zdaj kapucini. Med Indijanci zelo priljubljeni padre Juan Zappa si je zastavil nalogo napraviti loretsko kapelo po okusu svojih arteških ovčic in te so kar tekmovala, katera bo več doprinesla za čim hitrejšo in lepšo dovršitev Marijine hišice.

Oltarna in stenske slike so evropske; ornamentika na stenah je kombinacija evropskih baročnih in indijanskih motivov, oltar pa je okrašen ves po okusu domačinov.

Tako smo se v tem zadnjem poglavju ozrli nekoliko v preteklost, saj je mi-kavno iskati vzorov za moderno misijonsko-umetnostno prakso v starih časih. Nazadnje je pa tristo let prav kratek trenutek in primeri z večnostjo, za katero živimo in za katero lovijo duše misijonarji — tudi z umetnostjo!

Slovenska misijonska zveza v zamejstvu — nadomestilo nekdanjih slovenskih misijonskih pisarn

Za vsako akcijo mora biti neko žarišče akcije; v domovini sta misijonske nedelje pomagala pripravljati slovenski misijonski pisarni v Ljubljani in Mariboru, ki danes praktično ne delujeta, zato tudi v zamejstvu k rojakom njun vpliv ne more seči. A kakor so razna druga slovenska verska gibanja in organizacije v izseljenstvu zlasti sedaj, v dobi protikomunističnega izseljenstva, dobile svoja žarišča v raznih izseljenških središčih, tako je tudi slovenska misijonska akcija pod vodstvom bivšega šefa Misijonske pisarne v Ljubljani začela iz Buenos Airesa razvijati misijonsko dejavnost med rojaki v zamejstvu, zlasti potom Slovenske misijonske zveze, v kateri je povezano delo skoro vseh mi-

sijonskih delavnih skupin med rojaki po svetu in v Slovenskem Primorju.

Slovenska misijonska zveza je pred vsem mesec dni pred misijonskim praznikom poslala vsem slovenskim misijonarjem in misijonarkam v imenu vseh rojakov lep misijonski pozdrav. Prav tako je pisala posebno pismo vsem slovenskim misijonskim odsekom v zaledju z vzpodbudnimi mislimi k misijonski nedelji in z navodili za nje praznovanje. Zlasti pa je pripravila namesto nekdanjih Misijonskih koledarjev v domovini posebno knjigo „Misijonska nedelja 1952“, o kateri piše slovenski duhovnik iz Ekvadorja, da ima vsebine „za dva nekdanja koledarja, in še kakšne vsebine!“ Te knjige, o kateri so časopisi že obširno poročali, je šlo med Slovence po svetu nad 2.500 izvodov po razmeroma nizki ceni. V vsa slovenska središča je bil poslan tudi poseben plakat za misijonsko nedeljo, ki je rojake po vsem svetu enotno vabil k praznovanju, v besedi in sliki, tiskan v dveh barvah.

Slovensko Primorje

Na Goriškem ima vodstvo misijonske akcije za Slovence kot namestnik dr.

Mirka Brumata živahni in požrtvovalni dr. Kazimir Humar, zelo pa se zavzema za misijonsko akcijo tudi mons. Srečko Gregorc. Ta dva sta za vse Slovensko Primorje tudi letos izdala poseben 16 strani obsegajoči list „Misijonska nedelja“, ki je šel med Slovence v več tisoč izvodih in je bil do zadnjega razprodan. Vsebina lista je sledeča: Pesem: Kristus Kralj (S. G.); Pomen misijonske nedelje (Janez Kopač C. M.); Rešujmo svet, da ne pogubimo sebe (K. Wolbang C. M.); Kakor za časa Dioklecijana (re-re-re); Prav po stopinjah hudičevih (CD); Doživetje misijonske svete noči (Janez Kopač C. M.); Štefanček in čarovnica; On mani padme hum (Ego); Suzana (S. G.) — kar vse so članki in črtice misijonske vsebine; poleg tega pa še polno drobiža, večinoma povzetega iz „Katoških misijonov“. — Poleg te goriške „Misijonske nedelje“ se je prodajala tudi buenosaireška.

Poleg pridig in molitev za misijone po vseh slovenskih cerkvah na Goriškem, so imeli marsikje popoldne tudi misijonske prireditve. Poročilo imamo do slej o oni v Gorici, ki jo je priredil misijonski odsek goriške deklinške Marijine

Rojaki, zbrani na misijonski proslavi leta 1952 v Buenos Airesu

družbe in se je vršila v Marjinem domu na Placuti. Po misijonskem govoru je zbor družbenic zapel vrsto misijonskih pesmi, nato pa je sledila misijonska igra „Afindra“. Med odmori so prodajale srečke za misijonski srečolov, ki je rodil lep znesek za slovenske misijonarje. Družbenice so igro morale dvakrat ponoviti, enkrat za šolsko mladino, drugič za ostalo občinstvo.

Tudi v Trstu so imeli poleg dopoldanskih pridrigov o misijonih, kot čujemo, veliko skupno misijonsko prireditev, prodajali obojne „Misijonske nedelje“ in imeli skupne molitve za misijone. A podrobnih poročil ob zaključku lista še nimamo.

Koroška

Kolikor imamo doslej poročil o praznovanju misijonske nedelje na Koroškem, vemo, da je bilo na višji stopnji kot prejšnja leta, to pa nemalo po zaslugi gospodov salezijancev, ki so se tamkaj zadnje čase zavzeli zlasti za širjenje misijonskega tiska in za papeške misijonske družbe. Tako je na primer v Škocjanu č. gospod salezijanec Rovan uspešno zakoreninil Družbo za širjenje vere, ki ima že sedem desetnij, in Družbo Svetega Detinstva s kakimi 100 vpisanimi otroci. V svoji fari je razširil tudi 20 „Katoliških misijonov“ in mnogo „Misijonskih nedelje 1952“. Obširnejše poročilo še pričakujemo.

Argentina

Tu so pripravljali misijonsko nedeljo slovenski misijonski odseki, ki jih je v Velikem Buenos Airesu pet, v Mendoza pa eden. Poleg misijonske misli in širjenja misijonskega tiska pri dopoldanskih službah božjih, pri katerih so vsi slovenski dušni pastirji imeli krasne misijonske govore, sta bili pred vsem skupna misijonska proslava v Buenos Airesu in druga v Mendoza, posebej pa je misijonsko prireditev imel še odsek Lanus za tamkajšnje rojake, in sicer po maši dopoldne.

Proslava v Buenos Airesu se je vršila v veliki dvorani na Montevideo 850 in je imela dva dela. Prvi del je pokazal tri največje misijonarje, sv. Pavla, ob 1900 letnici njegovega delovanja na evropskih tleh, sv. Frančiška Ksaverija ob

400 letnici njegove smrti in našega Barage ob 100 letnici, kar je bil imenovan za indijanskega škofa. Sodelovali so igralci treh igralskih družin, zbor „Gallus“ in narodne noše. Igralci so pokazali v treh podobah najprej Jeločnikovo Spreobrnjenje sv. Pavla „Šaul-Pavel“, ki je objavljeno v tej številki, nato po Claudelovi odi „Sv. Frančišek Ksaverij“ misijonsko pot tega velikega misijonarja in njegovo smrt in končno spet na Jeločnikovo besedilo počastitev Barage. Zbor „Gallus“ pa je zapel pesmi M. Tomc: Dana mi je vsa oblast, Gallusovo „Ecce quomodo moritur justus“, Osanovo „Ecce sacerdos magnus“ in Tomčevo „Gospod, ki si nam v Baragi podari!“ Drugi del pa je bila kinopredstava „Bog plačaj“ v pomoč slovenskim misijonarjem z žrebanjem, o čemer poročamo na drugem mestu.

Prireditve se je udeležilo toliko število ljudi, da je bila dvorana skoraj nabit polna. Žal pa je sicer zelo lepo zamišljeni prvi del imel nekaj hib radi prepozne priprave, deloma pa radi nepopolnosti odra, ki je za tovrstne oderske učinke neprimeren. Tudi drugi del, kinopredstava „Bog plačaj“, je imel svoje pomanjkljivosti. Vsa celota prireditve je trpela pred vsem na tem, da je bila predloga in da sta bila dva vsbinsko prerazlična dela in se je vtis prvega dela razblinil ob drugem, dasi so bili tudi filmi le misijonske in verske vsebine. Vendar je predstava udeležencem nudila mnogo lepih misijonskih vtisov in spoznav, dasi ni bila na običajni višini misijonskih prireditev, kakor so jih misijonski prijatelji v Buenos Airesu navajeni.

V Lanusu je imel tamkajšnji odsek sicer preprosto, a zelo posrečeno misijonsko prireditev, ki se je udeležilo izredno veliko število tamkajšnjih naseljenecv. Pri njej so sodelovali predsednik tamkajšnjega odseka g. Jože Mehle, tajnik g. Stane Snoj, članica Anica Slemc in g. Jože Čampa ter Burjeva deklica in Strahov fantič. Slednji si zaigrali misijonsko igrico „Misijonarček Marko“, v kateri je pisatelj Martin Mizerit podal marsikatero kleno misel o važnosti misijonskega poklica, pa papčskih misijonskih družb, Družbe za širjenje vere in Družbe Svetega Detinstva.

Pri žrebanju „Bog plačaj“ v Buenos Airesu v prid slovenskim misijonarjem

V **Mendozi** so imeli proslavo s sledečo vsebino: Deklamacija: Mati, ki je rodila Luč; govor; prizor: Začetek in konec Baragovega življenja; Deklamacija: Zbudite se, katoličani! in „Vse za duše!“ ter himno Povsod Boga. — Pred proslavo so pa imeli molitveno uro za misijone iz molitvenika „Pred Bogom poklekimo“. Priprave je vodil tamkajšnji odsek pod predsedstvom Maksa Ovcjaka.

Propagandno je bilo za vse misijonske akcije okrog misijonske nedelje v Argentini poskrbljeno s posebno dvostransko prilogo „Oznanila“, ki je v besedi in sliki vabila k čim lepšemu praznovanju največjega misijonskega praznika. — Ni treba omeniti, da so bili povsod tudi propagandni plakati in da so člani odsekov prodajali knjigo „Misijonska nedelja“, ki je šla v lepem številu med ljudi, saj je zelo poceni, če pomislimo na bogatijo vsebine in opreme.

Anglija, Rochdale

Tamkajšnji misijonski odsek je zbral po Angliji raztresene Slovence v soboto pred misijonsko nedeljo najprej na vinsko trgatve, potem jim je pa v nedeljo dopoldne najprej pripravil misijonsko

pobožnost, popoldne pa misijonsko tombolo. Podrobnosti o tem še pričakujemo.

USA in Kanada

Iz Severne Amerike imamo do zaključka lista poročilo samo iz **Aurore** v Minnesoti, kjer so imeli lepo misijonsko proslavo, pa iz **Toronta**, kjer je bila poleg dopoldanske misijonske pridige lepa prireditev v dvorani v popoldanskih urah, za katero je napisal posebno igro: „V Baragov misijon“ bivši misijonar Baragovega misijona na Kitajskem, sedaj tamkajšnji slovenski dušni pastir g. Kopač Janez C. M. — Za USA vemo, da je bila dobro organizirana prodaja „Misijonske nedelje 1952“ ki je je šlo v deželo kakih 1000 izvodov in jo je na raznih krajih dežele, v slovenskih naselbinah prodajalo skupaj kakih 50 misijonskih sodelavcev.

To bi bil torej površen in zelo nepopolen pregled praznovanja misijonske nedelje 1952 med Slovenci. Lahko rečemo, da smo Slovenci povsod po svetu misijonsko nedeljo lepo proslavili, dasi še ni bil dosežen tisti nivo proslavitve, ki jo ta misijonski praznik, ki spominja

na najvažnejše poslanstvo Cerkve, za-
služi. Prihodnje leto bo še bolje, ker se
bo v teku leta slovensko misijonsko za-
ledje v zamejstvu še bolje organiziralo.
Daj Bog, da bi bilo res tako. Kristus,
Kralj sveta, nam bo hvaležen, še posebno
pa slovenski misijonarji, ki jim moramo
biti v čim večjo oporo!

AKCIJA „BOG PLAČAJ“ V SKLAD „2000 DOLARJEV ZA VSE SLOVEN- SKE MISIJONARE“, KI SO JO IZ- VEDLI SLOVENSKI MISIJSKI ODSEKI V ARGENTINI

Leto se bliža koncu, nameravana
zbirka 2000 dolarjev za pomoč vsem slo-
venskim misijonarjem v tem letu je pa
dosegla šele dobro četrtno..., pa še to
pred vsem po zaslugi nekaterih misijon-
skih gorečnejšev v USA in Kanadi, pa s
prispevki iz Slovenskega Primorja. U-
panje sicer imamo, do konca leta ozi-
roma do srede januarja, ko se ta akci-
ja zaključi, zbrati to vsoto, kajti obetajo
se marsikje misijonske prireditve v ta
namen, tako v Trstu prireditve Marijine
družbe v Marijinem domu, srečolov 6.
januarja v Mendosi, misijonska vele-
tombola v Buenos Airesu isti čas, in
drugo. Vendar so slovenski misijonski

Slika spodaj nam kaže slovenskega sa-
lezijanskega brata JOŠKA KRAMARJA
kot misijonskega učitelja na obrtni šoli
v salez. zavodu v Mandelay, Burma

odseki v Buenos Airesu oziroma njega
okolici v skrbi, da ne zaostanejo pred
drugimi darovalci, v septembru in ok-
tobru organizirali nabiralno akcijo „Bog
plačaj“, ki je obstajala v sledečem:

Vsak, ki je daroval za slovenske mi-
sijonarje vsaj 4 pesce, je dobil zahvalni
listič s sledečo vsebino: Slovenska mi-
sijonska zveza se Vam za Vaš prispe-
vek 4 pesov v sklad „2000 dolarjev za
vse slovenske misijonarje“ v njih imenu
zahvaljuje z iskrenim „Bog plačaj“
(kar je bilo natisnjeno z velikimi črka-
mi v sredini lističa na eni strani!) Dobri
Bog resnično ne ostane ničesar dolžan.
Če preje ne, poplača dobra dela tam,
kjer je najbolje: v večnosti. Včasih pa
plača že na zemlji. In morda bo tudi ta
Vaš prispevek za slovenske misijonarje
poplačal poleg drugega tudi s tem, da
Vam bo dal srečo pri zahvalnem žreba-
nju, do katerega imate pravico s tem
bonom „Bog plačaj“. Obrnite list in be-
rite! (Na drugi strani je sledilo:) Slo-
venska misijonska zveza priredi v
skromno zahvalo za razumevajoče in
velikodušno sodelovanje pri pomoči slo-
venskim misijonarjem **zahvalno žreba-**
nje s 152 dobitki, ki so: moška žepna
ura, vredna 500 pesov, radioaparat,
vreden 400 pesov, 50 knjig „Baraga“,
vrednih po 35 pesov; 100 vstopnic k
petim prosvetno-zabavnim kinopred-
stavam, ki jih priredi Slovenska misi-
jonska zveza do konca leta 1952. Žre-
banje bo koncem septembra ali v za-
četku oktobra pri kinopredstavi, h ka-
teri velja kot vstopnica ta „Bog plačaj“!
Kraj in čas bo pravočasno javljen.

IZ tega je bralcem že povsem jasno,
kaj je bilo s tem „Bog plačaj!“ Kakšen
je bil pa kaj sad v pomoč slovenskim
misijonarjem? Zbralo se je malo manj
kot 4.000 pesov (nekaterih manjših vsot
še nismo prejeli). Ker je bilo stroškov
z vso akcijo okrog 1000 pesov, lahko
računamo, da je ta akcija rodila za slo-
venske misijonarje okrog 3.000 pesov,
se pravi, kakih 150 dolarjev. Za korak
bliže smo torej že cilju „2000 dolarjev
za vse slovenske misijonarje“! Vsem,
ki so darovali na ta način za naše mi-
sijonarje, prav iskren ponoven „BOG
PLAČAJ“ v njihovem in našem imenu,
posebno še vsem tistim, ki jim sreča pri
žrebanju ni bila mila, katerih je pač
večina...

Misionarji rišejo

KRISTUS V BENGALIJU

Misionarji širom Indije še zdaleč nismo postali pesimisti, niti nismo zdvojnili nad počasnim korakom Indije k spreobrnjenju, čeprav je že marsikomu šla skozi glavo težka misel, ali se Indija bliža Kristusu ali se oddaljuje od Njega. Na prav realistični način skušajo danes oznanjevalci blagovesti najti pravo pot in najbolj uspešna sredstva, kako priti čimprej do cilja.

Kar velja za Indijo, to velja tudi za našo Bengalijo. Poganom se še vedno zdi pot do Kristusovega ovčjaka predolga in prestrma. Ni poguma in ni volje. Na splošno poznajo še kar dobro

božje zapovedi: ne imej drugih bogov, ne kradi, ne nečistuj, ne sovraži... Tudi radi govorijo o Bogu in poslušajo o Njem. — Na bazarju (sejmu) ob cestah, v javnih lokalih, avtobusih in doma boš pogosto našel podobo Odrašenikovo ali Marijino, kateri izkazujejo češčenje, ampak da bi se priključili Cerkvi in zavrgli menažerijo svojih bogov in praznoverja, tega pa ne. „Saj je tudi hinduizem kar dober zame,“ si mislijo.

Pogosto najdeš celo izobrazence, ki ne poznajo načela kontradikcije. Kar je črno, je lahko prav tako tudi belo, zakaj bi ne bilo... Z razumskimi dokazi

Tole je že precej urejena cerkev v Khariju, ki ji pa zlasti v notranjosti še skoro vse manjka in je zato, žal še ne morejo uporabljati...

jim torej ne moreš do živega. V zadnjem času so tudi rdeči pospešili propagando na vseh poljih javnega življenja, katerih glavno propagandno sredstvo je boj proti vsemu, kar je prišlo z zapada. Azijski izolacionizem, ki se širi, kaže svojo sovražno ost tudi krščanstvu.

Bengalija ni sama na sebi revna dežela, a njeno ekonomsko stanje je nizko. Za gospodarski podvig potrebuje strojev in tehnične izobrazbe. Revščina je torej še zmeraj občutna; pa tudi zmaterializiranost nravi je globoka. Kadar se misijonar približa poganski vasi, da jim pove kaj o Bogu, mu včasih kar naravnost povedo: „Oče, napravi nam vodnjak s pitno vodo, potem bomo prišli in te poslušali...“ V preteklosti so jim duhovniki tudi res skušali takoj ustreči, a uvideli so kaj hitro, da so dobili mnogo novih za krst, a po večini „rižnih kristjanov“, ki so jim kasneje delali sive lase. Danes so misijonarji mnogo bolj previdni in gledajo na kvalitetno dobre kristjane in opuščajo poizkus masnih spreobrnitev.

P. Gabrijl ima v Bošontiju precej pogonov in muslimanov, ki hodijo k pouku. Vsestranska pozornost, ki jo z **br. Vidmarjem** posvečata ljudem, je vzbudila živahno zanimanje in naravnost gibanje za spreobrnjenje h krščanstvu. V bolnišnico, ki jo zida sredi svojega misijona, upa dobiti misijonsko zdravnico Slovenko, nečakinjo očeta slov. misijonstva, **dr. Ehrlichovo**, ki je pred par tedni prispela v Indijo in že deluje v Mandarju skupno z drugo misijonsko zdravnico **S. Barbaro** v Ranchijskem misijonu. Nove misijonske zdravnice smo se silno razveselili vsi misijonarji in se seveda že trudimo, da jo ohranimo našemu **24. Parnasu**. Gotovo pa je tega najbolj vesel **p. Janez**, ki je dobil svojo lastno sestro v misijon. Upamo, da ji pride še kaka druga Slovenka v pomoč!

P. Stanko Poderžaj iz Kharija je pozval vse dobre kristjane na pomoč stradajočim, ki naj bi preprečili umiranje od lakote. Pokrovitelj tega gibanja je sam guverner, ki je obljubil izdatne podpore in odredil kot središče teh dobrodelnih akcij vse štiri velike misijonske postaje: **Raghapur**, **Morapaj**, **Khari** in **Bošonti**. Najbolj podjeten je spet **Bošonti**, a **Khari** morda najbolj požrtvo-

valen, saj je **p. Poderžaj** začasno prenehal z zidanjem cerkve, da pomore ljudstvu v potrebi.

Vsi težko bolni, onemogli in umirajoči, ki jih je brezsrčna Kalkuta izpostavila cesti, da tam vzamejo konec, so dobili svoj miren kotichek v eni izmed starih palač Kalkute, kamor jih spravljala **mati Terezija** s svojimi soscstrami. Doslej so se te nesrečnežev otepavali povsod, zlasti bolnišnice, in **m. Terezija** je opravila zares božje delo, ko je sprejela nase to nalogo. Premagala je vse težave, ki so se ji stavile na pot, in pridobila za načrt tudi guvernerja. Upamo, da bo **Kali-gat** kmalu spremenil svoje ime v **Mariagat**. Tista hiša za onemogle in umirajoče pa je zdaj spremenjena v Hišo brezmadežnega Srca **Marijinoga**.

Letos sem računal, da pridem misijonarit v Bošonti. Pa me je predstojnik poslal na gimnazijo k sv. Lovrencu v Kalkuto. Učim katoliške dijake katekizem v bengalščini in etiko poganske dijake v angleščini. Zraven tega pomagam pri upravi hiše. Zidamo nov kvartir za patre in dela ne manjka. Vsak dan se nabere — kakor čebel — množstvenost v moji sobi, katerim pripovedujem zgodbe iz domovine, kažem skioptikon slik iz Jezusovega življenja ali razdeljujem znamke navdušenim zbiralcem znamk. V zameno za znamke iz Evrope ali Amerike in drugod, mi donesajo indijske in one iz azijskih dežel. Pred mesecem sem jih poslal lepo številno v Buenos Aires, morda ste jih že dobili? Če torej hočete, da bo šel ta kšeft lepo svojo pot, mi jih še pošiljajte, ker nekdanja zaloga hitro pohaja!

Mnogi študentje bi radi postali kristjani, pa jim starši ne puste od tega koraka. Ne pozabite moliti zanje. To bi bili sijajni kristjani, ker so od doma lepo vzgojeni. Pri tem še eno prošnjo. Na našem zavodu učijo tudi mlad učitelj, ki je kristjan iz Dake in silno želi postati duhovnik. Čaka ga pa še dolga pot do mature in potem v semenišče. Zelo potrebuje vaših molitev, da uresniči svoj visoki cilj. To bi bila dragocena pomoč našemu misijonu! — „Oče, naloži mi kakršno koli pokoro, če hočeš dolgo, bodisi v — jedi, v pijači, v obleki, samo pomagaj mi, da postanem duhovnik,“ mi je rekel zadnjič. — Mar se ne bi splačalo, da pridenemo svojim

dnevnim žrtvam še katero odvišno, da pomagamo učitelju Antonu do visokega cilja? Saj je od vseh najbolj božje delo, skrbeti za rešitev duš.

Vsi slovenski misijonarji tod okrog so zelo zaposleni vsak na svojem mestu, od brata do patra. Zdravi so tudi vsi, hvala Bogu, še precej. Misijonske publikacije in knjižne darove dobivamo v redu. Posebno zadnje smo prejeli z velikim veseljem. Jaz sem kar „na dušek“ prebral prekrasno knjigo o Baragi, ki mi je bila hkrati pouk in razvedrilo. Sveda so potem romale iz rok v roke, najprej k p. Lojzetu Demšarju, potem tudi k br. Lukanu. Kolikor mi je znano, jih je dobil tudi p. Stanko Poderžaj in p. Janez Ehrlich. Ne vem pa še, če so bile poslane tudi v Darjeeling. Nadvse požrtvovalnemu g. Ladotu iskreni Bog povrni! Bog živi vse prijatelje in znance!

Jože Cukale D. J.

Gospod misijonar Cukale se s tem javno zahvaljuje za dolarsko pomoč gospe Tereziji Marušič in Tereziji Pestotnik ter gđc. L. Verbič, za pakete pa mladini iz Minesote in gđc. Zdenki Viher. Tudi od doma je prejel bogat paket. „Vsem blagoslov in Bog povrni!“

V KINI VEDNO VEČJI PRITISK

Če bi Vam mogel razložiti, kako hudo se je v enem letu položaj za sv. Cerkev poslabšal! Pritisk na posamezne vernike je silen. Le stare in neizobražene ljudi še precej puste pri miru. Tu in tam ujamemo kakšno zlobno opazko in groznjo, če bi še hodili v cerkev. A tega so se mamice kar nekam navadile in v nedeljo vseeno pridejo. Jih ne smatrajo za nevarne. Z ljudmi v krepkih letih je pa druga. Na te že večni očitki, da „ne ljubijo domovine“, da „niso napredni“, da „tratijo čas za praznovanje“, itd., precej hudo vplivajo. Dasi se nekateri naših spretno in vztrajno branijo, jih tako napadanje od dne do dne, meseca do meseca le utruja. Na vsakem zborovanju jih denejo na piko. Odpadel pri nas še ni nobeden, a pri nedeljski maši precej izostajajo. Vsi pa so prišli n. pr. na praznik Marijinega vnebovzvetja.

A pomnite, da sem dosedaj govoril samo o tistih, ki niso v javni službi. Za javne nameščence, učitelje in celo srednješolce je pa vsak obisk na misijonu smrtonosen. Tudi če mu ne morejo do-

kazati nič drugih grehov iz prejšnje dobe, ga zahajanje k nam spravi ob kruh. In borba za vsakdanji riž je vedno težja! Zasebni zaslužek oziroma „liberalni poklici“ hitro izginjajo. Kako daleč so naši verniki v javnih službah zašli, ne vem točno. Neradi govore pred menoj. A zdi se mi, da so se na splošno še ognili tega, kar se po moraliki smatra za pravi odpad.

Pred nekako letom dni so vsaj z višjih mest še ponavljali laž o „verski svobodi“. Sedaj je pa tudi tega konec. Pripadnost h katolištvu je sedaj tudi v uradnih aktih zločin, kakor n. pr. pripadnost k prejšnji stranki, ali poneverba državnega imetja, ali vohunstvo za sovražnike domovine. Vse obsodbe so objavljene na ulici. Pred par dnevi je bil obsojen na leto dni zapora neki mlačni kristjan, rodom iz severa. Bil je že dve leti na davkariji in silno napreden. V resnici je zameril rdečemu šefu, ker ga je kritiziral, da je premalo rdeč. V ducatu „zločinov“ pa je na prvem mestu, da je bil leto dni v misijonski službi (v Čangtingu) kot učitelj kitajščine.

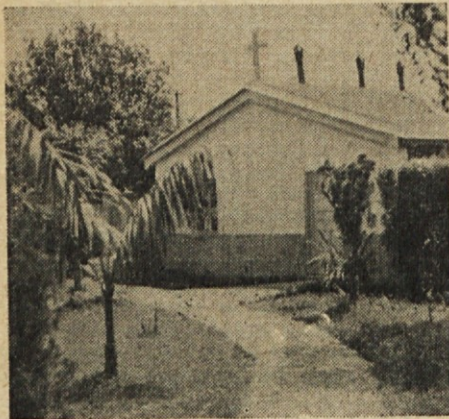
Te dni imajo tukaj na „operacijski mizi“ pri nas zelo poznanega učitelja Č'ena. Mož že petnajst let ni bil pri sv. spovedi in prav gotovo ne več ko pet krat pri sv. maši v teh letih. Njegovo zasebno življenje je zelo umazano. Je pa izvrsten učitelj in silno priljubljen pri mladini. Kot mi povedo poučeni ljudje, ga je v resnici spravila pred sodbo zavist njegovih kolegov, ki so vse prej kot usposobljeni za poučevanje. V obtožnici o tem seveda ni govora. Našli so pa, da je imenovani učitelj bil goreč pristaš prejšnje stranke, da je katoličan, in da je celo — bil v moji službi. Štiri dni zaporedoma so bili prejšnji teden nad menoj: Tolpa dobro treniranih srednješolcev in par uradnikov z glavarstva. Pa ti so se držali bolj v ozadju, ponavadi v predsobi.

Z brezobzirnostjo in nesramnostjo, kot so je možni samo neodrasli fantiči, so silili vame. Priznaj, da ga namenoma nisi prijavil pri registraciji katoličanov! Priznaj, da je bil v tvoji službi! Priznaj, da veš za njegovo delo v prejšnji stranki! V resnici so me policaji že večkrat prišli vprašati, v kaki zvezi je imenovani Č'en z nami. Vselej sem jim povedal, da mi ne moremo smatrati za

vernika človeka, ki toliko let ne izpolnjuje cerkvenih zapovedi, ki na svojo pest sklepa in razdira zakone, itd. — „Pa je zahajal k vam!“ — „Res,“ sem odvrnil, „saj je še marsikdo drugi na ogled.“ — „Pa je vodil šolarje k vam in jim pridigal!“ — „Otroci ga imajo radi, vedno slišim, pa so prišli z njim. In ker on pozna naše delo, jim je seveda razložil pomen n. pr. oltarja, križev, svetih slik. A jaz ga nisem najel.“

To sem povedal tudi študentom, pa niso bili zadovoljni. Začeli so groziti in zmerjati. Vedel sem, kako je sedaj treba biti previden v besedah, a sem vseeno našel primerne in jih zavrnil, da so nevljudni in da s takim obnašanjem kvarijo ugled svoje „slavne“ očetnjave. To jih je pognalo v vežo — na posvetovanje. Uradnika sta odšla, smrkavci pa zopet nadme. „Priznaj...!“ — „Z vami ne govorim več! Prosim, odidite!“ — Zopet posvet v veži. Sklep: Ne odidemo, dokler ne izpoveš... Vzel sem v roko knjigo in se delal gluhega. Študenti so pa viseli po vseh kotih in me oblegali do kosila. Tako štiri dni zapored. Zadnji dan, prejšnjo nedeljo, so očitvidno prišli razbijati našo službo božjo, a so prišli pol ure potem, ko je bilo vse končano. Zaklenil sem vrata svoje sobe in šel na stranišče. Smrkavci pa so medtem zmerjali starega uslužbenca, zakaj jih nismo čakali s svojim „libaj“. Kot že prejšnje dni, so prevrnili križ v obednici in šli.

Kapelica misijona na Formozi, kjer deluje sedaj naš „misijonski zdravnik“

Kaj se bo iz tega skuhalo, ne vem, ugrabimo pa vsi lahko. Franc Jereb CM

Iz pisma, ki ga je pisal g. misijonar koncem avgusta. Ta naš rojak je sedaj še edini inozemski misijonar v škofiji Kanchow... Kdo ve, katera duša mu z molitvijo še to omogoča...

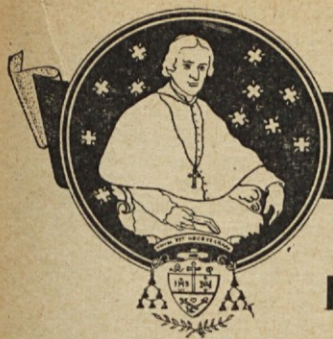
SLOVENSKE URŠULINKE V JUŽNI AFRIKI

Iz Transvaala, kjer delujeta dve slovenski uršulinki m. Brigita Bregar in m. Ksaverija Lesjak, smo prejeli od naslednje tole prijazno in zanimivo pismo, pisano dne 3. julija letošnjega leta.

Kako z veseljem sem prebrala Vaše pismo in se čudila Vašemu pogumu, da kljub vsem izgubam, begu, domotožju in bridkostim tujine Vaš duh kot orel visoko pljuje v višavah, pozabi svoje lastne tegobe in kot nekda v domovini v ljubezni misli na nas, sejalce resnice v teminah poganstva.

Lansko leto je bilo 21 let, kar delujem v misijonih. Od leta 1936 sem stalno v Randfonteinu. Iz samostana odideva vsako jutro po sedmi uri dve misijonarki na misijon „Sveti Patrick“, kakor se imenuje. Tekom dveh desetletij njegovega obstoja so zrastle okrog cerkve tri poslopja; v letu 1932 smo začele šolski pouk s 35 otroci; med katerimi sta bila samo dva katoliška. Sedaj jih je seveda vse več, saj imamo osem-razredno šolo s sedmimi učiteljskimi domačimi močmi, ki nama pomagajo; razen treh so vsi naši lastni učenci izza prvih let delovanja na tej šoli. Imamo tudi žensko družbo sv. Ane.

O veliki noči sem doživela lepo presenečenje. Nepričakovano me je prišel obiskat pater Albin Kladnik, ki deluje med Hrvati v Transvaalu in zadnje čase tudi med Zulu zamorci, ko se je že priučil njih jezika. Med Hrvate v Johannesburg bo v bodoče le od časa do časa še lahko šel, da jim bo nudil možnost prejeti svete zakramente v domačem jeziku in jim s tem ohraniti vero sredi starega in modernega poganstva tega velikega južnoafriškega mesta. Evropejci, žal, niso zgled našim zamorcem, z malimi izjemami. Pogosto moram čuti: Ta in ta je katoličan, pa ne gre nikdar v cerkev... Bridko je za nas, poslušati take žalostne resnice o mrtvem katolicizmu tukajšnjih Evropejcev...

BARAGO NA OLTAR

KAJ MOREMO STORITI MI

Pri vsaki beatifikaciji in kanonizaciji takih svetniških osebnosti kakor je naš Baraga, igrata odločilno vlogo dva činitelja: Cerkevna oblast, ki mora izvršiti uradni postopek z vsemi raziskavami in ugotovitvami, pa verniki, ki morajo izmoliti potrebne čudeže.

Naš delež pri pospeševanju beatifikacijskega postopka

1. Pred vsem ne smemo pozabiti, da bi marsikateri od naših duhovnikov in izobražencev s to ali ono študijo o gotovih Baragovih potezah in delih mogoč učinkovito sodelovati z zgodovinsko komisijo, ki preiskuje Baragovo svetniško osebnost in njegove spise. Pomislimo samo na to, koliko sta pripomogla in še pripomoreta k raziskavi Baragovega življenja samo dr. Franc Jaklič in p. dr. Hugo Bren, dasi mnogokrat daleč od virov, ki podajajo za to potrebno gradivo. In slovenski cerkveni jurist prelat dr. Odar, ki pač najbolj pozna pravno plat beatifikacijskega in kanonizacijskega postopka! Pa tudi marsikateri drugi naš kulturni delavec bi mogoč s svojim poznanjem razmer, v katerih se je Baraga zlasti doma gibal in udejstvoval, osvetliti to in ono točko Baragovega življenja. Ob lanskem Baragovem mesecu v Argentini so „Katoliški misijoni“ prinesli nekaj člankov, v katerih so avtorji, ki sicer niso vsi Baragovi življenjepisci, vendarle ugotovili nekatere podrobnosti, ki jih je potem skrbni dr. Franc Jaklič nemudoma vstavil v že skoro natisnjeni drugi svoj življenjepis o Baragi.

2. A pomisliti moramo še nekaj drugega. Ali smo se že kdaj vprašali, kako

to, da imajo nekateri narodi, na primer Italijani, Francozi in drugi, toliko proglašanih svetnikov, mi pa še nobenega? Več razlogov bomo našli za to. A ne najmanj važen bo morda tale: Imenovani narodi se vroče zavzemajo za beatifikacijo svojih kandidatov. Pri cerkvenih oblasteh neprestano takorekoč „pritiskajo“ na odgovorne činitelje, da začno in pospešijo svetniški proces.

Gotovo mi in ne bo brez vpliva tudi pri Baragovi zadevi, ako bomo tisti, ki smo zainteresirani na njej, to je ameriški in slovenski katoličani, vedno znova in znova ponavljali naše prošnje škofom — Baragovim naslednikom za čim večjo pospešitev beatifikacijskega procesa. „Prosite in se vam bo dalo...“ velja tudi tu. V tej luči gledana ob zadnjem buenosaireškem slovenskem katoliškem shodu započeta okcija za nabiranje podpisov na spomenico marquetteškemu škofu mons. Thomasu Noa zadobi še poseben pomen. Ko izvedemo v Argentini v času Baragove devetdnevne drugi sunek te podpisne akcije, ko bodo šli člani misijskih odsekov od hiše do hiše, da olajšajo podpisovanje vsem, prav vsem, bomo vse te podpisne pole poslali v Marquette kot prvi naš prošnji klic v pospešitev beatifikacije. Nato bomo k podobnim akcijam povabili rojake iz Slovenskega Primorja in rojake na Koroškem, dalje izseljence v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Nizozemski, Angliji in Avstriji, potem izseljence v Kanadi, v Avstraliji; in morda še begunske izseljence v USA (kjer so ostali rojaki že pred leti podobno prošnjo v tisočih podpisovali in v Marquette oddali). Povsod bodo v stotinah in tisočih podpisovali isto spomenico ter jo pošiljali v Mar-

quettu. In sveti klic „Barago na oltar!“ bo tako kar v zaporednih valih udarjal ob kamnito zidovje marquetteške katedrale, v katere kriпти počivajo Baragovi ostanki, ter bodo našli močan odmev v duši današnjega Baragovega naslednika, da bo še bolj pohitel ustreči tako močnim in neprestano se ponavljajočim prošnjam vernega naroda za Baragovo beatifikacijo.

3. Toda ni dovolj le klicati „Barago na oltar“, ampak **treba je tudi moliti za to.** Uradni postopek za beatifikacijo in kanonizacijo kakega svetnika je silno velika, težka in zapletena, vrhu vsega pa še za marsikateri škofijski urad popolnoma nova zadeva, tako tudi za marquetteško škofijsko stolico, ki dosedaj še ni vodila prav nobenega beatifikacijskega procesa. Lotiti se procesa prav in voditi ga uspešno je radi tega za marquetteškega škofa dvakrat težka zadeva, ki terjaja izredno božjo pomoč. In tu mi, Baragovi rojaki, ki smo za stvar tako živo zavzeti in ki tudi znamo moliti (če le hočemo), lahko **odločilno vplivamo** z molitvijo za Baragovo beatifikacijo, za nje dober začetek, uspešno nadaljevanje in srečen zaključek. K molitvi prav v te namene nas je že za lanski Baragov mesec naš škof Gregorij Rožman naravnost rotil v svojem pozivu v „Katoliških misijonih“ z besedami: „Tu moramo mi poseči vmes z molitvijo k Svetemu Duhu, da nakloni marquetteški škofiji kmalu sposobne delavce, razsvetljene in učene, vnete in goreče, ki bodo Baragov informacijski proces ročno začeli, pravilno vodili in čim prej dovršili v večjo čast božjo, v rast kraljestva Kristusovega na zemlji in v veselje dobrim kristjanom zlasti v Združenih državah in v Sloveniji.“ („Katoliški misijoni 1951, avgust).

4. In končno: Ali ne potrebuje vsaka beatifikacija in kanonizacija **tudi gmotnih sredstev**, ne toliko za stroške slovesne proglasitve v cerkvi sv. Petra v Rimu, ampak najprej in pred vsem za stroške raziskavanja. Iz USA nam pišejo, da bo za prvo silo treba imeti na razpolago več tisoč dolarjev. Obrnili so se na vse rojake, tudi na nas, da z združenimi močmi toliko lažje in hitreje omogočimo financiranje akcije. Ail mar ne more tudi tu večina od nas prispevati svojega, vsaj skromnega obolusa?!

Odločilna zadeva: Čudeži!

Kadar se pisec tehleh vrstic spomni na čudeže, ki so potrebni pri Baragovi beatifikaciji, ga zazebe v dno duše. Čudeži, ki so najresnejša zadeva pri tem — saj so božje delo, ki ga je treba izmoliti, dočim je vse drugo raziskavanje delo ljudi —, so zadnje čase takorekoč najbolj zanemarjena točka dela za Baragovo beatifikacijo med nami. „Katoliški misijoni“ so v zadnjih letih že dvakrat pozvali naše ljudi, naj javljajo uslišanja, ki so jih dosegli s svojim zatekanjem k Baragi, pa ni bilo odziva. — Včasih so ne le „Katoliški misijoni“, ampak tudi „Bogoljub“ in drugi listi prinašali take prošnje in zahvale za uslišanja Baragi, danes pa si „Katoliški misijoni“ takega zaglavja odpreti skoro ne upajo. Še severoameriški slovenski verski list „Ave Marija“, ki sicer objavlja prispevke za Baragovo zvezo, le redkokdaj prinese kako prošnjo ali zahvalo Baragi za uslišanje. Poglejte pa razne liste in lističe drugih narodov, ki se zavzemajo za beatifikacijo svojih kandidatov, kako v vsaki številki prinašajo cele kolone takih izrazov zatekanja k temu ali onemu svetniškemu kandidatu.

Brez dvoma je to med nami izraz premalega zanimanja za Baragovo zadevo, premajhnega zaupanja v Baragovo priprošnjo moč in pa preslabotne vere, ki ne dojame veličine Baragove svetniške osebnosti. In zakaj je vsega tega premalo? Ker za poznanje Barage in za širjenje zaupanja vanj ni dovolj poskrbljeno med rojaki. O Baragi se premalo piše, premalo predava, premalo pridiga. Baragov življenjepis še davno ni prodrl v vsako slovensko hišo; njegovo podobo po domovih vidiš le tu in tam. Zato se ni čuditi, če se ljudje v svojih stiskah in težavah ne obračajo na Barago, ampak na vsemogoče druge svetniške kandidate oziroma svetnike. In tako niti uslišanj ni veliko, kaj šele potrebnih čudežev...

Baragove zveze

V tem pogledu bo zlasti **treba začeti z velikopotezno propagandno akcijo.** Pred vsem se zdi, da bi bilo treba ustanoviti nekako Južnoameriško Baragovo zvezo, ki bi na eni strani združevala vse tiste v južnoameriških deželah, zlasti v Argentini živeče kultur-

Prizor z misijske prireditve v Buenos Airesu. G. Stane Jerebič, urednik revije „Oder“ proslavlja Barago

no delujoče Slovence, kateri bi mogli in hoteli nekaj svojega duha, spoznav in časa žrtvovati Baragovi stvari, na drugi strani pa vse one rojake, ki bi se zavezali zatekati se k Baragi po pomoč, širiti zaupanje vanj pri drugih in gmotno prispevati za stroške Baragove zadeve. Podobne zveze naj bi se ustanovile tudi v drugih pokrajinah, kot na primer ena za Slovensko Primorje, ena za Zapadno Evropo, ena za Kanado in ena za Avstralijo. Te pokrajinske Baragove zveze naj bi bile delovna, moralna, duhovna in gmotna oporišča glavni Baragovi zvezi v Združenih državah, na katere ramenih leži skoro vse delo za Baragovo beatifikacijo. Skupno glasilo teh zvez naj bi bil poseben listič, ki naj bi pisal izključno o zadevah Baragove beatifikacije in zlasti objavljajl prošnje in uslišanja, pošiljal pa naj bi se vsem udom Zveze brezplačno, saj bi le-ti

itak žrtvovali vsak svoj letni prispevek v blagajno vsak svoje zveze, ki bi pa od svoje strani sodelovala pri vzdrževanju lističa. Dokler do tega posebnega glasila Baragovih zvez ne pride, pa naj bi bilo glasilo zvez Baragovo zaglavje v „Katoliških misijonih“.

Prezvizišeni gospod škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman so pred kratkim pisali iz USA, da je tisto, kar se je novega v Baragovi zadevi sprožilo koncem junija v Houghtonu v USA, namreč imenovanje zgodovinske komisije, šele priprava za dejanski začetek škofijskega informativnega procesa. Tako smo torej res z Baragovo zadevo še zelo v začetkih. A ne more biti drugače. Saj še mi Slovenci nismo kaj dosti zavzeti za stvar, kako naj pričakujemo dosti več od Severoameričanov. „Storimo najprej mi svojo dolžnost, potem bo pa še Bog storil svoje,“ po Cerкви, kakor je

BARAROV SOCIALNI ČUT

Za časa Barage je bilo socialno vprašanje že zelo pereče, saj je bilo socialno življenje zelo neurejeno. Že je živel Karel Marx (1818—1883). Sistematično proučevanje socialnega vprašanja pa še ni bilo splošno razširjeno. Baraga ni pisal člankov o socialnem vprašanju; tudi časa ni imel za to. Reševal je pa praktično socialno vprašanje, kakor ga že 19 stoletij in pol rešuje Cerkev, ko označnja pravičnost in ljubezen in ko ponavlja Jezusovo načelo: Delaj z bližnjim tako, kakor sam želiš, da bi drugi s teboj delali.

In Baraga je ravnal tako. Delal je z bližnjim še mnogo bolje, kakor je pa sam od bližnjega pričakoval. Sam je namreč nase kaj malo mislil. Dovoljeval si je samo najnujnejše. V hrani je bil skromen, saj mesa skoraj ni jedel, ampak se je hranil s prepečenecem, čajem in koščkom sira. Opojnih pijač ni pil. V obleki je bil skrajno ubog. Stanovanje je imel povsod slabo, mrzlo, neudobno. Od svojih vernikov, od ubožnih, že po svoji naravi zelo lenih Indijancev in od rudarjev, ki so se začeli naseljevati pri pravkar odkritih bakrenih rudnikih na Keweenawskem polotoku in so se morali šele začeti boriti za svoj obstanek: od obojih je le malo pričakoval in malo sprejemal. Pač pa je dajal, delil. In bi bil tako rad še več dajal in delil, če bi bil imel.

Poglejmo torej Baragovo dobro srce, polno ljubezni do bližnjega. Kako se je razodevalo od detinstva do smrti.

Baragov socialni položaj v mladosti

Mladost je preživel v gradu. Res da je bil trebanjski grad zadolžen. Ko je oče prodal graščinico Malo vas in kupil vse večji in bolj gosposki trebanjski grad, se je moral precej zadolžiti. Dolg je skr-

zapisal škof Rožman o Baragovi zadevi v uvod knjige „Slava Baragi“. Začetek, uspešen razvoj in srečen zaključek Baragove zadeve zavisi od naše zavzetosti za stvar.

Zavzemimo se torej resno in velikopotezno, kar za veliko stvar gre!

L. L. C. M.

bel in trl očeta in mater. Otroci pa tega niso čutili in niso smeli čutiti. Niso sicer doraščali v razkošju in preobilju; imeli so pa vsega, kar so potrebovali in si po pameti želeli. — Po smrti staršev so se vsi trije Baragovi preselili v Ljubljano k očetovemu prijatelju prof. dr. Juriju Dolinarju, kjer so tudi imeli po pameti vsega dovolj. Prav tako o počitnicah, ko so hodili k stricu Ignaciju, lastniku moravškega gradu Belnek. — Na Dunaju je šla Baragi včasih trda. Njegov varuh, stric Ignacij, mu ni mogel vselej kdo ve koliko pošiljati, ker so bile obresti za dolg na trebanjskem gradu visoke, tisti, ki so vzeli grad in veleposest v zakup, pa niso kdo ve koliko plačevali. Vendar pomanjkanje in velike zaskrbljenosti Baraga tudi na Dunaju ni poznal. — V bogoslovju je bil z vsem preskrbljen. Kaplanski dohodki v Šmartnem pri Kranju in Metliki so bili dobri; pri župnikih je imel hrano in stanovanje.

Zunanje življenjske prilike Baragi torej niso vsiljevale misli na siromaštvo in pomanjkanje bližnjega. In vendar, kljub svoji brezskrbni, udobni mladosti, Baraga ni bil nikoli sebičen. Nikoli ni motril življenja po gospodarskih in drugih koristih, ki bi mu jih utegnile prinašati. Vedno je zraven sebe videl tudi druge. Zmerom se je zavedal, da jih je poleg njega mnogo, ki brez svoje krivde trpijo uboštvo in pomanjkanje.

Materin blagodejni vpliv

V dobroti, v ljubezni do siromakov ga je vzgajala njegova dobra mati Katarina Jožefa, rojena Jenčič. Okoli trebanjskega gradu je bilo mnogo uboštva, zlasti v tistih trdih letih Napoleonovih vojsk, francoske okupacije in visokih davkov ali „frankov“. Baragova mati je v gradu delila siromakom živila, pa jih je, zlasti kar je bilo bolnih, obiskovala tudi v njihovih bornih dolenjskih hišicah. In takrat je rada jemala s seboj starejšo hčerko Amalijo in sina Friderika, da sta ona dva izročala bolnikom boljšega kruha, lonček juhe z mesom, steklenico vina iz domačega vinograda, ponošeno, a še dobro obleko itd. Tako ju je vzgajala v socialnem čutenju in delovanju. In njena prisrčna, neprisljuna

vzgoja je imela najlepše uspehe. Da omenimo Amalijo: bila je je sama dobrota. Tudi za siromake v Šmartnem in za ubožne indijanske misijone je za bratom Friderikom pošiljala zavoj za zavojem, zaboj za zabojem. Na trebanjskem pokopališču počiva poleg nje njen sin Karel. Od matere je prevzel toliko smisla in čuta za dobrotelost, da ga kot izredno usmiljenega človeka slavi tudi nagrobni napis.

Tudi Baragov oče je bil dobrega srca. Moder in prijazen mož; sebičnosti, tudi družinske sebičnosti, pa ni poznal. Prav nič se ni kopal iz dolgov. Da je le za sproti šlo. Pomanjkanje gospodarskega čuta je Baraga podedoval po njem. — Kakor oče, tak je bil tudi očetov brat Ignacij: dober, gostoljuben, a v večnih dolgeh, ki so ga končno pognali z grada.

Pri Dolinaju

Profesor dr. Jurij Dolinar, Baragov boter in vzgojitelj, in njegova gospa sta bila znana po svoji pobožnosti in bogaboječnosti, po svoji ljubezni do Boga in po ljubezni do bližnjega. Dobri dr. Dolinar pri vsej dobi plači bogoslovnega profesorja nikoli ni imel lastnega doma, ampak je stanovanje najemal; stanoval je nasproti magistratu v sedanji Krisperjevi hiši. V rnej je imel nekaj vzgojni zavod, a ne da bi od študentov dobival denarno korist, ampak da bi bili pri njem z vsem dobro preskrbljeni in da bi jih vzgajal v plemenite krščanske značaje. Siromašne študente je imel skoraj brezplačno.

V svetnikov socialni šoli

Kot dunajski visokošolec-jurist je prišel Baraga pod duhovni, pa tudi pod socialni vpliv redemptorista dr. Klemen Hofbauerja, apostola Dunaja, pa tudi apostola in dobrega očeta dunajskih fantov, zlasti visokošolcev. Hofbauer je že kot svet redovnik izžareval socialno mišljenje in čutenje, saj je bil napravil zaobljubo prostovoljnega vednega ubožstva. S to zaobljubo je izjavil, da mu materialne dobrine ne bodo nikoli cilj, za katerim se bi gnal. Z zaobljubo je izjavil, da ne bo nikoli odobraval sebičnosti in socialnih krivic tistih, ki se želijo za bogastvom na račun drugih. Že stiki s tem, po evanĝeljskem svetu rado-

voljnega ubožstva živečim svetim možem so torej v Baragi kot juristu pomagali odstranjevati vsako kapitalistično miselnost. Svoje življenje kot trebanjski graščak si je zamišljal tako, da bo po pameti gospodaril in tudi posegal v javnost, a da bo storil tudi drugim kar največ dobrega. — P. Hofbauer je pa svoje duhovne sinove, svoje mlade fante, tudi zavestno vzgajal k dobrotelosti. Bil je špirtual pri uršulñkah. Na prižnici, v spovednici in pri bolnikih je imel veliko dela. Pa je kljub temu našel dovolj časa, da je hodil obiskovat reveže po njih borbinih stanovanjih, zlasti bolne, in jim pod svojim širokim redovniškim plaščem nosil živil, obleko, posteljno perilo in drugo. In tudi svoje akademike je pošiljal po istih potih. Gotovo je tudi Baraga s kakšnim mladim tovarišem večkrat stopal po trhljih stopnicah dunajskih hiš v ubožno podstrešje, kjer je na mizo odložil to, kar je naprosil pri bogatih ljudeh, potem pa pomel stanovanje, prestlal postelje itd. Od blizu je spoznaval vso siročino velemesta.

Usmiljenost, socialno čutenje in dobrotelost, ki se jih je bil naučil pri materi in očetu, pri vzgojitelju dr. Dolinarju in pri stricu Ignaciju in na Dunaju pri sv. Klemenu Hofbauerju, je pa tudi takoj izvrševal, kakor hitro sta mu stopili nasproti potreba in revščina.

Da bi ga skrb za trebanjsko velepolest ne ovirala pri stremljenju za duhovnimi dobrinami in pri delu za duše, jo je po novi maši formalno prodal, v resnici pa podaril Jožefu Gresslju, možu svoje sestre Amalije.

Kot dušni pastir med rojaki

V Šmartnem pri Kranju sta bila dva življa: kmetje in sitarji. Pri bajtarjih in ubožnih sitarskih družinah je bilo precej siromaštva. Baraga, ki je bil tam od jeseni leta 1824 do maja 1828, je vse svoje kaplanske dohodke sproti razdal. To je v dopisu do škofa Wolfa priznal tudi njegov janzenistovski-jožefinski župnik Jurij Kalan. Svojo hraro je Baraga dal večkrat revežem in bolnikom, sam se je pa hranil s starim črnim kruhom, ki ga je dobival od beračev. Sestra Amalija mu je po potovkah pošiljala pecivo in druge priboljške; uživali so jih pa bolniki in siromašni otroci. Ko je nekoč naletel na onemoglega bolnika, ga

je vzel na rame, nesel v svojo sobo in tam tako dolgo hranil, da si je opomogel. Malokateri klobuk, hlače, čevlje in perilo je sam ponosil, brž je dal tistim, ki so ga prosili ali ki so bili potrebni.

Prav tako v Metliki. V tej ubožni vinogradniški župniji je bilo še vse več uboštva in pomanjkanja kakor na rodovitni ravnini okoli Kranja. Še zdaj ve ustno izročilo, da je Baraga ljudem iz oddaljenih vasi, ki so čez poldne ostajali v Metliki, da so bili pri popoldanski službi božji, dajal svoj beli pšenični kruh v zameno za nekaj njihovega ječmenovega ali koruznega. Da bi ljudem ne bilo treba dosti dajati za župno cerkev in podružnice, je sam kupoval zanje cerkveno obleko, cerkveno perilo, oltarne prte in drugo. Za župno cerkev je kupil križev pot večinoma na lastne stroške. — Tako je vse dohodke sproti razdal, da si je pred odhodom v Ameriko mogel dati narediti samo novo vrhno suktnjo; z njo je pokrill svojo oguljeno in zašito obleko. Na Dunaju mu je „Leopoldinina ustanova“, to je društvo v podporo severoameriških misijonov, ki ga je sprejela za svojega misijonarja, morala dati vso potnico in vse, kar bo v Ameriki potreboval. Vse svoje imetje je dal v lesen zabojček, ki ga je povezal z vrvjo in ki ga še zdaj hranijo v Ameriki.

Na ladji

Morda smo sami doživeli, kako se čutijo slojne razlike na ladji. Tam so 1., 2., 3. razred. Včasih so ljudje v najslabšem razredu še vse slabše potovali, kakor se zdaj potuje v 3. razredu. Le berimo pri Cankarju o naših izseljenicah, ki so jih natlačili na dno kakšne Cunardove barke! Kako je pa graščakov sin in bivši lastnik trebanjskega gradu potoval kot nastopni misijonar proti Ameriki? Sestri Amaliji je po izkrcanju v New Yorku pisal: „Iz Havre de Gracea smo odjadrali 1. decembra (1830) ob 10 dopoldne. Poštna ladja iz Havre da Gracea — vseh je kakšnih 10 do 12 — odide namreč 1., 10. in 20. dan vsakega meseca proti New Yorku. Te ladje so narejene nalašč za potnike in za pisma; so precej velike, s tremi jambori, prav lepe in snažne. Cena za prostor na ladji je različna, od 40 do 300 goldinarjev. Za prostor v skupni kabini se ne plača več ko

40 gld.; imeti pa moraš s seboj posteljino in potrebna živila; dobiš na razpolago le udobno ležišče, kakor tudi vodo in ogenj. Dogovori se jih več skupaj, da skrbijo za preharno, in lahko prav poceni shajajo. Če si pa še z enim potnikom najameš kajuto, dobivaš hrano od kapitanske mize ali takozvano oficirsko hrano, in plačaš 150 gld. Ako pa kdo najame lastno kajuto, dobiva hrano od kapitanske mize in vsakovrstne udobnosti, a jih je treba dobro plačati s 300 gld. Jaz sem izbral najceneje in vsa morska vožnja me je z vsem stala samo 52 gld.“ Tudi na ladji se je torej kot „mali človek“ spravil med „male ljudi“. Gotovo ga je bilo čudno gledati, kako je posedal v duhovniški obleki po golih klopeh z ubožnimi izseljenci in kako se je zvečer spravljal spat na svoje skromno ležišče, o katerem pravi, da je bilo „udobno“. Seveda je bilo „udobno“ zanj, ki je v Šmartnem in Metliki imel v sobi lepo posteljo, spal je pa iz skromnosti zravenje na trdih tleh! Ubožnim potnikom se je pa vsa revščina 3. razreda zdela mnogo manjša, kes se je z njimi vozil, družil in prijazno pomenkoval v raznih jezikih mlad duhovnik izredno plemenitih potez in izredno izbranega ljubeznivega vedenja. Ponosni so bili nanj.

Na prvi misijonski postojanki Krievem drevesu je Baraga dobil cerkev, šolo in stanovanje pod skupno streho. Indijanci so postavili vse skupaj v malo dneh, brez žeblicev in drugih železnih vezi. Lahko si torej mislimo, kakšno je bilo. Kadar je šel dež, je moral Baraga razpeti dežnik in ga postaviti na mizo, da se mu niso zmocile knjige in papirji; sam se je pa stisnil v kot, kjer je najmanj kapa. Skozi špranje med tramovi je silno vleklo. Kljub temu, da je v peči neprestano gorelo, je bilo tako mrzlo, da mu je voda prav v peči do dna zamrznila. Cerkev je bila prava ledenica; pred povzdigovanjem in pred ohajilom je moral Baraga dolgo časa dihati v kelih, da se je nekoliko otajal. — Baraga, visoko kulturn in visoko izobražen Evropejec, je moral živeti med samimi divjaki, jih obiskovati v njih zakajenih, smrdljivih kočah ali vigvamih, polnih mrčesa. A je vse to rad delal, vse to je rad pretrpel, vse to je rad žrtvoval, samo da bi pomagal Indijancem, ki so bili eden izmed najbolj nesrečnih, zaočalnih in preziranih narodov na zemlji.

Obupne socialne razmere med Otavani

Otavanov, med katerimi je najprej deloval, v Krivem drevesu in potem pri Veliki reki, je bilo vsega skupaj še 4000. Nekoč so bili pa veliki narod. Glavno mesto Kanade se še danes imenuje po njih, Ottawa. Zakaj so se njih vrste tako zredčile? Zaradi bratomornih vojsk. Še bolj pa zaradi nalezljivih boleznih, ki so jih prinesli osvajači Evropejci, Angleži in Francozi. Bolezen črnih koz je včasih pomorila cele vasi, cele pokrajine, ker se ti otroci pragozda niso znali prav nič varovati, prav nič si pomagati. Še bolj strašno je moril alkohol. Severnoameriški Indijanci so bili nekoč zelo trezno ljudstvo. Imajo pa v sebi, kakor n. pr. Irci, silno nagnjenje do žganja. To so Angleži in Francozi satansko izrabili. V pristaniščih, kjer so izkladali tržno blago, so se iz ladij valili sodi za sodi ruma in drugega žganja. Žganjetržci so hodili za Indijanci po njih loviščih in jim v zameno za dragoceno krzno ubite divjačine dajali žganje, cele sodce. In Indijanci so potem pili, se pretepali, se klali in morili, v pijanosti odgrizli drug drugemu roke, ustnice, nos, lica. Tudi ženske. Kadar so bile skupine Indijancev pijane, so bili slabši od živali.

Socialni značaj „Družb treznosti“ med Indijanci

Katoliški misijonarji so prišli k Indijancem šele, ko je bilo teh še malo. Začeli so reševati, kar se je še dalo. Vedeli so, da če se Indijanec ne odpo-ve popolnoma vsaki pijači, se ne bo spreobrnil h krščanstvu, mu ne bo ostal zvest. Ne bo se dvignil na višje stališče. Zato so katoliški misijonarji vpelevali Družbo treznosti. Indijanci so se že pri krstu morali odpovedati dvojemu: hudiču in žganju. Družbe treznosti so pa ta odpor in to borbo zoper alkohol organizirale in krepile.

V Krivem drevesu je že Baragov prednik Dejeau organiziral treznost. Ko je prišel misijonar Mazzuchelli obiskat Barago v Krivo drevo, je videl, kako je indijanski poglavar razbijal s sekiro belo-kožemu žganjetržcu sod z žganjem, drugi vaščani so pa valili drugi sod v jezero. To velevažno socialno delo med Indijanci je Baraga nadaljeval v Krivem drevesu in ga začel na vseh svojih nadaljnjih postojankah. Na misijonu pri

Uradni zgodovinar Baragove zadeve je na vprašanje, kateri Baragov življenjepis se mu zdi kot strokovnjaku najboljši, izjavil:

„Doslej je gotovo najboljši Baragov življenjepis knjiga dr. Franca Jakliča v novi drugi izdaji.

Ta življenjepis, ki ima kratek naslov

„BARAGA“

„spada v vsako slovensko hišo; rod za rodom naj ga čita,“ po besedi škofa dr. Gregorija

Rožmana

Kdor ga nima, ga lahko dobi:

V Argentini na Victor Martinez 50 za 30, ozir. 40 pesov.

V USA v Slov. pisarni v Clevelandu za 3 ozir. 4 dolarjev.

V Kanadi pri g. France Turku v Toronto za isto ceno.

V Gorici v Dobrodelni pisarni za 1000 ozir. 1300 lir.

V Trstu pri č. g. Janežiču v Mačkovljah za isto ceno.

Veliki reki (Grand River) je pijana tolpa Indijancev, nahujskanih od žganjetržcev in protestantov, več ur oblegala njegovo kočjo, da ga umori in kočjo nad njim zažge. Tedaj je Baraga pokleknil sredi kočje in napravil slovesno obljubo, da vse življenje ne bo pil nobenega alkohola. Hotel je dati Bogu zadoščenje za hudo-bije, storjene v pijanosti. Hotel je dati Indijancem lep zgled. In ni pokusil pijače, tudi kadar je je bil silno potreben, ko je bil od celodnevne hoje ves zdelan, ali ves premočen, ali ves premražen.

Baraga — socialni revolucionar

V Krivem drevesu in pri Veliki reki je Indijance vabil iz gozdnih lovišč v stalne naselbine. Preskrbel jim je te-

sarjev in mizarjev, ki so jih učili delati hiše in pohištvo. Navajal jih je, da so krčili gozde in si delali njovice. Dobil jim je sadik za sadno drevje, semen za setve. Preskrbel jim je poljedelcev, ki so jih učili vsega potrebnega. In ko je videl, da Indijance ne veselita kmetijstvo in živinoreja, ampak obrti, kakor mizarstvo, tesarstvo, kovaštvo, ključavničarstvo itd., jim je dobival mojstrov, ki so jih vsega tega vadili, pa tudi strokovnih učiteljev, ki so teh obrti učili mladino že v misijonskih šolah. Tako je imel že v Krivem drevesu učitelja mizarstva in učitelja ključavničarstva. Tako so Indijanci začeli živeti podobno kakor beli.

To je bilo pa vladi Združenih držav neljubo. Hotela se je znebiti Indijancev; hotela jih je pregnati zahodno od veltoka Misisipi. Vedela pa je, da bo Indijance vse laglje pregnala, če bodo ostali zapiti in nekulturni in še naprej plaho živeli od lova po gozdovih, kakor pa če bodo živeli v vaseh, obdelovali polje, redili živino, izvrševali obrti. Zato je zahtevala, da ta veliki prijatelj in dobrotnik Indijancev, Friderik Baraga, odide z otavskega ozemlja. In Baraga je moral iti. Bilo je to v zgodnji pomladi leta 1834. Bil je žrtev svojega misijonskega, pa tudi kulturno-socialnega delovanja.

Država je pozneje vsem tistim Otavanom, med katerimi je bil deloval Baraga, dala državljanske pravice in enakopravnost z belimi. Baraga je napravil iz njih zelo dobre kristjane in jih približal civilizaciji. Napisal jim je molitvenik in s tem njihov jezik dvignil na stopnjo književnih jezikov.

Druga Baragova misijonska postaja „Pri Véliki reki“, ki jo je ustanovil sredi poganov, je danes veliko mesto Grand Rapids, ki ima lastnega katoliškega škofa. Lanj je izšla knjiga z več ko 500 stranmi; posvečena je Baragi, ki je tam prvi širil vero in krščansko omiko.

Med Očipvejci

V juliju 1835 se je Baraga po večtedenski vožnji po jezerih pripeljal na svojo tretjo misijonsko postajo, v La Pointe v zahodnem delu južne obale Gorenjega jezera. Prišel je med Očipvejce ali Čipevance, ki so po jeziku zelo sorodni Otavanom in ki jih je bilo takrat

še kakšnih 20—30.000. Ko se je izkreal, je imel v žepu tri dolarje. Imel je samo letensko obleko, podnebjje je pa tam tako ostro in mrzlo, da se samo 3 mesece ne kuri in se še v maju in juniju ob obali dela led. Očipvejci so bili še bolj ubožni kakor Otavani. Bili so pa nekoliko manj vdani pijači. Lovišča so namreč bila že precej iztrebljena, dragocene kože ubite divjadi so bile že bolj redke; zato je bilo manj žganjetrčev in manj žganja. Poglavitni dohodek Očipvejcev so bile ribe, ki so jih lovili v jezeru in v sodih prodajali raznim trgovskim družbam, in pa sladkor, varjen iz soka sladkornega javora.

Baraga je videl vso to revščino in zaostalost. Videl je, kako otroci tudi v hudem mrazu skoraj nagi okoli hodijo. Rad bi bil odprl misijonsko šolo. Rad bi bil dal tiskati verske knjige za Indijance. In še marsikaj drugega. Podpora, ki mu jo je dunajska Leopoldinina ustanova pošiljala, še daleč ni zadostovala. Zato se je odločil, da bo potoval v Evropo po denarno pomoč. In je res šel. Od decembra 1836 do poletja 1837 ga vidimo v Parizu, na Dunaju, v Sloveniji, v Rimu. Povsod opisuje duhovno in telesno bedo svojih „malih ljudi“, Indijancev; povsod prosi in tudi povsod dobiva podporo v denarju in v misijonskih potrebščinah. Iz Pariza pelje v Ameriko cele zaboje indijanskih knjig, ki so mu jih po dobroti tam natisnili. Postale so tudi učne knjige, po katerih so misijonarji in učitelji indijanske otroke in odrastle učili brati in pisati. — S seboj je Baraga pripeljal tudi mlajšo sestro Antonijo, vdovo po višjem uradniku Saalfeldu pl. Höffernu, da bi indijansko mladino učila šolskih predmetov, pa tudi pranja, likanja, šivanja, kuhanja itd.

Baragovo ubožstvo

Pa Baragova radodarnost je bila prevelika, da bi bili zneski, nabrani po Evropi, dolgo ostali. Ko je postavil novo cerkev in druge misijonske stavbe, je bil zopet brez denarja. Ko je prišel škof Resé prvič v La Pointe birmat, je Barago in Antonijo našel v velikem ubožstvu. Namesto miz in stolov so jima služili zaboji. Antonija škofu skoraj ni imela kaj dati na mizo. Baraga se je iz ljubezni do svojih sicer dobromislečih, a zaostalih in zlorabljanih rdečkožcev,

spustil v tako ubožstvo, da tudi njegova lastna sestra ni mogla vzdržati, in je odšla. Prav tako oba misijonska strežnika in pomočnika Merlak in Češarek. Samo junaški Baraga je mogel zdržati ob toliki odpovedi, neštetokrat lačen in sestradan, v tistem ostrem podnebnju slabo oblečen, brez kulturnih stikov, brez civilizacije, skoraj sam sredi divjakov. Pa je hotel Indijancem posredovati duhovne, verske dobrine, posredovati jim pa tudi časne, materialne dobrine, izobrazbo in gospodarski dvig in napredek, ki gre vselej roko v roki s krščanstvom. Zato ga tudi neštetokrat vidimo, kako potuje do oddaljenih naselij peš, pozimi na krpjah, ali kako pozimi prečepi ure in dneve na tesnih nizkih pasjih saneh, poleti pa na tesnem krhkem čolnicu iz brezovega lubja, ko so jezerske globine neštetokrat grozile, da ga požro. Bog in njegov angel varuh sta gledala njegov idealizem, njegovo vse premagujočo ljubezen do nesrečnih Indijancev; zato sta ga mnogokrat skoraj čudežno ohranila živega.

Dolgih osem let je ostal v La Pointu. Indijancev je toliko krstil, da je moral prvotno cerkev dvakrat predelati in povečati. Iz La Pointa je ustanavljal nove misijonske postaje; dve od njih, Superior in Duluth v zahodnem kotu Gorenjega jezera, sta dandanes samostojni škofiji.

V L' Ansu

Četrta Baragova misijonska postaja: L' Anse, na desni strani Keweenawskega polotoka, tudi ob Gorenjem jezeru.

Tudi tam mora Baraga začeti vse s tal. Ko se je prvič začasno pripeljal tja, je našel poganske Indijance sredi pijančevanja. Dobili so cele sodce žganja in pili, pili, kričali in divjali.

Potrpežljivo je čakal več dni, da so vse popili. Potem več dni, so se stregnili. Nato jih je sklisal in jim govoril, da jih hoče dvigniti, jim pomagati. S sklonjenimi glavami so ga poslušali. Ko jim je zagotovil, da bo za stalno prišel k njim, je starec obljubil: „Potem te bomo poslušali.“

In so ga res poslušali. Deset let je ostal pri njih v L' Ansu.

Ustanovitelj indijanske „redukcije“

12. februarja 1844 je v pismu Leopoldini ustanovi na Dunaj zapisal tudi tole: „Ko preudarjam vse okoliščine,

zmerom bolj spoznavam potrebnost, da ustanovim tukaj stalen misijon. Zato sem kmalu po svojem prihodu začel pripravljati vse, kar je treba, da se postavi majhna cerkev in hiša za misijonarja, pa tudi šola in nekoliko hišic za spreobrnjenca. Dokler namreč Indijanci živijo raztreseni po gozdovih v svojih kočah, jih ne bo mogoče civilizirati in naučiti pridnosti in snage. Zato sem sklenil, po zgledu nekdanjih paraguajskih jezuitov, ustanoviti majhno redukcijo, (to je ločeno naselbino) in združiti divjake v eno vas okoli cerkve. Mojim Indijancem je ta misel zelo všeč in mi vsi obeatajo, da bodo stanovali v hišah in živeli kakor beli. Obljubil sem jim, da jim bom že letos postavil 15 hiš; drugo leto jih bom dal več napraviti, če le dobim kaj pomoči. Taka naselbina bo precej stala. Res da so naša poslopja vsa iz lesa, ki je tudi zastonj; delavce je pa treba plačati in deske za tla izzagati na roko, ker vodnih žag tukaj ni. Toda kako velika bo korist, če se ta misijon ustanovi! Koliko surovih divjakov, ki zdaj stanujejo po kočah, podobnih medvedjim brlogom, in ki zato tudi temu primerno živijo, se bo potem civiliziralo; postali bodo kristjani in služili Bogu.“

Zakaj ta indijanska redukcija?

Na Keweenawskem polotoku so pravitista leta odkrili bakrene rudnike. Čedalje več tujcev, belih, Evropejcev, Kanadčanov in Amerikancev se je priseljevalo. Začeli so graditi hiše; dvignile so se vasi, kmalu bodo mesteca. Baraga je vedel, da če bodo Očipvejci, tudi v L' Ansu, živeli po svojih navadah, to se pravi, če bodo lenarili in pili, jih bo vlada brez usmiljenja poslala kakor zverjad onstran Misisipija, ali jih bo pa prepuстила belim priseljencem, ki jih bodo strašno izkoriščevali. Treba je torej, da se tudi Očipvejci odpovedo lenobi, opustijo nestalno lovsko in ribiško življenje, se skupaj naselijo in se oprijejo ali kmetijstva in živinoreje, ali pa obrti. V skupnih naseljih bodo bolj varni pred žganjem in razuzdanostjo belokožcev. Ne bodo več hodili v čzove k poganskim nemoralnim plesom, gazovanjem itd.

Da je Baraga položaj Indijancev v L' Ansu dobro pogodil, je pokazala prihodnost. Naselje je stalno naraščalo,

EXCELLENTISSIMO AC REVERENDISSIMO MONS.
THOMAE NOA + EPISCOPI BARAGA SUCCESSORI
IN SEDE MARQUETTENSIS QUARTO + PRO PROCESSU
AD BEATIFICATIONEM 'EPISCOPI BARAGA PROMO-
VENDAM FELICITER INCEOPTO + INFRASCRIPTI
SLOVENI GRATIAS QUAM PLURIMAS AGIMUS +
SIMULQUE OPERI COEPTO UBERRIMOS EXOPTA-
MUS FRUCTUS + SPONDENTES NOS PRO VIRIBUS
FORE LIBENTER COOPERATUROS, ORATIONIBUS
'IMPRIMIS NOSTRIS + UT DEUS SERVUM SUUM
FIDELIUM QUAM PRIMUM CLARIFICARE DIGNETUR

~~Sturja Franc~~ ~~Tajler~~
M. M. M.
Magn. M.
S. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
Valentin Babin
Brecht B. B.
Tomarica B. B.
Juan B. B.
Janet B. B.
G. B. B. B.
p. B. B.
D. B. B. B.
S. B. B. B.
J. B. B. B.
M. B. B. B.
M. B. B. B.
M. B. B. B.
M. B. B. B.
M. B. B. B.
M. B. B. B.

M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.
M. M. M.

Alle Grazie
Vini Grazie
Thema Grazie

Jos. Rosar

Bentko J.
Jelen Srejska
Andreas Jelen
Mari Srejska
Javorin Staf

Limbo Jelan
Franc Mesched
Peter Jelan
Juan Polare
Stovni. Jelan

M. B. B. B.
Kristofel Red
Loyza Modic
Martin Urbanija
Janis Urbanija
Tacini Urbanija
G. J. B. B. B.
M. B. B. B.

ZGORAJ PODPISANI SLOVENCI SE PREZVISENEMU
SKOFOU MONS. NOA. CETREMU NASLEDNIKU NA
SKOPLJSKI STOLICI V MARQUETTU, SRNO ZAHVA-
LJUJEMO, DA JE ZACEL URADNI POSTOPEK ZA BA-
RAGOVO BEATIFIKACIJO, IN GA VROCE PROSIMO ZA
VZTRAJNO NADALJEVANJE TE SVETE ZADEVE,
ZAGOTAVLJAJOC GA NASE VSESTRANSKE, NARAV-
NE IN NADNARAVNE, ZLASTI MOLITVENE POMOCI

Alle Grazie
Vini Grazie
Thema Grazie

Jos. Rosar

Bentko J.
Jelen Srejska
Andreas Jelen
Mari Srejska
Javorin Staf

Limbo Jelan
Franc Mesched
Peter Jelan
Juan Polare
Stovni. Jelan

M. B. B. B.
Kristofel Red
Loyza Modic
Martin Urbanija
Janis Urbanija
Tacini Urbanija
G. J. B. B. B.
M. B. B. B.

Ze v „Misijonski nedelji 1952“ smo objavili dve strani ene od pol spomenice mar-
quettskemu skofu O'Noa, ki jo je skoro 1000 Slovencev Velikega Buenos Airesa
podpisalo ob Slovenskem katoliškem shodu avgusta 1952 in ki jo prav ob tiskanju
te številke podpisujejo nove stotine rojakov v Argentini. Danes objavljamo še
drugo podpisano polo spomenice, obe strani, v pobudo še vsem drugim rojakom
po svetu, ki bodo tudi povabljeni, da se s svojim podpisom pridružijo tej lepi akciji.

Maria Fodant	Vinkalbanus	Grohoty Woc	Josi Kray
Janez	Antu Guy	Imena Antu	Shary Greg
Ris tauer	Aloy Pekar	Kline rada	Juan Melk
Rosar	Lenitk	Kline gata	Juan Maria
Arin Antony	Katork lua	Cesar Jach	Romeo Klara
Vicent Gabriel	Marijo Bajelj	Hubrozic	Lauric Elizabeta
Angela Spoder	Bajelj Olga	Sustaric Antu	Lauric Jozica
Sergio Fran	Paula Marek	Muhic Jsi	Stan Ene
Majda Eyad	Solmesa Mar	Josic Andreja	Juan Filipi
Carla Brady	Spencer	Urvand riric	Mepalij
Jana Lucina	Koburky	Leitl Ugo	Sabojca Bernada
Luey's Oph	Thulin V. Anton	Urvicintu	Shane Lini
Tomazovic Horve	Zinke Valentina	Floussiac	Marko
Jualo	Juan	Sharki Kair	Juan Fran
Pearce	Korak P.	Rudj Mojica	Melk Hoca
Spankahl Ann	Maria Fint delj.	Genzina	Fronka Vlatka
Jepnd	d. kerogoi	Alagj	Stancar
Regja heraj	Tibko	Angela Konez	A. Dolinar
Jonjuz	Qw Meria	Kajda Edouard	Marijo Volonce
Korac Parla	Shan Kaper	Karis Fran	Yhne
Tomladysa	Glokali Vera	Angela Mexica	Brigit Padko
Shanki Tost	Lone Parla	Furich Estrany	Marijo Lutho
Poislo Okob	Kakud Jsi	Korose Fan	Alonj Melk
	Vinco Jrodh	Shanki	Antu Maydke
		Shanki Karer	Franziska Dolinar
		medley G	

Vse misijonske odseke med rojaki po svetu, kakor tudi razne posamezne misijonske sodelavce, kjer odsekov ni, vabimo, da že sedaj mislijo, kako bi v svojem kraju in delokrogu organizirali Baragovo devetdnevnicu ter Baragov dan s proslavo na koncu, v času devetdnevnic pa „Baragov obisk“ družin in posameznikov, ob katerem bi vabili k podpisovanju spomenice, delili Baragovo podobo in nudili v nakup Baragov življenjepis. Vse to troje ima na razpolago Slovenska misijonska pisarna in je pisati na naslov: Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina.

tudi po Baragovi smrti. Še protestantje so osnovali podobno redukcijo.

Ko je Baraga glede redukcije vse dobro premislil in preračunal, je takoj šel na delo. Med gricem, na katerega je postavil cerkev Jezusovega Imena, in obalo je kupil od države precej zemlje in jo parceliral. Na parcele je postavil v lepi vrsti enodružinske pritlične lesene hišice, razdeljene v več prostorov, s pečjo za kuho in z dimnikom. Pokrite so bile hišice s škodlami. Hiše se pa niso držale druga druge; vsaka je stala sama zase, kakšnih 200 m od jezera. Na ta prostor pred hišami so Indijanci lahko potegnili z jezera čolne; ženske so tukaj sušile ribe in razne jagode. Tukaj so prale in sušile obleko.

Prvo leto je redukcija štela 20 hiš. O. Škola jih je 6 let nato naštel že 42. Vsaka družina je dobila tudi 12 ha gozda, da ga poseka, iztrebi, naredi njive in jih obdela. V redukciji sta stali tudi šola in prodajalna. Že leta 1845 je v redukciji zaropotal prvi mlin in je zapela prva žaga.

Ali se pri tem ne spomnimo na našega velikega socialnega delavca Janeza Ev. Kreka, ki je za delavske družine tudi postavil tako naselje?

Pa zgledu te Baragove redukcije v L'Ansu so Očipvejci in drugi Indijanci začeli drugod staviti podobne naselbine. Vsi ti Indijanci so dobili pozneje državljanstvo in enakopravnost. Brez kulture in civilizacije, ki ju jim je prinesel zlasti naš Baraga, bi ju ne bili dobili; morali bi se bili preseliti na daljni Zapad.

Baragova potovanja k rudarjem

Ko so odkrili keweenske rudnike, je Baraga takoj leta 1845 začel hoditi med katoliške rudarje. Vse je storil, da bi ostali zvesti veri in poštenju in da bi se na tej podlagi dvigali v kulturi, civilizaciji in gmotnem blagostanju. Vsako leto je dvakrat, trikrat ali štirikrat potoval iz L'Ansa k vedno številnejšim rudnikom, pozimi peš na krpjih, poleti s čolnom ali ladjo. Kakšna so bila ta njegova misijonska potovanja! Neštetokrat je, s palico v roki, stopal s spremljevalcem pol Indijancem ali pa sam preko hribov in skalnatih grebenov. Bredel je potoke in hudournike, večkrat do vratu v vodi, da je potem teklo od njega in je drgetal od mraza.

Udiral se je v močvirjih in si v dolgih ovinkih iskal trde poti, vanj so se pa srdito zaletavali ce'li roji komarjev in ga pikali. Po več dni skupaj je potoval skozi gozd, se ogibal trnju in si z rokami razmikal veje. Pozimi so ga krpje neštetokrat težile in žulile, da je šla krvava sled za njim. Na golih planjavah ali na zamrzlih jezerih se je uro za uro lovil s tulečim viharjem, v katerem so se snežinke drobile v iglice in ga zbadale v obraz. V otekle, rdeče oči so se mu nabirale solze in mu sproti ledenele. V gostem metežu ali v trdi noči so mu bila edini kompas ušesa, lica in roke; ker je namreč vedel, od kod se veter zaganja, je iz dolgoletne skušnje tudi vedel, katero uho in katero lice mu mora biti od mraza bolj vneto in pekoče in katera roka bolj premrla, ako ne gre v pravi smeri. Včasih po ves dan, po dva dni ni nič zaužil, da so se mu od lakote in trudnosti mešale misli; noge so se mu v preutrujenosti same gibale, naprej in naprej, kakor stroj. — On in spremljevalec sta morala, ali pa je moral on sam oprtav-nositi vse mašine in oltarne potreščine, večkrat tudi indijanske molitvenike, rožne vence in druge nabožne predmete, potem zdravila za siromašne bolnike in hrano za na pot. Baraga je neštetokrat prenočil na snegu ali na zmrznjeni ali premočeni zemlji, odet samo za silo. Šel je čez 50. leto. Brevir je moral opraviti pri svitu ognja zjutraj in zvečer. Poleg tega je vsako jutro, tudi v najhujšem mrazu, opravljal eno ali dve uri trajajoče jutranje premišljevanje.

Socialna poteza Baragovega škofovanja

In ni hodil samo v keweenske rudnike, ampak je iz L'Ansa opravljal tudi svojo prejšnjo misijonsko postojanko La Pointe, ki je bila 170 km daleč. Hodil je v Superior v zahodnem kotu Gor. jezera, in še naprej v Fond du Lac, preko 300 km daleč. Večkrat je šel tja sam od sebe, večkrat pa, ko so prišli ponj za k bolniku, za krst itd. V Fond du Lac je v neki silno huđi zimi potoval, ker je zvedel, da je obolela med drugim tudi ubožna vdova s kopico otrok; nesel ji je zdravil in krepčil. Vsak avgust je vlada izplačevala v La Pointu Indijancem odškodnino za njihova ozemlja. Na tisoče se jih je pripeľjalo na čolnih, mož,

žena, otrok. Včasih so izbruhnile bolezni med njimi. Nekoč ga je dobil zemlje-slovec in pisatelj Julij Ducatel, kako je prevideval bolnike, pa jim tudi nosil zdravil, skrbel za njihove postelje, skrbel za snago v njihovih začasnih šotarih, vlgvamih itd.

Baraga je Indijance prav zato tako ljubil, ker so bili tako zapuščeni in tako zaničevani. V L' Ansu je nekoč slišal izobraženca, bančnega uradnika Petra Whita, kako se je z Indijancem pogovarjal v gladki očipvejščini. Resni, molčeči in rezervirani Baraga je pozabil na vso svojo resnost in rezerviranost; stopil je k Whitu, mu izrekel priznanje, ker se je potrudil in dobro naučil težkega jezika njegovih Indijancev, in ga je povabil k sebi. Postala sta za vselej prijatelja. Pozneje je Baraga Whitu rešil življenje, ko je ta po zasneženi pokrajini že ves onemogel hodil in hodil v istih krogih; Baraga je poslal za njim Indijance, ki so ga peljali nazaj k ljudem. White, protestant, je pozneje dosegel, da se ena najlepših ulic v Marquetteu, kjer je Baraga pokopan, imenuje po Baragi.

Ko je bil Baraga 1. novembra 1853 v Cincinnatiju posvečen za misijonskega škofa za Gorenji Michigan, je moral svojo škofijo graditi z dna. Imel je samo dva duhovnika in samo 4 cerkve. Ni bilo misijonskih šol ne učiteljev. Pa tudi vernikov ni bilo več ko 6000. Vse je moral šele trudoma iskati, graditi. In vse to je rad delal za svoje lene, pijači vdane, a pomoči tako potrebne Indijance in njihove otroke, in pa za svoje delavne, a ubožne rudarje in njihove družine. Sosednji škofje, ki niso znali indijanskega, so mu v škofovsko oskrbo izročili indijanske dele svojih škofij, tako da je bilo ozemlje, ki ga je poleg svoje obširne misijonske škofije moral oskrbovati, še enkrat ali dvakrat tako veliko. Da dobi duhovnikov in denarne podpore, ga v letu 1853-4 spet vidimo v Evropi in domovini.

Vse ogromne daljave svoje škofije je vsako leto prevozil in prehodil, ker je vsako leto obiskal vse svoje misijone. Kateri škof bi bil to mogel in hotel? Tudi kot škof je vzdrževal misijonske šole in ustanavljal nove, pisal in dajal ponatisniti svoje otavske in očipvejske ra-božne knjige, širil treznost in popočno

vzdržnost od alkohola, narodnega sovražnika Indijancev. Ker mnogi misijonarji niso znali indijanskega, se je po indijanskih misijonih ustavil po več dni, spovedoval, pridigal, prevideval bolnike v indijansčini. Njegovi rudarji, uradniki in trgovci pri njih so bili Irci, Francozi, Nemci; treba je bilo opravljati dušno pastirstvo pri njih v vseh teh treh jeziki. In če jih misijonar ni znal vseh, je zopet škof Baraga moral ostati tam toliko časa, da je vse poučil, spovedal, prevideval za smrt v njihovem jeziku.

Socialne anekdote iz Baragovega življenja

Samo še nekaj dogodkov, ki kažejo, kako je bil Baraga ne toliko cerkveni dostojanstvenik, ampak le bolj dober prijatelj in ljubeč oče:

Kmalu po svojem škofovskem posvečenju je peljal nemškega duhovnika Gerharda Terhorsta v svoj bivši misijon L'Anse. Tam ga je prišel posvariti njegov dober znanec, Indijanec, naj ne daje Indijancem darov in podpor, ker daje indijanski lahkomišelnosti in lenobi potuho in jih samo razvaja. Baraga se je zavedal, da je to res, in je mlademu Terhorstu resno in strogo zabičeval, naj Indijancem nič ne da. Takrat je pa Baraga slučajno pogledal skozi okno. Zagledal je ubožno Indijanko, ki jo je poznal že dolga leta; videl jo je vso slabotno od lakote in v zelo slabi obleki. Pri tisti priči je pozabil na svoj sklep in na svoje opomine Terhorstu. Prosil je Terhorsta, naj mu posodi nekaj dolarjev, da jih bo dal ubogi ženici.

Ko se mu je prišel predstaviti naš odlični misijonar Janez Čebulj iz Velesovega, ga je Baraga spremil iz svoje ubožne škofijske hišice do pristanišča. Čebulju je iztrgal iz rok obe culi in mu jih je nesel. Čebulju je bilo nerodno in je prosil, naj jih ne nosi on, ki je vendar škof. Baraga je pa odvrnil: „Vi ste še mladi, Vas je treba varovati, jaz sem pa že star. Škof sem, zato me ubogajte!“ In je prtljago naprej nesel.

Čebulja je nastavljal v rudarskem mestecu Minnesota Mine. Čebulj in njegov duhovski tovariš Fox sta živela tam v veliki revščini. Ko je prišel Baraga na škofovski obisk, sta se mu v svojem pomanjkanju tako smilila, da jima je podaril, ker drugega ni imel, svoj jedilni

pribor, ki ga je jemal s seboj na svoje vizitacije.

Na svoji drugi misijonski postaji Bayfieldu je imel Čebulj eno samo sobico in eno samo posteljo. Ko je prišel Baraga na škofovski obisk, je Čebulj seveda odkazal sobico in posteljo njemu. Baraga je spet rekel: „Vas je treba varovati. Lezite v svojo posteljo! Zame bo pa kar tukaj dobro.“ Čebulj je pod pokorščino moral upogati. škof Baraga je pa legel na trda tla, brez blazin, ogrnjen samo v svoj plašč.

Kadar je prišel kam birmat in je slišal, da kakšna bolna oseba želi biti birmana, a ne more v cerkev, jo je šel birmat kar na njen dom. In v kakšni revščini in umazanosti se je navadno znašel! Pa čim večja je bila revščina in zapuščenost, tem bolj je bil zadovoljen, če je mogel napraviti veselje.

V Saultu večkrat ni bilo župnika in je moral biti sam za vse. V dnevniku omenja, da sta neko zimo redno prihajala k njemu dva indijanska dečka, da ju je učil za sv. zakramente. Ko mu je obolel sluga, je bil Baraga obenem škof, župnik, kaplan, cerkovnik, kuhar in sluga.

Mladega francoskega duhovnika Honorata Bouriona, ki ga je za zimo 1861-62 nastavljal v Saultu, je vprašal, če želi imeti pri njem hrano. Bourion je bil ponudbe vesel, ker si je predstavljal Baragovo obednico po načinu francoskih škofovskih obednic. Ni vedel, da škof že 10 let ne je mesa in že skoraj 30 let ne pokusi piva ali vina. Ves razočaran je po enem mesecu potožil: „Nisem vedel, da bo trikrat na dan krompir: zjutraj pečen, opoldne kuhan in zvečer pogret.“ Baraga je potem rad odredil, da so kuhali za kaplana in za slugo meso; on je pa še naprej ostal pri svoji borni hrani. Sploh je drugim rad dajal priboljška, če je le kaj imel.

Misijonar Terhorst je za svojo indijansko šolo dobil redovnice jožefinke. Ko so prišle, jih je bil Baraga tako vesel, da so ga obile solze, saj je imel nešteto sitnosti z zapitimi irskimi učitelji. Povedal je pa jožefinkam, da jih ne bo mogel podpirati, ker nima prav nobenih dohodkov, iz Evrope pa le še malo dobi. Tudi tako so sprejele ponudeno mesto. — Pač pa je Terhorstu daroval edino, kar je imel: svojo srebrno uro. Za šolo,

jo je to rej dal. Terhorst, ki je tudi bil brez okroglega v žepu, jo je prodal za 25 dolarjev in z njimi plačal redovnicam prevoz prtljage.

Ko je Baraga ležal, zadet od mrtvo-uda, v svojem stanovanju v Marquetteu, so mu dobri ljudje tu pa tam prinesli vsoto ali vsotico, da si privoščijo kakšen priboljšek. Pa jim je naravnost povedal, da denarja ne bo porabil zase, ampak za potrebe škofije. Rekel je, da neče imeti bolje kakor njegov božji Učenik, ki je brez vsega umiral na križu.

Pred smrtjo je dal še enkrat poklicati Terhorsta iz L'Ansa. Prvo vprašanje je bilo: Kako gre s sestrsko indijansko šolo? Ko je Terhorst rekel, da prav dobro, mu je pokazal na majhno skrinjico v knjižni omari in na ključek od nje, ki ga je imel pod vzglavjem. Ko je Terhorst skrinjico odprl, je bilo v njej 20 dolarjev. Dobra Irka jih je bila prinesla v dar svojemu dobremu, bolnemu škofu. Baraga je pa zdaj rekel Terhorstu: „Vzemite to za svojo šolo. Jaz ne potrebujem nobenega denarja več.“ — To je bil zadnji denar, ki ga je imel. Za ubožne indijanske šolarje in šolarice ga je dal. Poslej ni imel nobenega denarja več.

Če kdo, je bil Baraga poln sočnega čutenja, prijatelj zaostalih, zaničevanih in pomoči potrebnih. Nase nikoli ni mislil; mislil je le na Boga in na druge. Vse njegovo življenje je bilo visoka pesem ljubezni do Boga in do bližnjega. V slehernem bližnjem je videl božjega otroka, zato je bil do slehernega v tako visoki meri socialen.

Dr. Fran Jaklič

Neznanje o Baragi

Profesorju Jakliču je pisal prijatelj — duhovnik iz Združenih držav: „Vašo knjigo sem prebral. Tudi meni se strašno čudno zdi, da se za Barago ne napravi nič. Če bi bili Italijani imeli takega moža, bi bil že davno na oltarju. Mi sami smo zelo majhni, tukajšnji škofje so 90 od sto Irci in nimajo smisla za take reči. Mati Cabrini bi nikdar ne bila proglašena za svetnico, če bi v Chicagu ne bil za škofa Nemeč Mundelein. Jaz včasih malo potipam pri duhovnikih te škofije; nisem ga pa še našel, ki bi Baragi kaj vedel.“

SIMFONIJA IZ NOVEGA SVETA

MISTERIJ — NAPISAL NIKOLAJ JELOČNIK — PETA PODOBA

MISTERIJ

Modrikast sij objame ves prostor.
Svet se je odmaknil nadsvetu.

Modri trak v sredini je splaval v nebo. V svetu milosti ni več zemskih meja: ni domovine, ni tujine. Samo bela brzkončnost, ki jo oznanja širok, bed trak v sredini, prav tam, kjer je prej modri delil prostor v dve polobli...

Na levi je Žena. Sedi ob mizi. Oči ji stme daleč. Prsti ji oklepajo molck, jagoda za jagodo drsi skoznje. Tiho moli v svoji žalosti, zdi se negibna soha na portalih starih gotskih katedral...

Ne desni njen Mož, ki mu je misel pozabila trpljenje. Podoba, ki ji hoče z lastno roko vlti življenje, ga je zamaknila povsem...

Obema pa je blizu, blizu — Milost...

MOŽ (negiben nad podobo, ki jo riše: počasi se zgane, ko se je melodija spremenila samo še v rahlo utripanje; dolgo prav od blizu ogleduje škofovsko lice Baragovo na podobici. Nato se mu oči v kipeči želji po nečm velikem zastrme daleč; ves vročičen dahne): Kaj je v teh očeh?... Kako, da ne morem vanje?... (Nato tišje): Mar je začaran ta obraz?... Ali je mene začaral?... Vleče me k sebi, več me ne izpusti. Pogled mi več mimo njega ne more, in vendar — ne ujame mi kretanja teh žalostnih potez njegovih, teh napetih ust, tega visokega, skrivnostnega čela, teh globokih, prodirnih oči... teh oči... kaj je v njih... (Molk. Nato): Kot da nekaj pripovedujejo, res, govore... zdaj živo čujem, da govore... in prav meni govore... Odkod ta govorica? (Vročičen še bolj): To je, česar ne zmorem, da bi te oči, ki jih hočem s svojo todle govori... (Spet se zagleda v podobico. Nato pogleda svojo risbo in je razočaran): Ta moj, ki ga posnemam, je brez življenja... (Kot v strahu spozna): Kaj sem jaz brez življenja, da svoji podobi ne morem dati življenja?... Saj še diham, tedaj še živim... in vendar: ta mrtvi košček papirja je bolj živ

od mene, ki sem živ... (Spet se zamisli, nato): V čem je življenje?... Življenje, ki ga todle vidim, pa ga ne umem?... (Strese za glavo in spet poskusi s kredo; brž odmakne desnico; skoraj utupan je): Ne morem... ne gre... utrujen sem... zunaj je noč... in v meni je noč... te oči... (Kot v snu): ...te oči... (Desnica, ki je spet s kredo med prsti legla na papir, se več ne gane; samo oči še topo strme daleč in zdi se, da so one, ki ščepejo, ne možev glas): O kakšen nič je v meni... življenja nič več... (Glava mu omahne daleč nazaj...)

Od daleč prihaja šum vetra. Sprva rahlo, nato glasneje. Mož se več ne zgane. Kot da resnično ni v njem življenja niti za utrip. Samo oči kipe v neumljivi, bolni želji spoznati nekaj, česar ne vidi — sluti samo.

Melodija se spet krade z neba. Ista je kot prej, le mehkejša. V šum naraščajočega vetra se meša, bliža se in se oddaljuje spet, toži in poje, vabi in opominja, slednjič se sprevrže v roteč klic, ki mora ganiti nebo: kot da je odmev trpečega, tavajočega srca, ki išče, pa ne najde...

Ne nadoma se iz teme v ozadju izlušči visoka, resna postava v škofovskem oblačilu: DUH ŠKOFA BARAGE. Kot da ne hodi, marveč plava. Bliže in bliže prihaja k bolniku, slednjič obstoji za njegovim hrptom. Šum vetra je potišal. Duh narahlo dvigne desnico in se z njo dotakne moževe, ki se ji nezavedno da voditi, in riše z njo po papirju v Moževem naročju... Melodija je zakipela še bolj... Čez čas duha odmakne roko, vzravna se in se počasi nameri k prestolu, ki stoji pred širokim belim trakom v sredini odra. Tam sede; prav tak kot ga je bil v svojo risbo upodobil avstrijski grafik Kriehuber: škof v prestolu, roki spuščeni, s pol odprto knjigo v desnici... Melodija se je v tem trenutku v sproščenih akordih spustila naravnost z neba... Ozek, gost pramen bele luči od zgoraj sije na sedečo škofovsko postavo v prestolu.

Duh se nasmehe... Melodija se previje v daljni odmev...

DUH (Možu, ki je še vedno negiben): Poglej tedaj te oči, ki praviš, da govore!

MOŽ (kot v snu): Ne vidim jih...

DUH: Ker si slep.

MOŽ (napol začudeno): Saj vidim...

DUH: Čemu se tedaj ustavljaš očem?

MOŽ: Oči ne vidim... res, za oči sem slep.

DUH: Ker ne veruješ. Kdor ne veruje, je slep.

MOŽ: Če bom veroval, jih bom videl?

DUH: Veruj in videl jih boš.

MOŽ: In bodo oči, ki jih hočem, živele?

DUH (z globokim poudarkom): Oči živé!

MOŽ (začudeno): Živé, praviš? Jaz jih nisem oživil...

DUH: Jaz sem jih oživil. Poglej jih!

MOŽ (se počasi skloni nad podobo, ki jo je risal. Le vzklik začudenja se mu iztrga...)

DUH (toplo): Veruješ zdaj?

MOŽ (plaho): Kdo si?

DUH: Me ne poznaš? Pridi in spoznal me boš!

MOŽ (trudno in ubito): Ne morem: hoditi ne morem več...

DUH (trdno in prepričujoče): Vstani in poglej me!

MOŽ (kot da ga je začarala škofova beseda: počasi se skuša dvigniti, sprva klecne, pa se takoj vzravna in spoznava, da spet hodi; ves zmeden omahne proti postavi, ki ga vabi. Ko obstoji pred škofom, zakipi melodija kot v slovesni himni.)

DUH (z nasmehom): Pog'ej zdaj te oči, ki jim nisi znal dati življenja. In povej, če so res moje?...

MOŽ (ga dolgo gleda, nato se zazre v podobo, ki jo drži v desnici: silno spoznanje je v njem): Ti si?...

DUH: Prišel sem po molitvah zvestih, skritih duš, da ti odprem oči. Mnogi molijo zate, ne da bi ti vedel. To je skrita vez, ki družni in vse premore. Molitev kliče milost, po molitvi je milost nádte prišla. Veruj in ne greši več...

MOŽ (se je zlomljen od notranjega čudeža zgrudil; le tiho ječanje mu iztiskajo prsi): O Bog...

DUH: To je ura milosti, ki ti jo je bil Bog po svojem služabniku naklonil. Zahvalj Ga, da te je ozdravil, in bodi v miru...

Melodija se je sprostila v kipečo hvalnico. Somrak je objel ves prostor. Misterij se je odmaknil našim očem. Sprednji modri trak se je neslišno spet spustil tja, kjer je sedel duh škofa Barage. Domovina se je spet odmaknila. Rumenkasta luč kot oznanilo vstajajočega jutra prebujenja osvetljuje zdaj samo Moža in Tujino...

MOŽ (se prestraši ob zadnjih besedah, ki jih je izgovoril Duh): Ozdravljen sem?... (Sam sebe ogleduje): Ozdravljen?... (Počasi trga obveze z levega uhlja, otiplje, da je uho celo, kot bi nikdar ne bilo boleznin tam... Vse v njem je strah in sveta groza... Bolj in bolj spoznava, da se je prav na njem zgodil čudež: z ihto si razveže levico, sune dvakrat, trikrat z njo daleč od sebe in zašepče): Zdrav... zdrav... (Raste bolj in bolj v radosti, ki je ne zna več prikriti): ...zdrav... zdrav... o Bog... (Zdrkne na kolena): ...dobri moj Bog... zdrav sem spet... (Nato se domisli Duha, s katerim se je pravkar razgovarjal): ...tvoje oči... (Hoče tja, kjer je prej sedel škof Baraga, a začuden obstoji pred modrim trakom): Kje si... kje si?... (Bega in išče): ...njegove oči... o Bog... zdrav... (silneje): Čudež!... (Zakriči nad resničnim spoznanjem dveh čudežev v njem): O Bog moj... čudež... čudež...

Melodija se je počasi izgubila. Rumenkasti sij bolj in bolj sili v prostor in osvetljuje Moža, ki hvali Boga, da je svojo milost izlil nad bednika...

V tem prestrašena vsa priteče sestra.

SESTRA: Kaj se godi?... (Korak ji zastane, ko zagleda Moža na nogah): O Bog! (Stopi k njemu, kot bi mu hotela pomagati).

MOŽ (se je ob njenem dotiku zganil, spoznal jo je in pravi): Tu, glejte, tu je bil, sestra...

SESTRA (osuplo): Kdo?

MOŽ (ji ponuja svojo podobo Barage): Baraga!... Čujte sestra, podoba je povedala: te oči žive!

SESTRA (se prestraši): Bolni ste...

MOŽ (slovesno): Bolan sem bil! Glejte me, gobe so odpadle od mene! In hodim spet, kot prej... Verjame te zdaj? Molitev je izprosila Milost in Milost me je ozdravila...

SESTRA (se v sveti grozi zavede čudeža): Vi... vi...

MOŽ (se zresni v začudenju): Kaj vam je, sestra?

SESTRA (komaj slišno): Srečna sem...

MOŽ (se nasmehne, kot da hoče namesto nje odgovoriti): Ker se je nadme razlila milost po Baragovi priprošnji?

SESTRA (počasi in iskreno): Ker se je tudi nadme razlila milost po njegovi priprošnji...

MOŽ (še bolj začudeno): Kaj je, sestra? Ne umem vas!

SESTRA (razgali desnico: na mladi koži se zaznavajo prve gobave kuge): Pogledajte in hvalite Boga, da me je blagoslovil!

MOŽ (strmi v njeno roko): Vi sestra? O, Bog, kako naj to umém?

SESTRA: Na svojem mesu dopolnujem, kar nedostaja bridkostim Kristusovim... (Dolg molk. Nato tolažilno): Verujte, verujte in molite zame, kot sem jaz za vas molila, da bi bila Bogu vreden dar!...

Kot da vse stvarstvo poje najvišji "Te deum", zakipi v tem trenutku melodija z vso močjo. Misterij je zmogel snov, vera greh, božja milost je kot kadilo orosila naše duše... Noč miru in pokoja pred jutrom svetlejšega življenja, v katerem upanje ne mine več, tke svojo svilnato perut čez vesolje...

V Domovini vstaja jutro: kot prosojna meglica tiplje z bledim svitom iz ozadja, tja kjer v začudenju in brez besede stoji žena; pred njo je brat, z mirnim, tolažilnim nasmehom v očeh...

Melodija se izgublja...

ŽENA (z radostjo, ki je ne zna prikriti): Je vse to mogoče?...

Baraga govori z Možem. (Prizor iz zadnje podobe pričujočega misterija, kakor so ga podali v Buenos Airesu l. 1951.)

BRAT (mirno in toplo): Saj vidiš, da sem živ pred teboj...

ŽENA: Ko so te odvedli, sem samo še Baragovo ime šepetala...

BRAT: Ni za trenutek nisem podvomil, da naju bo rešil oba...

ŽENA (tiho): In on?...

BRAT (predano): Tudi zanj morava moliti, da bi mu bil Bog milosten: — dal sem mu odvezo... zavedel se ni več... Kako se meni ni nič zgodilo, ne bom razumel nikoli. Ko sem začul strahotni pisk in hropenje lokomotive, sem sklenil svoje račune. V istem trenutku že me je vrglo iz avtomobila daleč ven. V glavi mi je bučalo od udarca, pa sem se le dvignil. Avtomobil je gorel kot baklja: v njem oba, ki sta me spremljala... nisem mogel k njima... Njega in vozača pa je sunek tresčil pod kolesa tretjega ali četrtega voza. Ko se je vlak ustavil, je še dihal, spoznal me ni več. Nihče se ni zmenil zame — menda so mislili, da sem eden od potnikov, ki so izstopili in hiteli pomagat... Šel sem mimo ljudi in se izgubil v temi... (Dolg molk. Čez čas spet spregovori): Verjameš zdaj, sestra, da Baraga zares pomaga?...

ŽENA (se zgredi preden in poljubi njegovo desnico): O, brat moj, blagoslovi, da bo moja vera trdnejša, da ne

bom dvomila nikoli, nikoli več... (Nato tiho doda): ...da bo tudi njemu tam daleč čez morje pomagal naš Baraga...

BRAT (se nasmehne in ji položi roko na glavo): Naj bo trdna — blagoslovi Bog! (Nato seže v žep in izvleče majhen, zganjen list): Tole sem našel zatakajeno za vrata, ko sem se ob prvem svitu vrnil... (Ji ponudi list).

ŽENA (plaho vzame listič): O Bog! (Počasi se dviga, nato s tresočo roko odpira, da bi prebrala: naglo preleti pisanje, krične in kipečem veselju in zajoče hkrati): Glej... glej... tu — beri... (Pokaže mu list in sama reče glasno): Ozdravljen čudežno — Baraga pomaga... — tebe in fanta poljublja — tvoj mož... (V sreči joče): O Bog... moj mož...

BRAT (je sklenil roki in počasi izgovori): Čudovit si v svojih svetnikih, Gospod!...

V silni hvalnici se znova oglasi melodija, ki ne mine več, dokler ne pade zazor.

Svetloba obsije zdaj ves prostor. Modri srednji trak se je dvignil: Na belem ozadju v sredini stoji Baragov kip ali podoba... Z desne prihaja pet fantov v narodnih nošah, z leve prav toliko in enako oblečenih deklet: v polkrogu se razpostavijo ob podobi in se zagledajo med ljudstvo v dvorani: oči so jim rahlo dvignjene v nebo. Žena se

je počasi namerila prav blizu h kipu, Brat se je obrnil k škofu nedaleč od nje in razprl roki, z leve prihaja Sestra bolničarka ponujajoča svojo gobavo desnico Baragi... Poslednji je Mož, ki pride s svojim dnevnikom v rokah, stopi v ospredje, se povprek zazre čez dvorano, odpre zvezek in govori ob slovesnih sklepkih akordih Antona Dvořaka 5. simfonije „Iz novega sveta“:

MOŽ: Devetnajstega avgusta, v svetovnem svetem letu, tisoč devetsto ena in petdesetem... Poslednji list v mojem dnevniku, ki je šel mimo vas v živi podobi... Ob konec pa sem zapisal: (Bere):

Tudi jaz najnevrednejši med nevrednimi, šepčem v svojih stiskah s svojim škofom Gregorijem:

O Bog, ki si v škofu Frideriku Baragi dal našemu ljudstvu vnetega dušnega pastirja, poganom pa gorečega misijonarja, ponižno te prosimo: poveličaj ga, da bo prištet med blažene tvoje cerkve, da bomo imeli v njem pri tebi mogočnega priprošnjika in vzvišenega vzornika, ki ga bomo s pomočjo tvoje milosti posnemali v gorečnosti in božji ljubezni. Usliši našo prošnjo po zasluženju našega Odrešenika Jezusa Kristusa, ki s teboj in Svetim Duhom živi in kraljuje na vekov veke. Amen.

Melodija še poslednjič zakipi mogočno, zazor pada prav počasi.

SAMOTNO BIJE URA NEKJE

ZGODOVINSKI ROMAN O JEZUITU MISIJONARJU OČETU MATEJU RICCIJU
Napisal Fausto Montanari, za „Katoliške misijone“ iz italijanščine prevedel M. T.

XVII. POLOM

Tjale ob koncu 1584 je s Filipinov prišel v Macao posebni poslanec španskega kraljestva, ki sta ga bila upravitelj in škof v Manili določila, naj gre, če le mogoče prav v Peking z izgovorom, da prinaša kitajskemu kralju prebogato darilo, ki da mu ga pošilja Filip II. in ki so ga dolga leta prav skrbno čuvali v Mehiki, menda prav za to priložnost. Misijonarji v Macao in v notranjosti dežele, naj bi mu bili v pomoč s svojimi izkušnjami: to pa bi njih delu nedvomno prineslo velike koristi.

Pretkanim špancem seveda pri vsej stvari ni šlo za drugo, kot da svojo lastno trgovino raztegnejo še na Kitajsko, ki je do tistih časov svoja oprezna vrata edinole Portugalcem odpirala. Ruggieri in Ricci pa sta tako spoznala, da se jima prav s takšnim španskim trgovskim poslanstvom slednjič lé ponuja možnost, odpreti si pot prav v Peking in zadobiti

si tam dovoljenje bivanja in oznanjanja božje besede po vsej neizmerni Kitajski. Potem bi počasi posvetili tudi kakega Kitajca v duhovnika: velika rumena dežela bi tako prišla do lastne Cerkve; na špance in Portugalce bi se ne bilo treba več ozirati. Kaj rada sta tedaj oba redovnika, ko ju je bil španski poslanec za to poprosil, napotila svojega tolmača k deželnemu namestniku po dovoljenje za takšno potovanje v Peking. Posebno odposlanstvo v čast vladarju Mezzovega kraljestva, ki prihaja v ime-nu kralja zapada z nalogo, da gospodu kitajske dežele izroči predragoceno darilo v vrednosti tisočev ginej, takšna novica je prav gotovo morala omečiti srce kitajskemu namestniku.

Patra sta se začela pripravljati za pot; tedaj pa je v vsej naglici naravnost iz Macao pridrvel nek kitajski kristjan s pisanim in ustnim sporočilom o portugalskih pritožbah: špancem, da ni zadosti, ker bodo že v nekaj letih, če bo šlo tako naprej, postali dejanski gospodarji Portugalske na zapadu; zdaj hočejo Portugalce, ki so zanje dolga leta

hodili po kostanj v žerjavico na Vzhodu, uničiti še tod, kot bi jih bili skoraj onemogočili v Srednji Ameriki s tistim nenasitnim odvažanjem srebra v Evropo. Misijonarji naj se vendar spomnijo darov, ki jim jih je edinole portugalsko velikodušje v Macao naklanjalo: nikar tedaj nasesti spletkam bahavih špancev.

Redovnika sta si priznala, da sta vso pomoč v resnici in vedno edinole iz Macao prejerala. Negotovo sta oklevala; strašno ju je bolela zavest, da jima bo šla po vodi takšna lepa priložnost za potovanje v Peking, pa sta slednjič le naročila svojemu tolmaču, naj ne hodi več po odgovor na njuno prošnjo k namestniku. Kitajskega oblastnika pa je nenadni molk obeh zapadnih boncev vznemoljil in vsa stvar je kaj klavrno obličala.

K slikam, ki slede — Str. 497 : Kitajski modrijan — 498 : Dvorna dekla — 499 : Dama pri branju — 500 : Kip — 501 : Modrijan.

Pater Ruggieri je ves žalosten pisal očetu Valignano in mu priporočil, naj pri samem svetem očetu poprosi za posebno papeško odposlanstvo, ki naj pride z lastnoročnim papeškim pismom h kitajskemu cesarju. Če bi vse to olepšali še s primernimi darovi, preverjen je, kako uspeh ne bo izostal.

Seveda Ruggieri ni pomislil, kako nujno bi bilo, če hoče vse to iz Rima

doseči, da gre v Rim on sam, da zapusti tole Kitajsko, kamor je pred petimi leti zdravo in celo kožo prinesel... Je pa zato oče Vagliano mislil tako; v prepričanju, da mora vso stvar v Rimu in na Kitajskem voditi človek, ki je v tem doma, je očetu Mihaelu Ruggieri 26. novembra 1599 poslal pisanje, s katerim mu veleva, naj se odpravi v Evropo.

Zdaj pa: ukazali so ti, da si odpreš pot na Kitajsko; ukazali, da moraš po Kitajski naprej, ven in ven; pa še to so ti ukazali, da moraš tam ostati, naj velja, kar hoče: že dolga, dolga leta sem je vse tvoje življenje edino in samo to. Zdaj pa! Res prejšnji ukaz velja še vedno, a ti moraš v Rim. Pa bodo med tem spet leta tekla, tolkere stvari bodo spremenile lice na bolje na slabše morda, kdo bi vedel naprej, tebe pa ne bo tod. Morda se sploh ne boš vrnil več.

Pater Mihael je hodil po misijonšču, zaprt ves v tegoben molk. Korak na korak mu je sledil Matej. Tako zdaj zapušča to hišo, ki jo je bil pred petimi leti postavil: na obrežju stoji in reka pod njo prihaja s severa... On pa mora na pot, na zapad... Če bi šlo vse prav po čudežu gladko, bi bil komaj v štirih letih spet nazaj.

Nenada se je oče Mihael obrnil in je zagledal Mateja, ki mu je šlo na jok. Nasmehnil se mu je, četudi grenko; zdaj se je brž nasmehnil tudi Matej.

— Veljalo bi morda, — je menil Matej s hlinjenim pogumom — pisati patru vizitatorju, da bi bilo bolje za takšno dolgo potovanje določiti mene; mlajši sem in med zadnjimi sem prišel.

A ko je tole še kaj trdno izgovoril, je v srcu trepetal, da bi sobrat morda res ne pograbil za takšen predlog. Ruggieri pa je pogledal in vzdihnil globoko.

— Nič, nič, jaz moram tja, jaz, ki sem najstarejši. Sicer pa, — je brž dodal, kot da hoče sam sebe preveriti — sicer pa je tudi moja glava že kaj trda: ne nauči se več te govornice. Petinštrideset let je že nekaj. On, oče Matej, je precej mlajši, precej ročnejši za tole življenje tod.

Tako je tedaj pater Ruggieri zapustil šao Kin; namesto njega so očetu Mateju v pomoč poslali De Almeida,

angelskega mladeniča, ki bi bil pozneje kdaj morda prava dragocenost, zdajje pa bore malo koristen: jezik in kitajsko ponašanje sta mu bila španska vas.

Zdaj, ki je oče Ruggieri odšel proti zapadu, je življenje v misijonišču v Sao Kin teklo preprosto in strpljivo: vsakdanji posli, nič drugega. Da naj bo tako, je odločil oče Francesco Borgia.

Na vsake kvatre enkrat so krstili kakega odraslega Kitajca, kajti malo, prav malo jih je bilo, ki so se odločili prositi za krst; s prenekaterimi od teh prosilcev pa je še vedno bolje počakati, kot pa kar takoj krstiti jih. Toliko bolj pa sta misijonarja iskala novorojenčke, ko so jih starši odvrgli in prepustili smrti. Premnoge sta našla do smrti obzrte od divjadi ali pa od lakote zadržane: druge spet bi tako rada rešila, pa nista imela sredstev, da bi jih redila. Kar sta imela, je bila samo jedka bol, da tem malčkom ne moreta nuditi prav ničesar, kar bi jim rešilo življenje: tako sta jih tedaj krščevala, da bi vsaj pred božje obličje odrešeni stopili in tam za svojo Kitajsko prosili. Njih zemsko drhtenje je pojemale; duše pa so se jim prebujale v nebeškem miru. Tako, brez vsakršne bučnosti, prav kot otroci so morali ravnati glasniki Evange-lija, ki so se trudili po tej bcdni zemlji.

— Pekleniški delajo s truščem — si je spet in spet ponavljal oče Matej; — angeli pa v tišini ljubijo.

Onstran reke, misijonišču nasproti, prav tam, kjer sta se redovnika čestokrat prepeljavala čez vodo, da bi iztaknila kakega Kitajca, ki se ni menil za mestne čenče in bi rajši poslušal razgovore o Bogu, o čednosti in večnem življenju, je živel čudaški, razburljiv mladenič. Namerilo se je, da je fanta nekoč zatekla noč sredi starega grobišča; pa je vstala pred njim pošastna prikazen, ki ga je prebadala z grozečimi očmi. Mladenič je omedlel; od tiste ure ga je pestila nesrečna misel, da je od zlih duhov obseden. Sorodniki so ga prekrivali z vsemi mogočimi podobami nečloveških bitij, da bi sleherni hudič v njem, kateri koli naj je že bil, našel v njih svoj odmev in pobegnil. Ker pa takšno zdravljenje fanta ni in ni umirilo, je nek prijatelj njegov nagovoril patra Mateja, naj stopi k nesrečniku.

— Zarotiti bo treba — je menil De Almeida.

Pa je oče Matej dejal, da bo tam šele videl, kaj mu je storiti. Tako sta odšla.

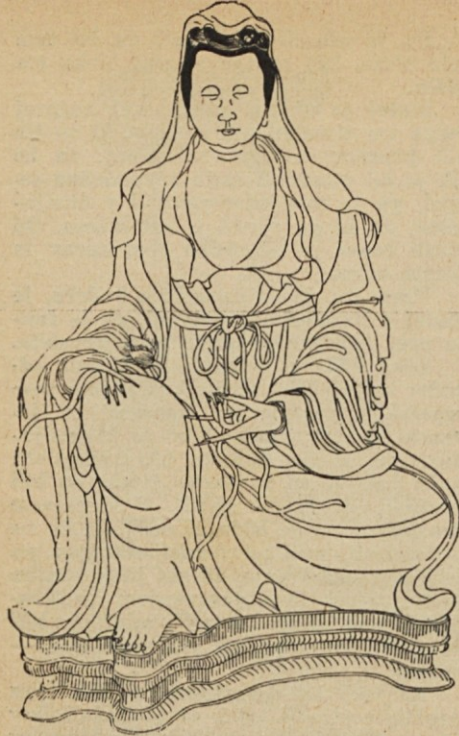
Matej je ukazal fantu, naj najprej sežge vse tiste smešne podobe, ki so jih bili praznoverni nametali nanj. In ko jih je bil mladenič čisto ravnodušno sežgal, ga je misijonar povabil v misijonišče, da bi ga poučil o katekizmu. Od tistih časov je bil dečko spet zdrav in docela miren.

Vsem pa, ki so govorili o čudežu, je Matej z nasmeškom razlagal, da je fanta prej čisto navadna živčnost zgrabila.

Zdaj, zdaj so prihajali iz Macao, odkoder so ušli biču svojih krščanskih portugalskih gospodarjev kaferski in javniski sužnji; zatekali so se k misijonarjema, ki sta bila na kitajskih tleh; kajti oni, ki so v Macao živeli, so bili prešibki, da bi jih ščitili. V Mezzovem kraljestvu pa so bedneži našli, če že ne prijaznosti, vsaj mir; misijonarjema pa je bilo v zadoščenju, če sta jih s svojim gostoljubjem in obvezovanjem prešibanih hrbtov lahko prepričevala, da biti kristjan še dolgo ne pomenja biti — trinog.

Pa tudi ta dobrotnost ni bila brez neprijetnosti: Kitajci so godrnjali, ker so se za belimi lici obeh misijonarjev pojavljali še počrneli obrazi ubežnikov. Saj nazadnje: reči jim res ni bilo kaj: bili so prav pohlevne živalice, ki si edi-

nole v miru vlekniti želé; toda kdo ve, kaj bi se utegnilo nameriti, kadar bo spet moč v njih.

— Potrpljenje, potrpljenje — je miril pater Matej. Pa je zraven že razmišljal, kako preveriti tudi De Almeida, da je treba ubežnike prav previdno odpušiti in jim najti kako drugo mesto, kjer bi lahko živeli. Res, sama dobrota prav gotovo ne sme priklicati nevarnosti njenega obstanka na Kitajskem.

Da pa bi življenje ne bilo kar docela enolično, so poskrbeli Kitajci: od časa do časa kako mrmranje in kak hrumot proti tujim boncem, pa spet kak nenavadni obisk nočnih tatov. Z mnogo strpljivosti in umirjenosti si vse te grenke sitnosti slednjič le zadrževal v znosnih mejah; tako je tedaj imelo upanje, da bo misijonišče v Šao Kin dokončno obstalo, še kaj trdna tla.

Naslednja pot je morala voditi na sever, prej ali slej — Pekingu nasproti.

Pa so leta 1589 vsej strpljivosti in zmernosti navkljub očetje slednjič le sedli za mizo k resnemu posvetu; modrovali so dolgo, skoraj predolgo, se

dvignili slednjič in se v slovesno resnem sprevedu namerili v palačo deželnega namestnika s prošnjo, naj oba misijonarja izžene: saj vendar ne morejo vso večnost mirno zreti teh tujcev, ki kalita mestni mir in pokoj. Komaj nekaj mesecev nazaj sta povzročila novo razburjenje. Reka je tistikrat grozila, da bo mahnila čez bregove in po stari zli navadi pobrala vso setev; pa so tedaj vsi do zadnjega v obupnem naporu hiteli utrjevati nasipe. Vsak košček lesa jim je bil dobrodošel. Ko so v takšni noči nekateri delavci stikali za plohi tudi po misijonišču, so jim z velikanskim truščem zastopili pot divjaki služabniki; tuji bonci so seveda resnico brž obrnili po svoje, govorili o napadu in ropanju, kot da so jim poruvali drevesa po vrtu in pokradli zapahe s hišnih vrat. Pa da bi to tudi res bilo! Saj mora sleherni pameten človek vedeti, da se v takšni nevarnosti poslužiš vsega, kar ti pod roko pride, samo da boš ojačil nasip. Divjak edini je, ki ne ve, da se mora zasebna korist splošni umakniti.

Sicer pa: če tujcem tod ni dobro, čemu se tako trmasto upirajo in ne odidejo? Razen če seveda skrivajo kakšne posebne namene, liki Portugalcem, ki so jim pred leti dovolili, da smejo svoje barke zasidrati v pristanu Macao, če se s krova ne bodo ganili; potem so jim dovolili na suho, pa še to, da so si lahko nekaj hiš najeli; a skoraj so si kar celo pristanišče najeli; no, zdaj so si pa tam postavili nepremagljivo trdnjavo, namestili vanjo celo vojsko, čeprav so na vid kralju še vedno plačevali davek. Tako in nič drugače bodo sedaj tudi tile bonci storili, odpri pot trgovcem, trgovci vojakom spet, vojaki pa bodo poteptali omiko Mezzovega kraljestva.

Potem pa: kaj ni morda res, da je nevedna žlota zdaj tujo besedo vzdela častitljivemu stolpu, kot da so ga bili s srebrom teh tujcev postavili? Sploh pa je tisto njihovo ponašanje s kulturo in dobrohotnostjo prava klofuta poštene mu imenu našega kraljestva.

Zdaj bo tudi vzvišeni namestnik lahko uvidel, če je mogoče še naprej trpeti, da bodo tuji bonci kalili mir in mešali življenje kitajskemu ljudstvu.

Namestnik je bil resen gospod, ki sam zase prav gotovo ni verjel, da bi mu patra mogla skaliti njegov osebni mir, niti bi on namen imel njenega raz-

bijati. Tako se je tedaj namerilo, da je potrdil vso resničnost Matejevih razlogov, ko se je ta k njemu branil prišel. Iz vsega srca je obžaloval, da se je sploh našel kdo, ki se je ponižna misijonarja drznil počastiti z imenom zapadnih hudičev; priznal je tudi, da ni tenja kakšne sumnje ne more onečastiti njunega poštenja; in veličal slednjič njune znanstvene in npravne zasluge. Končal je v iskreno hvalo čednostnemu življenju obeh in vsakega posebej.

Naslednjega dne pa, prepričan, da je namestnikova naloga zadovoljiti svoje višje in podanike Mezzovega kraljestva, ne pa braniti tujce, ki si neugnani iščejo zemljá, kjer se niso rodili, je dostojanstvenik ukazal obeh tujcev izgon; saj so mestni očetje konec koncev hoteli samo, naj vsakdo lepo mirno v svoji lastni deželi ostane.

Sla, ki je patroma prinesel takšno salomonsko odločitev, sta tadva sprejela z vso primerno dvorljivostjo. A ko je Matej preletel list, kjer je bil poslikan namestnikov ukaz, je sedel in se ni več menil za gosta, ki je čakal stojé.

Zaprj je oči. Vsa ta že minula leta so spet šla mimo njega; v ušesih mu je šumelo. Kako na boljšem je Rodolfo Acquaviva, ki ga je šest let prej v Indiji zatekla mučeniška smrt, medtem, ko se je on s težavo, pa čisto brez koristi, kot se zdaj kaže, privlekel na tale prvi kitajski okrajek! Kako res boljše bi bilo, da bi bil tudi on že umrl kakor koli, kot pa da je moral ta dan ućakati! Vsaj takrat bi se ga lahko smrt usmilila, ko je jadralski meč Goa in Macao na Kitajsko hoteć, in ga je tesno stisnjene sredi raznovrstne krame v dušljivi kajuti zgrabila zlosrećna mrzlica; takrat mu je bilo, da bo sredi bruhanja in bolećin v črevesju izdihnil. Takrat se je bil na smrt že pripravil in se ves predal misli na prehod v večnost. Edine solzé mu je rodila misel, da njegova noga nikoli na kitajska tla ne bo stopila.

Res, da bi takrat umrl, na ladji, sredi morja, zasanjan ves v veri, kako si bodo drugi, prav po njegovi žrtvi, kaj brž osvojili tole Kitajsko, ki je bila njemu odvzeta. Truplo njegovo bi zagnali v globoki morski pokoj, njegova duša pa bi našla k usmiljenju božjemu.

Zdaj pa si moral pogoltniti vse in

molćati in spoštljivo vrniti vse predpisane poklone, da je sel lahko odšel, se vrnil k svojemu gospodu in ga prosil, naj sprejme očeta Mateja. Moral si ostati miren, a ne ravnodušen, pa tudi poskušati kaj več smel.

Abotna je bila že sama misel, da bi se to pot namestnik dal omehćati. Če ti oblastnik besni in ti grozi, si še vedno v upanju, da utegne svojo prvotno odločitev spremeniti, ko se bo umiril; kadar pa se ti nasmiha in te obsoja hkrati, je ni več stvari, ki bi sodbo spremenila.

Namestnik je sprejel patra Mateja s tistim svojim nasmehom, ki se je zdel, da mu ne ugasne nikoli; ko sta izmenjala premnoge prazne, lepodoneće be-

sede, mu je ponudil petinštirideset dukatov za hišo, ki sta jo misijonarja morala zapustiti. Oče Matej pa se za vse na svetu ni hotel odpovedati temu poslednjemu upanju na povratek, saj, če bi že moral res odto, lastna hiša bi mu le še tod ostala. — Prav, naj bo, v Macao bomo umrli, a ta hiša bo ostala naša, tukaj, na Kitajskem.

Kitajec je poslušal takšne besede: ni s trepalkami ni zganil; mirno in spokojno je misijonarja povabil spet, naj odide čimprej, naj se vrne v Macao, odkoder je prišel. Kaj drugega še je ostalo, kot da si se trikrat po predpisu s čelom dotaknil steptanih tal in se poslovil brez odpora.

Zdaj je pač moral vzeti še slovo od svojih osemdesetih kristjanov. Šest let dela in upov se je potapljal v nič kot tisti sveženj, ki mu je ono davno, žalostno noč padel v reko, poln knjig z dragocenimi podobami, ki jih je s tolikšno skrbno ljubeznijo zbral, da bi si z njimi naklonjenost Kitajcev zadobil.

Vrnil se je v misijonišče, kajti popoldan se je nagibal v večer; spotjo že je žalostno novico sporočal vsem, ki jih je srečal. Malo dvorišče se je tako brž napolnilo z verniki in osuplimi sosedi: kristjani so jadikovali in vsi zmešani krillili z rokami. Precej truda ga je veljalo, preden je vsaj nekatere pomiril, da so mu pomagali pospravljati pohištvo. Dragocenejše predmete je zaupal v varstvo najpremožnejšim vernikom, drugo pa najubožnejšim.

Odrešenikovo podobo, ki je stala v oltarju, je naklonil najstarejšim, da bi se ob nji za praznične dni v kaki zasebni hiši zbirali k molitvi.

Zjutraj je ob prvem svitu poslednjie maševal in poslednji blagoslov delil. Potem pa se je lotil še poslednjih priprav za selitev. To delo ga je tako prevzelo, da se ločitve skoraj zavedel ni več. De Almeida je vztrajno molčal, samo oči je prav na široko odpiral, kot bi ne bil pri pravi: hotel je pomagati, četudi je bil po telesu strašansko slaboten. Kapela je bila slednjič prazna in zapuščena. Oče Matej si je nekaj prtlljage sam optal na rame.

Ko pa je končal in sonce še ni zašlo ga je za trenutek obšlo nekaj kot občutje strašanskega poraza: kristjani so molče čakali pred hišo: dve uri še do odhoda ladje, ko ti roke prazno visé ob telesu in ti je glava prepolna viharjih misli. Krepko je zapahnil vrata in oknice, kot v okrepitev tistega poslednjega bledega upanja na povratek, naj zdaj ta krščanski dom, prazen in zaprt čaka sončnejših dni; potem je sedel na stopnico pred pragom. Druge je poslal na prejši prtlljago, da bi jo vkrcali.

Ozračje je bilo vlažno in mehko: Matej je sedel na zapečatenem pragu, v senci jasmínovega grma z nagubančnim in zavitim stebлом, ki je prožil venzenino svojih zvezdnatih cvetov ter vhodni lok. Sedel je tam liki trudnemu prosjaku, ki gleda z izgubljenimi očmi in ne prosí ničesar več.

Na vso sapo so ga zdaj pritekli kli-cat, ker je ladja odhajala pred napovedano uro. Šel je z njimi brez misli in se spodtaknil spet in spet, ne da bi vedel. Potisnil se je na ladjo; še moliti ni mogel.

(Nadaljevanje v prihodnjem letniku.)

IZ VSEBINE PRIČUJOČE 11-12 ŠTEVILKE „KATOLIŠKIH MISIJONOV“

Nuestro Domingo Misional (—nj—) — Zbudite se, katoličani! (L. L. C. M.) — Ksaverij osvaja Azijo (O. Jože Cukale D. J.) — Očetova beseda (Pij XII. — K. Wolbang C. M.) — Šaul-Paulus (Nikolaj Jeločnik) — Trpljenje korejske Cerkve (Aladin) — Kitajskih fantov grob (Janez Kopač C. M.) — Mala misijonarka (Borut) — Malabar v novi zarji (p. Mutton — C. Cukale D. J.) — Domača umetnost v misijonih: Amerika (Marjan Marolt) — Praznovanje letošnje misijonske nedelje med Slovenci, po svetu — Akcija „Bog plačaj“ — Misijonarji pišejo (Jože Cukale D. J., France Jereb C. M., m. Ksaverija Lesjak O. S. U.) — Barago na oltar! — Kaj moremo storiti mi (L. L. C. M.) — Baragov socialni čut (dr. Franc Jaklič) — Simfonija iz novega sveta (Nikolaj Jeločnik) — Samotno bije ura nekje (Fausto Montanari, M. T.)

BOG PLAČAJ!

kličemo v imenu vseh slovenskih misijonarjev še enkrat vsem, ki so v Argentini prispevali za to „Bog plačaj!“ akcijo! Visoko cenimo njih žrtev, še višje pa jo ceni Vsemogočni Bog, ki jo bo tudi obilno poplačal!

A cilj „2.000 dolarjev za vse slovenske misijonarje v letu 1952“ še daleč ni dosežen! Mnogo upamo od napovedanih misijonskih prireditev v ta namen v Angliji, v Clevelandu, v Mendoza, v Trstu in še kje, zlasti pa v Buenos Airesu, kjer bo v nedeljo pred Razglašenjem Gospodovim dne 4. januarja znamenita

VELETOMBOLA

za vse slovenske misijonarje in misijonarko! Rojake v Argentini vabimo, naj si že vnaprej rezervirajo čas za to prireditev! Dobitkov bo še več in boljših kot lani...! Člani misijonskih odsckov Vam bodo v kratkem ponudili v nakup tombovske tablice. Kupite jih čim prej, ker jih utegne zmanjkati!

Pojasnilo k slikama na ovitku: Spredaj Mati božja, kot jo je narisal Ton That Dao (Vietnam). — Zadaj novomašnik misijonar Stanislav Pavlin S. D. B., deleč novomašne podobice Kitajčkom v Hongkongu.

VSEM SLOVENSKIM MISIJONARJEM IN MISIJONARKAM,
VSEM MISIJONSKIM ODSEKOM, NJIH VODITELJEM IN
ČLANOM, VSEM SODELAVCEM, POVERJENIKOM, NAROČ-
NIKOM IN BRALCEM „KATOLIŠKIH MISIJONOV“

ŽELITA

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN BLAGOSLOVLJENO
NOVO LETO

„Slovenska misijonska zveza“
in „Katoliški misijoni“

„Katoliški misijoni so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb in slovenskih misijonarjev. Izdajajo ga slovenski lazaristi. Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Lenček Ladislav CM. Naslov uredništva in uprave: Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, Argentina. — S cerkvenim odobrenjem.

